

POHJOIS-HAAGAN YHTEISKOULUN PERUSOPETUKSEN 7. – 9. LUOKKIEN OPETUSSUUNNITELMA

”Elämäni kunnossa”

Koulun johtokunta käsitellyt ja
hyväksynyt 9.6.2005

Jukka Koskipirtti
johtokunnan
puheenjohtaja

Jukka Tanska
johtokunnan
sihteeri

1.	KOULUN TYÖN PERUSTA.....	4
1.1.	ARVOPERUSTA.....	4
1.2.	KOULUN TOIMINTA-AJATUS.....	4
1.3.	KOULUN KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET	4
2.	OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	5
2.1.	OPPIMISKÄSITYS	5
2.2.	OPPIMISYMPÄRISTÖ JA YHTEISÖLLINEN TOIMINTAKULTTUURI	5
2.3.	OPETUSMENETELMÄT JA TYÖTAVAT	6
2.4.	OPPILAIDEN OSALLISUUS.....	6
2.5.	Yhteistyö nivelvaiheissa	7
2.6.	Kodin ja koulun yhteistyö	7
3.	OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT.....	9
3.1.	TUNTIJAKO	9
3.1.1.	Yleis- ja liikuntalinja.....	10
3.1.2.	Matematiikka- ja liikunta-matematiikkalinja.....	12
3.2.	KIELIOHJELMA.....	14
3.3.	KOULUN PAINOTUKSET	14
3.4.	OPPILAAKSIOTTO.....	14
3.4.1.	Ensisijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet.....	14
3.4.2.	Toissijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet.....	14
3.4.3.	Oppilaaksiotto eräissä tapauksissa.....	15
3.4.4.	Oppilaan koulunkäyntiä koskevat periaatteet	15
3.4.5.	Soveltuvuuskokeilla tapahtuva oppilaaksiotto.....	15
3.4.6.	Ulkokuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotto.....	16
3.4.7.	Oppilaat, joilla on erityisopetuspäätös.....	16
3.5.	MUUT OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT PÄÄTÖKSET.....	16
4.	OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN	17
4.1.	OHJAUSTOIMINTA.....	17
4.2.	Työelämään tutustuminen (TET).....	18
5.	OPPIMISEN JA KASVUN EDISTÄMINEN	19
5.1.	YLEINEN TUKI.....	19
5.2.	TEHOSTETTU TUKI.....	19
5.2.1.	Pedagoginen arvio.....	20
5.2.2.	Oppimissuunnitelma	20
5.3.	Erityinen tuki	21
5.3.1.	Pedagoginen selvitys.....	22
5.3.2.	HOJKS	22
5.4.	Opetuksen järjestäminen	23
5.4.1.	Yhteiset opetusjärjestelyt.....	23
5.4.2.	Tukiopetus.....	23
5.4.3.	Osa-aikainen erityisopetus	24
5.4.4.	ERITYISOPETUS	24
5.4.2.1	Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen.....	25
6.	Hyvinvointi ja oppimisympäristön turvallisuus.....	26
6.1.	Oppilashuolto on oppilaan hyvinvoinnin turvaamista	26
6.2.	Turvallisuuden edistäminen	27
6.3.	Henkilötietojen käsittely, salassapito ja tietojen luovuttaminen.....	28
7.	Perusopetusta tukeva muu toiminta	29
7.1.	Kerhotoiminta	29
7.2.	Koululaisten aamu – ja iltapäivätoiminta.....	29
7.3.	Kouluruokailu	29

7.4.	Koulumatkat.....	30
7.5.	Koulunkäyntiavustajatoiminta	30
7.6.	Muut tukipalvelut.....	30
8.	Muu yhteistyö	31
8.1.	Yhteistyö lähiyhteisöjen ja muiden hallintokuntien kanssa.....	31
8.2.	Kansainvälinen yhteistyö	31
9.	ARVIOINTI.....	32
9.1.	OPPILAAN ARVIOINTI	32
9.1.1.	Oppilaan arvioinnin tehtävä ja periaatteet	32
9.1.2.	Oppilaan itsearviointi.....	33
9.1.3.	Työskentelyn arviointi	33
9.1.4.	Käyttäytymisen arviointi.....	34
9.1.5.	E erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointi	34
9.1.6.	Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi.....	34
9.1.7.	Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli.....	35
9.1.8.	Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet	35
9.1.9.	Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas	36
9.1.10.	Vuosiluokkiin sitomaton opetus.....	36
9.1.11.	Päätösarvioinnin periaatteet.....	36
9.1.12.	Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset	37
9.1.13.	Päätötodistus	37
9.2.	KOULUN TOIMINNAN ARVIOINTI.....	38
10.	OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT	39
10.1.	AIHEKOKONAISUUDET JA OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN	39
10.1.1.	Ihmisenä kasvaminen.....	39
10.1.2.	Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys	39
10.1.3.	Viestintä ja mediataito	40
10.1.4.	Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys	40
10.1.5.	Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta	41
10.1.6.	Turvallisuus ja liikenne.....	41
10.1.7.	Ihminen ja teknologia.....	42
11.	OPPIAINEIDEN JA AINERYHMIEN/KURSSIEN TAVOITTEET SISÄLLÖT, TYÖTAVAT JA ARVIOINTI.....	43
11.1.	ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS.....	43
11.1.1.	SUOMI ÄIDINKIELENÄ	43
11.1.2.	SUOMI TOISENA KIELENÄ	48
12.	KIELET.....	49
12.1.	TOINEN KOTIMAINEN KIELI.....	51
12.1.1.	RUOTSI A-KIELENÄ.....	51
12.1.2.	RUOTSI VALINNAISENA A-KIELENÄ.....	53
12.1.3.	RUOTSI B-KIELENÄ (B1).....	56
13.	VIERAAT KIELET	59
13.1.	ENGLANTI A-KIELENÄ.....	59
13.2.	ENGLANTI VALINNAISENA A-KIELENÄ.....	61
13.3.	SAKSA A-KIELENÄ	64
13.4.	SAKSA VALINNAISENA A-KIELENÄ.....	66
13.5.	SAKSA VALINNAISENA KIELENÄ (B2).....	68
13.6.	RANSKA VALINNAISENA A-KIELENÄ.....	70
13.7.	RANSKA VALINNAISENA KIELENÄ (B2).....	73
14.	MATEMATIIKKA	75
14.1.	Yleis- ja liikuntalinjalaisille	75

14.2. Matematiikka- ja liikuntamatematiikkalinjalaisille	80
15. BIOLOGIA JA MAANTIETO	87
15.1. BIOLOGIA	87
15.2. MAANTIETO	89
16. FYSIIKKA JA KEMIA	93
16.1. FYSIIKKA	93
16.2. KEMIA	97
17. TERVEYSTIETO	102
18. USKONTO	107
18.1. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO	107
18.2. ORTODOKSINEN USKONTO	109
18.3. MUUT USKONNOT	109
18.4. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	109
19. HISTORIA	113
20. YHTEISKUNTAOPPI	116
21. MUSIIKKI	118
21.1. YHTEINEN MUSIIKKI	118
21.2. VALINNAINEN MUSIIKKI	119
22. KUVATAIDE	122
22.1. YHTEINEN KUVATAIDE	122
22.2. VALINNAINEN KUVATAIDE	125
23. KÄSITYÖ	128
23.1. YHTEINEN TEKNINEN TYÖ	129
23.2. VALINNAINEN TEKNINEN TYÖ	130
23.3. YHTEINEN TEKSTIILITYÖ	130
23.4. VALINNAINEN TEKSTIILITYÖ	131
24. LIIKUNTA	132
24.1. YHTEINEN LIIKUNTA	133
24.2. VALINNAINEN LIIKUNTA	135
25. KOTITALOUS	141
25.1. YHTEINEN KOTITALOUS	141
25.2. VALINNAINEN KOTITALOUS	142
26. OPINTO-OHJAUS	144
27. VALINNAISAINEET	148
27.1. TIETOTEKNIikka	148
28. LIITTEET	150
LIITE 1	150
SUOMI TOISENA KIELENÄ -OPETUSSUUNNITELMA	150
LIITE 2	150
VIERAIDEN KIELTEN TAITOTASOKUVAUKSET	150
LIITE 3	150
TODISTUSPOHJAT	150
LIITE 4	150
TIETOSTATEGIA	150
LIITE 5	150
SOVELTUVUUSKOEKOULUJEN MATEMATIIKAN OPETUSSUUNNITELMA	150

1. KOULUN TYÖN PERUSTA

1.1. ARVOPERUSTA

Helsingin kouluissa

- jokaisella on oikeus hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen
- toimitaan demokraattisesti niin, että jokaisella on mahdollisuus kasvaa vastuullisena yhteisön jäsenenä ja vaikuttaa yhteisiin asioihin
- edistetään tasa-arvoa, kunnioitetaan jokaisen ihmisarvoa ja pidetään yhdessä huolta ystävällisestä ilmapiiristä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista
- arvostetaan suomalaista kulttuuria ja jokaisen omaa kulttuuritaustaa sekä edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta
- ei sallita minkäänlaista väkivaltaa, syrjintää tai rasismia
- sitoudutaan kestävään kehitykseen ja kasvetaan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja tulevaisuudesta

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa korostetaan lisäksi liikuntaan, terveyteen ja terveelliseen elämäntapaan liittyviä arvoja, joiden avulla saadaan lisävoimia sekä työtehtäviin että henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Arvot antavat raamit muulle opetussuunnitelmalle. Ne heijastuvat opetukseen ja kaikkeen koulun toimintaan. Arvot vaativat jokaiselta työyhteisön jäseneltä – oppilaalta, opettajalta ja muun henkilökunnan edustajalta – omistautumista ja sitoutumista. Pohjois-Haagan yhteiskoulun arvojen tarkoitus on olla luomassa kaikille liikunnallista elämänasennetta. Koulun rakentama arvopohja on myös perustana hyvälle elämälle sekä menestykselle jatko-opiskeluissa ja työelämässä.

1.2. KOULUN TOIMINTA-AJATUS

Pohjois-Haagan yhteiskoulun toiminta-ajatus on ”elämäni kunnossa”.

Tarjoamme nuorelle mahdollisuuden yksilölliseen voimavarojen kehittämiseen tukemalla hänen kehitystään ja valmistamme häntä kohtaamaan muuttuvan yhteiskunnan tiedolliset ja taidolliset vaatimukset.

1.3. KOULUN KASVATUS- JA OPPIMISTAVOITTEET

Koulutyössä toteutamme yhteisiä arvoja. Pyrimme siihen, että oppilas kokee jokaisen koulupäivänsä elämykseksi ja päämääriensä tavoittelemisen tuellamme mielekkääksi. Koulumme tavoitteena on myös, että oppilas suorittaa peruskoulun oppimäärän yltyen parhaimpaansa ja saa valmiudet jatkaa opintojaan mahdollisimman pitkälle sekä pystyy yhdistämään opiskelun ja liikuntaharrastuksen, tarvittaessa huippu-urheilunkin siten, että em. osa-alueet tasapainottavat toisiaan.

Tavoitteena on, että oppilas

- oppii hoitamaan asioitaan aktiivisesti sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa
- kasvaa tekemään järkeviä valintoja ja kantamaan niistä vastuun
- omaksuu liikunnallisen ja terveellisen elämäntavan
- saa tukea kasvussaan läpi murrosiän yhteistyössä kodin ja erilaisten turvaverkkojen kanssa
- noudattaa hyviä tapoja ja yhteiskunnan normeja
- omaksuu kestäväen kehityksen elämäntavakseen

2. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1. OPPIMISKÄSITYS

Helsingin kouluissa opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on tavoitteellista opiskelua opettajan ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa toisten oppijoiden, opettajan ja ympäristön kanssa. Oppiminen on aktiivinen ja päämääräsuuntautunut, ongelmanratkaisua sisältävä prosessi. Uuden oppiminen edellyttää tietojen ja taitojen liittämistä aikaisemmin opittuun. Omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa ovat oppimisen keskeisiä osa-alueita. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen osallisuus.

Oppiminen on kokonaisvaltaista ja siihen vaikuttavat olennaisesti elämykset ja tunteet. Oppimisen ilo, kannustava palaute, myönteiset kokemukset ja vuorovaikutteisuus ovat tärkeitä oppilaan myönteisen minäkuvan kehittymiselle. Oppimisen taitoja kehittämällä luodaan pohja koko elämän kestäväälle oppimiselle.

2.2. OPPIMISYMPÄRISTÖ JA YHTEISÖLLINEN TOIMINTAKULTTUURI

Helsingin kouluissa oppiminen nähdään kokonaisvaltaisena, yhteisöllisenä ja vuorovaikutuksellisenä prosessina toisten oppijoiden ja opettajan sekä ympäristön kanssa. Oppimisen kautta syntyy kulttuurinen osallisuus.

Oppimisen ilo, mielekkyyden sekä pysyvyyden kokemus oppimisympäristössä ovat keskeisiä oppijan aktiivisen toimijuuden sekä osallisuuden syntymiselle. Olennaista on oppilaan käsitys itsestään sekä omasta kyvykkyydestään ja pystyvyydestään, joka rakentuu koulupäivien aikana erilaisissa toiminnoissa. Oppilaan käsitys itsestään oppijana luo pohjan koko elämän kestäväälle oppimiselle. Koulun aikuisilla on tässä keskeinen rooli.

Oppiminen on aktiivista ja päämääräsuuntautunutta, ongelmanratkaisua sisältävää toimintaa, jossa elämyksillä ja tunteilla on keskeinen merkitys. Uuden oppiminen edellyttää tietojen ja taitojen liittämistä aikaisemmin opittuun. Omatoiminen ja kriittinen tiedonhankinta, opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen sekä tiedon rakentaminen yhdessä toisten kanssa ovat oppimisen keskeisiä osa-alueita.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa pyritään antamaan, ottamaan ja kantamaan vastuuta. Näin syntyy luottamusta, mikä näkyy hyvänä ja reiluna henkenä.

Oppilaat otetaan huomioon yksilöinä oman osaamisensa ja omien tarpeittensa suhteen. Tämä toteutuu sekä yleislinjalla että liikunta- ja matematiikkalinjalla. Oppilaat saavat mahdollisuuden kehittää taitojaan niillä alueilla, jotka ovat heidän vahvuutensa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun sijainti tarjoaa hyvät mahdollisuudet liikuntapainotuksen toteutumiselle. Koulun omien tilojen lisäksi käytössä on mm. Pirkkolan urheilupuiston monipuolinen tarjonta.

Tietotekniikkaa ja verkkoympäristöjä hyödynnetään eri oppiaineissa tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus tutustua erilaisiin sähköisiin oppimisympäristöihin ja käyttää niitä opiskelussaan.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistäviä toimintarakenteita ovat koulun urheilutoiminta, oppilaskunta- ja tukioppilastoiminta. Lisäksi yhteisöllisyyttä lisäävät syrjäytymistä ehkäisevä 7UP-toiminta yleislinjan luokilla, erilaiset toiminta-, ryhmäytymis- ja retkipäivät sekä leirikoulut.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa edistetään kulttuurien välistä vuorovaikutusta osallistumalla kansainvälisiin urheilutapahtumiin sekä muihin kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin.

2.3. OPETUSMENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Helsingissä koulun työtapojen kautta toteutetaan ja vahvistetaan koulun arvoja ja perustehtävää. Tavoitteena on vahvistaa vuorovaikutteista oppimista, oppimaan oppimisen taitoa sekä yhdessä työskentelyä ja aktiivista osallistumista. Työtavat suunnitellaan vuorovaikutuksessa koulun aikuisten ja oppilaiden kesken siten, että ne tukevat monipuolisesti tietojen ja taitojen oppimista, oppilaan kehittymistä elinikäisenä oppijana sekä antavat mahdollisuuksia kasvuun yhteisön jäsenenä. Tärkeää on vahvistaa interkulttuuristen taitojen kehittymistä. Oppilaat tunnistavat oman kulttuuritaustansa lähtökohtia ja oppivat kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä arvostavat toinen toisiaan.

Työtavat tukevat jokaisen oppilaan osallisuutta oman elämän ja ympäristön vastuulliseen rakentamiseen. Niiden valinnassa otetaan huomioon yksilölliset kehityserot, oppilaiden taustat ja erilaiset tavat oppia. Oppilaiden kiinnostuksen kohteet kytketään opittaviin tietoihin ja taitoihin oppilaille merkityksellisten kokemusten kautta. Tavoitteena on kehittää kokonaisvaltaisesti oppilaan työskentelyn, oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja. Koulun pedagogisen toiminnan onnistumiseksi on tärkeää, että koulu oppii tunnistamaan ja hyödyntämään koulun aikuisten ja oppilaiden erilaista osaamista sekä jakamaan sitä yhteisesti.

Opetuksessa käytetään eri oppiaineille ominaisia, monipuolisia työtapoja ja painotetaan tutkivaa, toiminnallista ja ongelmalähtöistä työskentelyä sekä vahvistetaan verkko-oppimista. Oppilaalla on mahdollisuus elämykselliseen ja ikäkaudelle ominaiseen luovaan toimintaan sekä leikkiin. Opetuksen eriyttäminen on keskeinen keino, jolla voidaan ottaa huomioon opetusryhmän tarpeet ja oppilaiden erilaisuus, tuottaa sopivia haasteita ja onnistumisen kokemuksia sekä tarjota mahdollisuuksia kehittyä ja oppia omien vahvuuksien mukaisesti. Kokemukselliset yhteistyömuodot koulun ulkopuolisten toimijoiden kuten työelämän kanssa vahvistavat elinikäisen oppijan oppimisen ja työelämätaitojen kehittymistä.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa työtapoja ja opetusmenetelmiä valittaessa otetaan huomioon koulun painotusaineet. Koulun yleis-, liikunta- ja matematiikkalinjojen oppilaiden erilaiset vahvuusalueet vaikuttavat siihen, millaisia työtapoja käytetään.

2.4. OPPILAIKEN OSALLISUUS

Koulussa on avoin, yhteisöllinen ja vuorovaikutteinen toimintakulttuuri, jossa oppilaita kuunnellaan ja heidän mielipiteitään arvostetaan. Koulun toimintakulttuuri tukee oppilaan kehittymistä aktiiviseksi, aloitteelliseksi, yhteistyökykyiseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Oppilaat tietävät, miten he voivat koulussa vaikuttaa koulun asioihin. Heillä on mahdollisuus osallistua koulutyön suunnitteluun ja toteutukseen sekä koulussa tehtävään päätöksentekoon yhdessä koulun henkilöstön kanssa. Opettajat tukevat oppilaiden välistä yhteistyötä ja osallisuutta opetustilanteissa ja myös koulun muussa toiminnassa.

Osallisuuden ja vaikuttamisen toimintatapoja suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa ja niitä arvioidaan säännöllisesti. Oppilaiden kuulemisessa sekä osallisuuden edistämiseksi käytetään monipuolisesti eri menetelmiä sekä verkkoympäristöä. Koulussa toimii oppilaskunnan hallitus ja muita oppilaiden osallisuusryhmiä.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa toimii oppilaskunta, jonka tavoitteena on tarjota oppilaille väylä aktiiviseen osallistumiseen ja yhteisiin asioihin vaikuttamiseen. Oppilaskunta osallistuu oppimisympäristön ja toimintakulttuurin suunnitteluun ja arviointiin mm. opetussuunnitelmatyön ja koulun toimintasuunnitelman kautta. Lisäksi oppilaskunta käy arviointikeskustelua koulun johdon kanssa.

Oppilailla on edustus koulun johtokunnassa, jossa käsitellään mm. opetus- ja toimintasuunnitelmaa. Koulu järjestää tarpeen mukaan projekteja, joissa oppilailla on mahdollisuus osallistua koulun kehittämiseen. Projektien suunnittelussa ja toteutuksessa voivat olla mukana myös oppilaskunta ja tukioppilaat.

2.5. Yhteistyö nivelvaiheissa

Oppilas tarvitsee ohjausta ja tukea erityisesti eri siirtymävaiheissa ja valintatilanteissa perusopetuksen alkaessa, perusopetuksen aikana ja siirryttäessä toiselle asteelle. Tavoitteena on vahvistaa oppilaan eheän ja yhtenäisen oppimispolun rakentumista sekä tukea yhtenäisen perusopetuksen toteutumista.

Onnistuneen yhteistyön edellytyksenä on alueellisen yhteistyön rakenteiden ja käytäntöjen luominen koulujen kesken yhtenäisen perusopetuksen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä kotien kanssa. Alueen koulut tekevät yhteistyötä oppilaan ohjautumisessa oman alueen lähikouluun koulupolun eri nivelvaiheissa. Oppilaiden opiskelun tukeminen edellyttää hyvää tiedonkulkua ja yhteistyötä koulujen ja opettajien kesken. Lähettävän koulun tehtävänä on huolehtia siitä, että vastaanottava koulu saa riittävästi tietoa oppilaan osaamisesta ja edistymisestä sekä toteutuneista opiskelujärjestelyistä ja tuen tarpeesta.

Moniammatillisen yhteistyön merkitys korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, valmistavassa opetuksessa ja erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohdalla sekä oppilaan siirtyessä yleisopetuksesta erityisopetukseen tai erityisopetuksesta yleisopetukseen.

Päättövaiheessa oppilasta opettavien opettajien ja opinto-ohjaajien erityisenä tehtävänä on ohjata oppilasta jatko-opintoihin sekä kehittää valmiuksia toimia yhteiskunnassa ja työelämässä. Pohjois-Haagan yhteiskoulu tekee tiivistä yhteistyötä Pohjois-Haagan ala-asteen koulun kanssa. Keväisin ja syksyisin pidetään ylä- ja ala-asteen yhteinen nivelpalaveri.

2.6. Kodin ja koulun yhteistyö

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on tukea oppilaan terveen kasvun ja oppimisen edellytyksiä, turvallisuutta ja koko kouluyhteisön hyvinvointia. Opetus ja kasvatus järjestetään yhteistyössä kotien ja huoltajien kanssa siten, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea. Onnistunut yhteistyö perustuu avoimeen, tasavertaiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen. Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa. Koulun tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja oppimista kouluyhteisön jäsenenä.

Koululla on aktiivinen ja aloitteellinen rooli yhteistyön rakentamisessa ja vastuu siitä, että huoltajat saavat riittävästi tietoa oppilaan opiskeluun, kasvuun ja hyvinvointiin liittyvistä asioista, opetussuunnitelmasta, koulun toiminnasta ja käytettävistä tukitoimista. Erilaisia yhteistyömuotoja kehitetään koko perusopetuksen ajan, ja koulu tarjoaa mahdollisuuden huoltajien keskinäiseen vuorovaikutukseen ja sitä kautta vertaistukeen. Tieto- ja viestintätekniikkaa käytetään tiedottamisessa ja yhteydenpidossa huoltajien kanssa.

Huoltajien kanssa tehtävällä yhteistyöllä on keskeinen merkitys oppilaiden opintojen tukemisessa. Yhteistyö korostuu erityisesti valintatilanteissa ja koulutuksen nivelvaiheissa sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ja maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opintojen tukemisessa.

Koulu huolehtii siitä, että huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun kasvatustyön ja kodin ja koulun yhteistyön tavoitteiden asettamiseen, suunnitteluun ja arviointiin yhdessä koulun henkilökunnan ja oppilaiden kanssa. Koulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat seuraavat ja arvioivat yhdessä kodin ja koulun yhteistyön tavoitteiden ja toimintamallien toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta.

Kodin ja koulun yhteistyön tavoitteena on vahvistaa oppilaiden kiinnittymistä kouluun. Oppilaan läsnäoloa koulussa seurataan yhdessä kotien kanssa ja luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa huoltajat saavat tietoa koulun opetussuunnitelmasta, opetuksen järjestämisestä, tukitoimista ja arvioinnista koulun kotisivuilta, tiedotteista ja vanhempainilloissa. Lisäksi koulussa järjestetään vuosittain avoimet ovet -koulupäivä, jolloin huoltajat voivat seurata oppitunteja ja muuta koulun arkea.

Oppilaan koulutyön sujumisesta tiedotetaan sanallisilla arvioinneilla, jaksotodistuksilla ja tiedotteilla. Sähköinen poissaolo- ja yhteydenpito-ohjelma Wilma on apuna oppilaiden koulunkäynnin seuraamisessa. Yhteyttä pidetään lisäksi puhelimen, kirjeiden ja sähköpostin välityksellä. Myös henkilökohtaisia tapaamisia järjestetään tarvittaessa.

Huoltajilla on mahdollisuus osallistua koulun toiminnan kehittämiseen sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön arviointiin muun muassa vanhempainiltojen, luokkatoimikuntien ja asiakastyytyväisyyskyselyiden kautta. Huoltajat voivat myös keskustella henkilökohtaisesti koulun työntekijöiden kanssa.

Luokanvalvojat vastaavat yhteydenpidosta koteihin. Tässä heitä avustavat opinto-ohjaajat, oppilashuoltoryhmä sekä muut opettajat ja henkilökunta.

3. OPETUKSEN RAKENNE JA OPETUSJÄRJESTELYT

3.1. TUNTIJAKO

Helsingissä noudatetaan yhtenäistä tuntijakoa, joka perustuu valtioneuvoston asetukseen (1435 / 2001) ja kunnan linjaukseen. Valtioneuvosto on päättänyt oppiainekohtaisista vähimmäistuntimääristä perusopetuksen sisällä. Helsingissä on lisäksi määritelty toisen ja kuudennen luokan jälkeiset vähimmäistuntikertymät.

Vuosiluokittainen tuntijako päätetään koulukohtaisessa opetussuunnitelmassa valtioneuvoston asetuksen ja Helsingin peruskoulujen yhteisen tuntijaon pohjalta. Oppilaan vuosiluokittaiset vähimmäistuntimäärät ovat vuosiluokilla 7-9 vähintään 30 vuosiviikkotuntia

Taito- ja taideaineiden välyksen kokonaistuntikertymästä (12 vvt) on sijoitettu yksi vuosiviikkotunti vuosiluokille 7-9. Tunti tulee käyttää opetussuunnitelman perusteissa määriteltävien aihekokonaisuuksien, erityisesti viestintä- ja ilmaisukasvatuksen toteuttamiseen oppiaineiden välisenä yhteistyönä.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa noudatetaan kahta tuntijakoa, joista toinen on yleis- ja liikuntalinjalaisille ja toinen matematiikka- ja liikunta-matematiikkalinjalaisille.

3.1.1. Yleis- ja liikuntalinja
YHTEISET OPPIAINEET

luokka-aste		7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirj.	AI	3	3	3	9
Biologia	BI	1	2	1	4
Maantieto	GE	1	0	2	3
Historia	HI	2	2		4
Yhteiskuntaoppi	YH			3	3
Uskonto/ET	UE/UO/ET	1	1	1	3
Matematiikka	MA	3	4	3	10
Fysiikka	FY	1	1	2	4
Kemia	KE	1	1	1	3
Ruotsi A-kielenä	RUA	2	3	3	8
Ruotsi B-kielenä	RUB	2	2	2	6
Englanti A-kielenä	ENA	2	3	3	8
Saksa A-kielenä	SAA	2	3	3	8
Musiikki	MU	1	0-1		1-2
Kuvataide	KU	2	0-1		2-3
Kotitalous	KO	2	1		3
Käsityö (TN/TS)	TN/TS	2	1		3
Liikunta	LIT/LIP	2	2	2	6
Terveystieto	TT	1	1	1	3
Opo	OPO	1		1	2
YHTEENSÄ		28	25	25	78

VALINNAISAINEET

luokka-aste		7	8	9	yht.
Liikunta	LIV	2	2	2	6

1)

Ruotsi valinnainen A-kieli *	RUV	2	2	2	6
Englanti valinnainen A-kieli *	ENV	2	2	2	6
Saksa valinnainen A-kieli *	SAV	2	2	2	6
Ranska valinnainen A-kieli *	RAV	2	2	2	6

2)

Ranska valinnainen kieli B2	RAC		2	2	4
Saksa valinnainen kieli B2	SAC		2	2	4
Tietotekniikka	TIV	0-2	0-2	2	4
Liikunta	LIY	1	1	1	3
Musiikki	MUV		2	2	4
Kuvataide	KUV		2	2	4
Käsityö, tn	TNV		1	2	3
Käsityö, ts	TSV		1	2	3
Kotitalous	KOV		1	2	3
Tukioppilaskurssi *	TOP		1		1
Koulukohtainen kurssi	KOU	2	2	2	6

3)

4)

* Aineen oppimäärä saa ylittää oppilaan 90 kurssin kokonaismäärän

- 1) pakollinen valinnaisaine liikuntalinjan oppilaille
- 2) pakollinen niille oppilaille, joilla ei ole A- tai B-kielenä ruotsia
- 3) ei voi valita, jos on LIV
- 4) tukioppilaiksi valituille

3.1.2. Matematiikka- ja liikunta-matematiikkalinja
YHTEISET OPPIAINEET

luokka-aste		7	8	9	yht.
Äidinkieli ja kirj.	AI	3	3	3	9
Biologia	BI	1	2	1	4
Maantieto	GE	1	0	2	3
Historia	HI	2	2		4
Yhteiskuntaoppi	YH			3	3
Uskonto/ET	UE/UO/ET	1	1	1	3
Matematiikka	MA	4	5	1	10
Fysiikka	FY	1	1	2	4
Kemia	KE	1	1	1	3
Ruotsi A-kielenä	RUA	2	3	3	8
Ruotsi B-kielenä	RUB	2	2	2	6
Englanti A-kielenä	ENA	2	3	3	8
Saksa A-kielenä	SAA	2	3	3	8
Musiikki	MU	1	0-1		1-2
Kuvataide	KU	2	0-1		2-3
Kotitalous	KO	2	1		3
Käsityö (TN/TS)	TN/TS	2	1		3
Liikunta	LIT/LIP	2	2	2	6
Terveystieto	TT	1	1	1	3
Opo	OPO	1		1	2
YHTEENSÄ		28	25	25	78

VALINNAISAINHEET

luokka-aste		7	8	9	yht.
Liikunta	LIV	2	2	2	6
Matematiikka	MAV			3	3

1)

2)

Ruotsi valinnainen A-kieli *	RUV	2	2	2	6
Englanti valinnainen A-kieli *	ENV	2	2	2	6
Saksa valinnainen A-kieli *	SAV	2	2	2	6
Ranska valinnainen A-kieli *	RAV	2	2	2	6

3)

Ranska valinnainen kieli B2	RAC		2	2	4
Saksa valinnainen kieli B2	SAC		2	2	4
Tietotekniikka	TIV	0-2	0-2	2	4
Liikunta	LIY	1	1	1	3
Musiikki	MUV		2	2	4
Kuvataide	KUV		2	2	4
Käsityö, tn	TNV		1	2	3
Käsityö, ts	TSV		1	2	3
Kotitalous	KOV		1	2	3
Tukioppilaskurssi *	TOP		1		1
Koulukohtainen kurssi	KOU	2	2	2	6

4)

5)

* Aineen oppimäärä saa ylittää oppilaan 90 kurssin kokonaismäärän

- 1) pakollinen valinnaisaine liikunta- ja yhdistelmälinjan oppilaille
- 2) pakollinen valinnaisaine matematiikka- ja yhdistelmälinjan oppilaille
- 3) pakollinen niille oppilaille, joilla ei ole A- tai B-kielenä ruotsia
- 4) ei voi valita, jos on LIV
- 5) tukioppilaisiksi valituille

3.2. KIELIOHJELMA

Pohjois-Haagan yhteiskoulun kieliohjelma on seuraava:

A-kieliset:	englanti, ruotsi, saksa
valinnaiset A-kieliset:	englanti, ruotsi, saksa
B-kieliset:	englanti, ruotsi
valinnaiset kielet (B2):	ranska, saksa

3.3. KOULUN PAINOTUKSET

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa painotetaan liikuntaa ja matematiikkaa. Liikunta- ja matematiikkaluokista käytetään nimitystä liikunta- ja matematiikkalinja.

Liikuntalinjalle soveltuvuuskokeilla hyväksytyille oppilaille tarjotaan mahdollisuus omien taitojen ja fyysisen kunnon jatkuvaan kehittämiseen ja monipuoliseen liikunnan harrastamiseen sekä mahdollisimman moniin lajeihin tutustumiseen. Toisaalta heille varataan mahdollisuus valmennuksen avulla kehittää osaamistaan valitsemissaan painopistelajeissa.

Matematiikkalinjalle soveltuvuuskokeilla hyväksytyt oppilaat saavat matematiikassa laajat ja syväiset tiedot ja taidot.

Liikunta-matematiikkalinjalle soveltuvuuskokeilla hyväksytyjen oppilaiden opintosuunnitelmaan kuuluvat kaikki sekä liikunta- että matematiikkalinjan oppisisällöt sellaisenaan.

Mahdolliset muut kuin oppiaineisiin liittyvät painoalueet määritellään vuosittain toimintasuunnitelman yhteydessä.

3.4. OPPILAAKSIOTTO

Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilaaksiotto perusopetuksen 7. vuosiluokalle on seuraava:

3.4.1. Ensisijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet

Oppilaalla on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu.

Oppilaalla on ensisijainen oikeus päästä muuhun lähimpään, tarkoituksenmukaiseen kouluun, jos

- oppilas ei voi jatkaa koulussa aikaisemmin opiskelemaansa vieraan kielen tai toisen kotimaisen kielen opiskelua
- koulu ei ole oppilaan terveydentilaan liittyvän syyn takia hänelle sovelias.

3.4.2. Toissijaiset oppilaaksioton yleiset periaatteet

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen oppilaaksioton jälkeen, voidaan jäljellä olevat paikat täyttää toissijaisessa oppilaaksiotossa yhdenvertaisin valintaperustein.

Toissijaisessa perusopetuslain 28§:n 2 momenttiin perustuvassa oppilaaksiotossa noudatetaan alla lueteltuja periaatteita. Jokaisen kriteerin kohdalla käytetään tarvittaessa lisäksi arvontaa, mikäli ko. kriteerin perusteella kouluun olisi tulossa enemmän oppilaita kuin koulussa on tilaa.

Harvinaisten kolmannelta vuosiluokalta alkavien A-kielten ja B-englannin opetuksen perusteella kouluun hakeutuvalla oppilaalla on oikeus päästä lähimpään tarkoituksenmukaiseen kouluun.

3.4.3. Oppilaaksiotto eräissä tapauksissa

Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilaaksioton yhteiset toissijaiset valintaperusteet haettaessa koulun yleislinjalle ovat seuraavat:

Jos koulussa on tilaa ensisijaisen ja toissijaisen yleisen periaatteen oppilaaksioton jälkeen, noudatetaan yhteisiä toissijaisia oppilaaksioton valintaperusteita seuraavassa järjestyksessä:

- oppilaalla on sisaruksia Pohjois-Haagan yhteiskoulun perusopetuksen luokilla
- oppilas on Pohjois-Haagan ala-asteella, vaikka ei asu Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilaaksiottoalueella
- oppilaalla on terveyst-, maahanmuuttaja- tai lastensuojeluviranomaisen lausunto

3.4.4. Oppilaan koulunkäyntiä koskevat periaatteet

Oppilaalla, jonka asuinpaikka vaihtuu Helsingin kaupungin sisällä, on oikeus käydä kaikki koulun vuosiaasteet koulussa, johon hän ennen asuinpaikkansa vaihtumista kuului.

3.4.5. Soveltuvuuskokeilla tapahtuva oppilaaksiotto

Liikunta-, matematiikka- ja liikunta-matematiikkalinjat:

Pohjois-Haagan yhteiskoulun yläasteella noudatetaan opetussuunnitelmaa, jossa painotetaan oppiaineina liikuntaa ja matematiikkaa. Oppilaat, jotka hakeutuvat painotettuun opetukseen, valitaan perusopetuslain 28§ 2 mom. mukaisesti oppilaiden taipumuksia edellä mainittuun painotettuun opetukseen osoittavalla soveltuvuuskokeella. Samaa painotusta tarjoavat koulut käyttävät samaa valintakoetta. Tiettyyn painotukseen hakeva oppilas otetaan huomioon kaikkien kyseistä painotusta tarjoavien koulujen oppilaaksiotossa huoltajan ilmoittamassa järjestyksessä.

Liikuntalinja

Pohjois-Haagan yhteiskoulun yläasteen liikuntalinjalle valitaan oppilaat soveltuvuuskokeella. Koe on sama kaikilla liikuntaa painottavilla soveltuvuuskoe kouluilla.

Matematiikkalinja

Pohjois-Haagan yhteiskoulun yläasteen matematiikkalinjalle valitaan oppilaat soveltuvuuskokeella. Erillinen opetusviraston osoittama työryhmä laatii vuosittain soveltuvuuskokeen, joka on kaikilla matematiikkaa painottavilla soveltuvuuskoe kouluilla sama.

Liikunta-matematiikkalinja

Pohjois-Haagan yhteiskoulun yläasteen liikunta-matematiikkalinjalle valitaan oppilaat soveltuvuuskokeella. Tälle linjalle pyrkivät oppilaat osallistuvat sekä liikunnan että matematiikan soveltuvuuskokeeseen.

3.4.6. Ulkokuntalaisten oppilaiden oppilaaksiotto

Toissijaisessa oppilaaksiotossa voidaan ottaa ulkokuntalaisia oppilaita, mikäli koulussa on tilaa. Ko. oppilaat otetaan soveltavuuskokeella.

Ulkokuntalaisilla oppilailla ei ole oikeutta Helsingin kaupungin tai Pohjois-Haagan yhteiskoulun myöntämään koulumatka tai –kuljetusetuuteen. Oppilaan oma kunta voi päättää mahdollisista koulukuljetuksista.

3.4.7. Oppilaat, joilla on erityisopetuspäätös

Oppilaalla, jolla on erityisopetuspäätös, on ensisijainen oikeus käydä sitä koulua, jonka lautakunnan vahvistamalla oppilaaksiottoalueella hän asuu. Jos lähikoulu ei pysty järjestämään lapsen tarvitsemia tukitoimia, osoitetaan oppilaalle sellainen koulu, jossa nämä palvelut ovat saatavilla.

Oppilaaksiotto erityisluokalle tapahtuu huoltajan hakemuksesta ja asiantuntijalausuntojen perusteella. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa opiskelua koskevat erityisopetuspäätökset tekee koulun omassa johtosäännössä määritellyllä tavalla joko rehtori tai koulun johtokunta.

3.5. MUUT OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEEN LIITTYVÄT PÄÄTÖKSET

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa noudatetaan 5-jaksojärjestelmää. Jaksojen ajankohdat päätetään vuosittain toimintasuunnitelmassa. Suurin osa opetuksesta on kurssimuotoista, mutta taito- ja taideaineissa, kielissä ja valinnaisaineissa on myös hajautettua opetusta. Kurssimuotoisuuden vuoksi työjärjestys vaihtuu joka jaksossa.

4. OHJAUKSEN JÄRJESTÄMINEN

4.1. OHJAUSTOIMINTA

Jokaisella oppilaalla on oikeus ohjaukseen jokaisena koulupäivänä. Oppilaanohjaus muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumon. Ohjauksesta huolehtivat yhteistyössä opettajat ja oppilaanohjaajat sekä muu oppilaan kanssa perusopetuksessa ja nivelvaiheissa toimiva henkilöstö. Ohjauksessa korostuu oppilaan kohtaaminen sekä tukeminen ottaen huomioon hänen elämänsä ja kokemuksensa. Ohjaustilanteissa pyritään erilaisin vuorovaikutuksellisin keinoin dialogiseen oppilaan kohtamiseen.

Ohjausta annetaan kaikkien oppiaineiden opetuksessa, valinnoissa, oppilaanohjauksessa sekä koulun muun toiminnan yhteydessä. Tässä hyödynnetään kaikkien opettajien osaamista ja aineenhallintaa. Eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien opetus liittyy opiskelun tuottamat tiedot ja taidot käytännön työelämän vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin.

Ohjauksen tavoitteena on tukea oppilaan kasvua sekä kehitystä, oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä ja opiskeluun liittyvien valintojen tekemistä. Ohjauksella tuetaan oppilaan oman identiteetin kasvua, vahvuuksia, oman osaamisen tunnistamista, myönteistä minäkuvaa ja taitoa ohjata omaa toimintaa. Ohjauksella vahvistetaan oppilaan osallisuutta sekä kannustetaan vastuunottoon ja rakentavaan toimintaan yhteisössä.

Perusopetuksen aikana oppilaalle annetaan ohjausta valintamahdollisuuksista sekä valintojen merkityksestä jatko-opintoihin, oppilaan tulevaisuuteen ja työelämään sijoittumiseen. Päätösvaiheen ohjauksessa oppilaan koko perusopetuksen ajan koulutukseen ja työelämään liittyneet asiat syvenyvät päätöksentekoprosessiin. Ohjauksella tuetaan nuoren päätöksentekotaitojen kehittymistä oman tulevaisuuden suunnittelussa ja oman identiteetin mukaisen tehtävän löytymistä työelämässä sekä yhteiskunnassa. Ohjausta annetaan luokkaopetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena sekä verkko-ohjauksena.

Jokaisen opettajan tehtävänä on ohjata oppilasta koulunkäynnissä, opiskelutaidoissa, eri oppiaineiden opiskelussa ja siten ehkäistä ennalta opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Yhteistyö huoltajien kanssa ja varhainen tuki ovat keskeisiä koko perusopetuksen ajan.

Tehostetun tuen alkaessa tehtävään oppimissuunnitelmaan kirjataan tarvittaessa myös oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet. Huomiota kiinnitetään oppilaan opiskelutavoissa ja -taidoissa tai yhteistyötilanteissa mahdollisesti ilmeneviin tuen tarpeisiin sekä taitoja vahvistaviin ja opiskelumotivaatiota lisääviin toimintatapoihin ja opiskelun sisältöihin. Tuetun ohjauksen piirissä oleville oppilaille on erittäin tärkeää päästä harjoittamaan yhteisöllisen toiminnan taitoja, jolloin kyetään tukemaan oppilaiden kiinnittymistä kouluyhteisöön ja vahvistamaan heidän itsetuntoaan.

Perusopetuksen aikana on tärkeää, että erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden kohdalla kouluissa on selkeät rakenteet oppilaan valintojen tukemiseksi. Ohjauksessa tulee huomioida oppilaan kokonaistilanne, ja tilanteen kartoittaminen on hyvä tehdä heti lukuvuoden alettua yhteistyössä huoltajien, oppilashuoltohenkilöstön ja luokanopettajan sekä -ohjaajan kanssa.

Oppilaan henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan kirjataan myös jatko-opintojen ohjaukseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteiden kirjaaminen tekee ohjauksesta systemaattisempaa ja mahdollistaa esimerkiksi riittävän määrän tutustumisjaksoja toisen asteen

koulutukseen. Tehostettuun ja erityiseen ohjaukseen liittyy vahvasti yhteistyö TE -toimistojen kanssa mahdollisten koulutuskokeiluiden toteuttamiseksi.

Ohjauksen eettisenä lähtökohtana ovat Helsingin koulujen perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa ohjaukseen osallistuu koko kouluyhteisö. Rehtori, luokanvalvojat, opettajat ja oppilashuoltohenkilöstö huolehtivat oppilaan psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ohjauksesta.

Aineenopettajien tehtävä on vastata oman aineensa opiskelun ohjauksesta. He tuovat myös opetuksessaan esille omaan oppiaineeseensa liittyvää koulutus- ja työelämä tietoutta ja ohjaavat esim. tätä kautta osaltaan oppilasta jatko-opintojen suunnittelussa.

Opintoihin liittyvissä valinnoissa ohjausta antaa pääosin opinto-ohjaaja. Opinto-ohjaajan työnkuvaan kuuluu myös ohjaus jatko-opintoihin ja uranvalintaan liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaajat toimivat läheisessä yhteistyössä luokanvalvojien, aineenopettajien, oppilashuoltoryhmän, rehtorin ja oppilaitoksen ulkopuolisten ohjaukseen ja koulunkäyntiin liittyvien tahojen kanssa. Lisäksi he tiedottavat oppilaille ja huoltajille erilaisista valintatilanteisiin liittyvistä asioista esimerkiksi oppitunneilla, ohjauskeskusteluissa ja vanhempainilloissa.

4.2. Työelämään tutustuminen (TET)

TET eli työelämään tutustuminen on yksi työelämän ja koulun yhteistyömuodoista ja keskeinen osa peruskoulun jakamaa työelämä tietoutta. TET- jaksoson tavoitteena on parantaa oppilaan työelämän tuntemusta ja arvostusta. TET- jaksolla nuoret saavat käytännössä nähdä, kuulla ja kokea, millaista on työskennellä erilaisissa ammateissa ja erilaisissa työympäristöissä. Omakohtaiset työelämän kokemukset tukevat oppilaan jatko-opintoihin hakeutumista ja niihin liittyviä valintoja. Työelämään tutustuminen voi toteutua eri tavoin, mm. työelämän ja yhteiskunnan eri osa-alueiden edustajien vierailut oppitunneilla, työpaikkakäynnit, erilaiset yhteistyöprojektit ja oppilaiden sekä opettajien TET – jaksot.

Työelämään tutustuminen on pedagoginen prosessi, jossa nuori saa mahdollisuuden kokea, millaista on tehdä työtä työntekijänä tai yrittäjänä. TET voidaan prosessina liittää opetussuunnitelman aihekokonaisuuksiin, oppiaineisiin ja nuoren kiinnostuksesta lähteviin aiheisiin ja näin luoda jatkuvuutta ja mielekkyyttä TET – harjoitteluun.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa TET-jakso toteutuu kahden viikon pituisena 9. luokalla. Lisäksi koulu pyrkii tekemään yhteistyötä eri yritysten kanssa.

5. OPPIMISEN JA KASVUN EDISTÄMINEN

Helsingissä opetuksen ja oppilaan tuen toteuttamisen lähtökohtana on jokaisen oppilaan oikeus omista lähtökohdistaan, osana yhteisöä onnistua oppimisessa, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä.

Opetuksen suunnittelussa ja järjestämisessä otetaan huomioon se, että oppilaiden tarve tukeen vaihtelee. Pääpaino on oppimisen esteiden ja oppimisvaikeuksien varhaisessa tunnistamisessa. Oppilaan saama tuki on joustavaa, pitkäjänteistä ja suunnitelmallista sekä oppilaan tarpeen mukaan muuttuvaa ja sen lähtökohtana on oppilaan kokonaistilanne. Tuen jatkumiseen kiinnitetään erityisesti huomiota lapsen siirtyessä päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen sekä oppilaan siirtyessä perusopetuksesta toiselle asteelle tai perusopetuksessa koulusta toiseen.

5.1. YLEINEN TUKI

Helsingissä yleinen tuki on kaikkien oppijoiden oppimisen ja hyvinvoinnin edistämistä. Tämä tarkoittaa oppimisympäristön yleisiä järjestelyjä ja monipuolisia sekä vaihtelevia työtapoja, jotka mahdollistavat kaikkien oppijoiden kasvun ja kehittymisen omien mahdollisuuksien haltuunottoon. Hyvä, toimiva ja laadukas perusopetus mahdollistaa kaikkien oppilaiden oppimisen ja kasvun. Erityistä huomiota kiinnitetään koulun toimintakulttuurin ja -ympäristön kehittämiseen. Keskeistä on vuorovaikutteisen ilmapiirin luominen ja edistäminen koulu yhteisössä siten, että kaikki tulevat kohdatuksi ja kuulluksi sekä voivat osallistua toimintakulttuurin ja -ympäristön luomiseen ja kehittämiseen.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa pyritään antamaan, ottamaan ja kantamaan vastuuta. Näin syntyy luottamusta, mikä näkyy hyvänä ja reiluna henkenä.

Oppilaat otetaan huomioon yksilöinä oman osaamisensa ja omien tarpeittensa suhteen. Tämä toteutuu sekä yleislinjalla että liikunta- ja matematiikkalinjalla. Oppilaat saavat mahdollisuuden kehittää taitojaan niillä alueilla, jotka ovat heidän vahvuutensa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun sijainti tarjoaa hyvät mahdollisuudet liikuntapainotuksen toteutumiseksi. Koulun omien tilojen lisäksi käytössä on mm. Pirkkolan urheilupuiston monipuolinen tarjonta.

Tietotekniikkaa ja verkkoympäristöjä hyödynnetään eri oppiaineissa tiedonhankinnassa ja oppimisessa. Oppilaille tarjotaan mahdollisuus tutustua erilaisiin sähköisiin oppimisympäristöihin ja käyttää niitä opiskelussaan.

5.2. TEHOSTETTU TUKI

Oppilaalle, joka tarvitsee oppimisessaan tai koulunkäynnissään säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tukimuotoja, annetaan tehostettua tukea. Tehostetun tuen aikana voidaan käyttää kaikkia perusopetuksen yhteisiä opetusjärjestelyjä ja tukimuotoja, lukuun ottamatta erityisen tuen päätökseen perusteella annettavaa kokoaikaista erityisopetusta. Oppilashuollon osuutta oppilaan hyvinvoinnin edistäjänä ja ylläpitäjänä vahvistetaan.

Tehostettu tuki perustuu moniammatilliseen pedagogiseen arvioon. Tehostettua tukea annetaan silloin, kun yleinen tuki ei riitä. Tehostettu tuki on suunnitelmallista ja luonteeltaan pitkäjänteisempää tukea kuin yleinen tuki. Tehostettua tukea saavalle oppilaalle laaditaan aina oppimissuunnitelma.

Tehostettu tuki on oppilaan tarpeista lähtevää, suunniteltua, ennaltaehkäisevää ja sitä arvioidaan säännöllisesti. Tehostetun tuen avulla tuetaan oppilaan oppimista ja koulunkäyntiä ja tuen tehtävänä on ehkäistä ongelmien kasvamista, monimuotoistumista ja kasautumista.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa panostetaan hyvää yleiseen tukeen. Mikäli yleinen tuki ei riitä, siirrytään tehostettuun tukeen. Aineenopettaja keskustelee oppilaan ja huoltajien kanssa ja konsultoi erityisopettajaa. Yhdessä mietitään tarvittavia tuen muotoja.

5.2.1. Pedagoginen arvio

Tehostetun tuen aloittaminen perustuu pedagogiseen arvioon. Pedagogisessa arviossa kuvataan

- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena
- oppilaan saama yleinen tuki ja arvio sen vaikutuksista
- oppilaan oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea

Pedagogisen arvion laativat oppilaan opettaja tai opettajat yhdessä. Tarvittaessa käytetään myös muita asiantuntijoita. Pedagoginen arvio tehdään yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Pedagogisen arvion laatimissa hyödynnetään oppilaalle mahdollisesti osana yleistä tukea laadittua oppimissuunnitelma. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Pedagoginen arvio käsitellään Pohjois-Haagan yhteiskoulussa moniammatillisesti oppilashuoltoryhmässä. Jos käsittelyssä päädytään oppimisen tuen tehostamiseen, tehostettu tuki suunnitellaan ja kirjataan oppimissuunnitelmaan.

5.2.2. Oppimissuunnitelma

Oppimissuunnitelma on oppilaan opiskelua ja oppimisen tavoitteita koskeva suunnitelma, jonka tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä. Sitä voidaan tarvittaessa käyttää osana yleistä tukea ja sitä tulee käyttää tehostetun tuen aikana.

Oppimissuunnitelman tavoitteena on turvata oppilaalle hyvät edellytykset edetä opinnoissaan. Suunnitelma lisää opettajien tietoisuutta oppilaan tilanteesta ja on käytännön työvälineenä opettajan oman työn suunnittelulle ja opettajien keskinäiselle sekä kodin kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Oppimissuunnitelmasta huoltaja saa itselleen tietoa ja voi siten paremmin tukea lastaan. Suunnitelman tarkoituksena on myös, että oppilas oppii vähitellen ottamaan vastuuta opiskelustaan ja saa oppimiseensa enemmän tavoitteellisuutta. Suunnitelma antaa pohjan oppilaan edistymisen arvioinnille.

Tehostettua tukea varten tehtävä oppimissuunnitelma perustuu pedagogisessa arviossa tuotettuun tietoon. Oppimissuunnitelman laativat opettajat yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa.

Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat kuten erityisopettajat, opinto-ohjaaja ja oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas osallistuu oman oppimissuunnitelman tekemiseen ikäkautensa edellytysten mukaan.

Suunnitelma kirjataan käytössä olevalle lomakkeelle. Sen laadinnassa hyödynnetään oppilaalle mahdollisesti aiemmin tehtyä oppimissuunnitelmaa ja pedagogista arviota. Mikäli oppilaalle on laadittu kuntoutussuunnitelma, myös sitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Oppimissuunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. Oppimissuunnitelmaan ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla.

Jos vuosiluokallisesti etenevässä opetusryhmässä oleva oppilas opiskelee oman opinto-ohjelman mukaan, hänelle laaditaan aina oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma, ohjelman toteuttamiseksi tarvittavat opetusjärjestelyt ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan.

Perusopetuksen 7.-9. vuosiluokkien oppilas voidaan ottaa joustavan perusopetuksen toimintaan, minkä jälkeen hänelle tulee laatia oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelma sisältää soveltuvin osin samoja osa-alueita kuin tehostetun tuen aikana laadittava oppimissuunnitelma. Lisäksi siinä kuvataan oppilaan joustavan perusopetuksen järjestäminen koulussa ja muissa oppimisympäristöissä.

Valmistavassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma, johon kirjataan oppilaan lähtötaso, henkilökohtaiset oppimistavoitteet sekä opiskeltavien oppiaineiden tuntimäärät ja sisällöt. Opinto-ohjelmassa kuvataan lisäksi opiskelun etenemisen seuranta ja arvioinnin perusteet. Kun oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta perusopetukseen, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma vähintään ensimmäisen lukuvuoden ajaksi.

Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa jokaiselle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma. Oppimissuunnitelmassa kuvataan oppilaan opinto-ohjelma ja se, miten opiskelun etenemistä seurataan. Vuosiluokkiin sitomattomassa opetuksessa oppilaan opinto-ohjelma muodostuu opintokokonaisuuksista.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen oppimissuunnitelma siirtyy oppilaan mukana huoltajan luvalla. Erityistä tukea saavan oppilaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS) korvaa oppimissuunnitelman.

5.3. Erityinen tuki

Jos tehostettu tuki ei riitä, voidaan oppilaalle antaa erityistä tukea. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä, siten kuin erityisen tuen päätöksessä on määrätty. Erityinen tuki muodostuu erityisen tuen päätökseen perustuvasta erityisopetuksesta sekä muista perusopetuksen tukimuodoista. Erityisen tuen antamisesta tehdään kirjallinen päätös, jota tarkistetaan viimeistään kolmannen ja kuudennen vuosiluokan keväällä sekä aina tarvittaessa. Erityisen tuen päätös edellyttää aina pedagogisen selvityksen laatimista. Erityisen tuen päätöksen saaneelle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman oppimisen tehostettua tukea, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamma, sairauden, kehityksessä viivästyminen tai tunne-elämän häiriön tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, se perustuu oppilaan tilanteesta tapahtuneeseen äkilliseen muutokseen esimerkiksi

onnettomuuden tai sairauden jälkeen. Oppimäärän yksilöllistäminen edellyttää erityisen tuen päätöstä.

Erityisen tuen tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisen tuen jatkamisesta tehdään päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tehdään päätös tuen lopettamisesta. Tällöin oppilas saa tehostettua tukea ja hänelle laaditaan oppimissuunnitelma.

Erityisen tuen päätös on hallintopäätös.

5.3.1. Pedagoginen selvitys

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa sekä tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys. Pedagogisessa selvityksessä oppilaan opetuksesta vastaavat opettajat tekevät selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä, ja moniammatillisena oppilashuollon yhteistyönä tehdään selvitys oppilaan saamasta tehostetusta tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta. Pedagoginen selvitys kirjataan käytössä olevalle lomakkeelle. Pedagoginen selvitys käsitellään moniammatillisesti oppilashuoltoryhmässä.

Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaalle aiemmin laadittuja pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma, myös sitä hyödynnetään huoltajan luvalla.

5.3.2. HOJKS

Oppilaalle, jolle on tehty päätös erityisestä tuesta, laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). HOJKSista ei tehdä hallintopäätöstä, vaan se on pedagoginen asiakirja. Suunnitelma laaditaan koulussa tehostetussa tuessa laaditun oppimissuunnitelman ja pedagogisen selvityksen pohjalta. Mikäli oppilaalle on laadittu kuntoutussuunnitelma, myös sitä hyödynnetään huoltajan luvalla. Suunnitelma kirjataan koulun käytössä olevalle lomakkeelle.

Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä. Tarvittavilta osin se valmistellaan moniammatillisena yhteistyönä.

Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tehtävänä on tukea pitkäjänteisesti oppilaan yksilöllistä oppimis- ja kasvuprosessia. HOJKS on oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tavoitesuunnitelma sekä suunnitelma opetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista. Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKS-asiakirjassa on huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKSiin ei voi hakea muutosta valittamalla eikä muilla muutoksenhakukeinoilla. Suunnitelma tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Kun oppilaan erityisen tuen tarve päättyy ja hän saa tehostettua tukea, hänelle laaditaan oppimissuunnitelma.

Oppilaan siirtyessä toiseen kouluun tai oppilaitokseen suunnitelma siirtyy huoltajan luvalla vastaanottavaan kouluun. Suunnitelman tiedot ovat lähtökohta uusien opetusjärjestelyjen toteuttamiseksi.

5.4. Opetuksen järjestäminen

Opiskelun kannalta olennaisinta on, että resurssien käyttö ja suunnittelu on pedagogisesti tarkoituksenmukaista ja käytetään vaihtelevia toimintatapoja sekä menetelmiä.

5.4.1. Yhteiset opetusjärjestelyt

Yhteisiin opetusjärjestelyihin kuuluvat oppimisympäristöjärjestelyt, yhteisöllinen toimintakulttuuri, vaihtelevat ja monipuoliset opetusmenetelmät ja työtavat. ¹ Näiden lisäksi yhteisillä opetusjärjestelyillä tarkoitetaan samanaikaisopetusta, joustavia opetusjärjestelyjä, tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta, joihin kaikilla oppilailla on mahdollisuus riippumatta oppimiseen ja kasvuun liittyvän tuen tarpeesta.

Yhteisöllisen opettamisen keskeisiä toimintamalleja ovat samanaikaisopetus ja joustavat ryhmittelyt. Samanaikaisopetus perustuu yhdessä asetettuihin päämääriin sekä jaettuun vastuuseen. Opetusta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yhdessä. Keskeistä on yhteistyö- ja kommunikaatiotaitojen kehittäminen kohti yhteisöllisempää työtapaa.

Oppilaiden tavat oppia vaihtelevat, ja he tarvitsevat erilaisia opetusjärjestelyjä oppimiseensa. Joustava ryhmittely mahdollistaa oppilaiden erilaisten ja yksilöllisten tarpeiden huomioimisen osana ryhmää, jolloin jokaisella on mahdollisuus hyvään oppimisympäristöön ja myönteiseen oppimiskokemukseen. Joustavilla ryhmittelyillä voidaan tukea sosiaalisia suhteita, sosiaalisia verkostoja ja koko koulun yhteisöllisyyttä.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa opettaja seuraa oppilaan edistymistä jatkuvasti kurssin aikana ja puuttuu varhaisessa vaiheessa mahdollisiin ongelmiin. Niiden ilmetessä käytetään tarvittavia toimenpiteitä, kuten tukiopetusta, samanaikaisopetusta, osa-aikaista erityisopetusta ja oppilashuollon tukitoimia.

5.4.2. Tukiopetus

Tukiopetus on oppimisen ja koulunkäynnin tilapäistä, lyhytaikaista tukea. Se perustuu opettajan tekemään arvioon oppilaan oppimisesta ja mahdollisesta tuen tarpeesta.

Oppilaalla on oikeus saada tukiopetusta heti tuen tarpeen ilmetessä. Koulutyö suunnitellaan siten, että oppilailla on tukiopetusta tarvitessaan mahdollisuus osallistua siihen niin usein ja laajasti kuin on tarpeen. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta tekee ensisijassa opettaja. Aloite voi tulla myös oppilaalta itseltään tai huoltajalta.

Tukiopetuksen tavoitteena on vahvistaa perustaitojen ja -tavoitteiden saavuttamista, ennaltaehkäistä oppimisvaikeuksien muodostumista, tukea oppimaan oppimistaitoja ja vahvistaa myönteistä minäkuvaa oppijana.

¹ Ks. luvut xxx xxxx

Tukiopetus voidaan järjestää esim. samanaikaisopetuksena oppitunnilla, pienryhmässä tai yksilöllisesti oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella. Erilaisia joustavia ryhmittelyjä voidaan käyttää tukiopetuksen toteuttamiseksi oppituntien aikana. Tukiopetuksessa käytetään oppilaiden yksilölliset tarpeet huomioiden monipuolisia menetelmiä ja materiaaleja.

Tukiopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Tukiopetuksen määrä, tavoitteet sekä tuloksellisuuden arviointi kirjataan mahdolliseen pedagogiseen arvioon, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen ja/tai HOJKS:iin. Tukiopetuksen toteuttamistavoista ja merkityksestä koulunkäynnille annetaan tietoa huoltajille.

5.4.3. Osa-aikainen erityisopetus

Oppilailla, joilla on vaikeuksia yksittäisessä oppiaineessa, keskittymisessä, sosiaalisissa tai opiskelutaidoissa tai koulunkäynnissään yleensä on oikeus saada osa-aikaista erityisopetusta muun opetuksen yhteydessä.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaisen erityisopetuksen tuki kohdennetaan oppilaan tarpeen ja ryhmän tarpeen mukaan pedagogisesti tarkoituksenmukaisesti. Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteet ja sisällöt nivELYVÄT oppilaan muuhun opetukseen ja tukevat oppimisvalmiuksien, oppimaan oppimistaitojen ja myönteisten strategioiden kehitystä. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja ja menetelmiä huomioiden oppilaan ja ryhmän tarpeet. Opetus suunnitellaan ja arvioidaan yhteistyössä opettajien ja tarvittaessa oppilashuollon palveluista vastaavien kanssa.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan osana yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Oppilas voi erityisen tuen aikana saada osa-aikaista erityisopetusta riippumatta siitä, opiskeleeko hän yleisopetuksen ryhmässä vai erityisryhmässä.

Osa-aikaisen erityisopetuksen tavoitteista ja menetelmistä annetaan tietoa huoltajille. Osa-aikaisen erityisopetuksen järjestäminen, tavoitteet ja arviointi kirjataan pedagogiseen arvioon, oppimissuunnitelmaan, pedagogiseen selvitykseen ja/tai HOJKS:iin.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa saavat osa-aikaista erityisopetusta ensisijaisesti ne oppilaat, joilla on vaikeuksia oppimisessa tai sosiaalisia taidoissa. Osa-aikaista erityisopetusta pyritään kuitenkin antamaan resurssien mukaan kaikille erityistukea vaativille oppilaille aineenopettajan tai oppilashuollon aloitteesta. Osa-aikainen erityisopetus pyrkii tukemaan myös maahanmuuttajaoppilaita heidän koulunkäyntinsä ongelmakohdissa.

5.4.4. ERITYISOPETUS

Erityisopetus on erityisen tuen keskeinen pedagoginen osa-alue, ja sen tehtävänä on tarjota oikea-aikaista ja oikein painottunutta tukea oppilaan oppimiseen. Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Tällaista tukea voi olla esim. oppilashuollollinen yhteistyö.

Erityisopetus järjestetään oppilaan etu ja opetuksen järjestämisedellytykset huomioon ottaen joko muun opetuksen yhteydessä, osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Erityisopetuksessa voidaan poiketa oppiaineista ja niitä koskevasta valtakunnallisesta tuntijaosta sen mukaan, kuin erityistä tukea koskevassa päätöksessä määrätään. Opetusryhmiä muodostettaessa tulee

ottaa huomioon, että kaikki oppilaat voivat saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Opetusryhmien muodostamisesta säädetään tarkemmin perusopetuslaissa. Erityisopetusta suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä kodin ja koulun sekä moniammatillisen verkoston kanssa. Oppilas voi tarvittaessa saada erityistä tukea myös muiden hallintokuntien, kuten sosiaali- ja/tai terveystoimen järjestämänä.

Erityisopetuksessa opiskelevalla erityisen tuen päätöksen saaneelle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS. Se on käytännön opetustyötä ohjaava pedagoginen asiakirja, johon merkitään kaikki sekä oppilaan opetuksen järjestämisen että oppimisen kannalta olennaiset seikat, tavoitteet ja sisällöt, opetusmenetelmien ja oppimisympäristön kuvaukset jne., kuten luvussa 5.3.2 on ohjeistettu.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa erityisopetusta suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan kodin ja koulun sekä moniammatillisen verkoston yhteistyönä.

5.4.2.1 Oppiaineen oppimäärän yksilöllistäminen ja opetuksesta vapauttaminen

Oppilasta tulee tukea siten, että hänen on mahdollista saavuttaa yleisen oppimäärän mukaiset tavoitteet kaikissa oppiaineissa. Oppiaineen oppimäärän yksilöllistämistä voidaan harkita silloin, jos oppilas ei kykene saavuttamaan ko. oppiaineen vähimmäistavoitteita saamastaan tuesta huolimatta. Oppilaan opiskelua voidaan tukea keskittymällä oppiaineen ydinsisältöihin eriyttämisellä ja muilla oppimisen tuen muodoilla. Näitä tuen muotoja on käytettävä riittävän pitkään, että voidaan luotettavasti arvioida niiden vaikuttavuutta.

Yhden tai useamman oppiaineen oppimäärä voidaan yksilöllistää, jos oppiaineen ydinsisältöjen saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista. Kieli- ja kulttuuritausta, poissaolot, motivaation puute tai esimerkiksi puutteellinen opiskelutekniikka eivät sellaisenaan voi olla syynä oppimäärän yksilöllistämiseen. Alkuopetuksessa sekä psyykkisistä syistä tapahtuvaan yksilöllistämiseen tulee olla erityisen painavat perusteet.

Oppimäärän yksilöllistämisestä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Päätös edellyttää aina psykologin lausuntoa. Ennen erityisen tuen päätöstä tehdään pedagoginen selvitys, joka sisältää arvion oppilaan erityisen tuen sekä mahdollisten oppiaineiden yksilöllistämisen tarpeista.

Oppimäärän yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt. Vapauttamisesta tehdään perusopetuslain 18 §:ssä tarkoitettu hallintopäätös. Pidennetyn oppivelvollisuuden oppilas voidaan vapauttaa oppiaineen opiskelusta erityisen tuen päätöksessä. Oppilaalle, joka on muutoin kuin tilapäisesti vapautettu jonkin aineen opiskelusta, tulee järjestää vastaavasti muuta opetusta tai ohjattua toimintaa.

Erityisen tuen päätöksen jälkeen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa määritellään tavoitteet oppiainekohtaisesti tai oppiainekokonaisuuksittain. Koulukohtaisesti voidaan määritellä oppiainekokonaisuuksia.

6. Hyvinvointi ja oppimisympäristön turvallisuus

6.1. Oppilashuolto on oppilaan hyvinvoinnin turvaamista

Oppilashuolto on oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa. Oppilashuolto toimii osana kouluyhteisöä ja kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun yhteisöllistä toimintatapaa sekä myönteistä vuorovaikutusta. Tavoitteena on luoda terve, turvallinen ja hyvinvoiva kouluyhteisö, jossa on välittävä ja kannustava vuorovaikutuksen ja huolenpidon ilmapiiri. Koulun arjessa otetaan huomioon koko kouluyhteisön, ryhmien ja oppilaiden hyvinvointiin, kasvuun, kehitykseen ja terveyteen liittyvät tarpeet. Oppilaitten hyvinvoinnista huolehtiminen on jokaisen koulussa työskentelevän tehtävä.

Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, arvostava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Koulun oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä huoltajien kanssa ja sen menettelytavoista annetaan tietoa oppilaille ja huoltajalle.

Oppilashuoltoon sisältyvät opetuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, jotka ovat koulukuraattori- ja psykologitoiminta sekä kansanterveyslaissa tarkoitettu kouluterveydenhuolto. Jokaisessa koulussa toimii moniammatillinen oppilashuoltoryhmä, joka koordinoi koulun oppilashuoltotyötä. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Oppilaan tarvitseman tuen suunnittelu tapahtuu oppilashuollon moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilashuollon palveluita ovat koulukuraattorin, koulupsykologin sekä kouluterveydenhuollon asiakastyö. Mikäli koulun antama tuki ei riitä, ohjataan koulun ulkopuolisiin palveluihin. Tilanteissa, joissa oppilaan kasvu ja kehitys voivat vaarantua kasvuympäristössä olevien riskitekijöiden vuoksi, tehdään lastensuojelulain edellyttämää yhteistyötä lastensuojeluviranomaisten kanssa. Koulun kaikkia toimijoita koskee ilmoitusvelvollisuus lastensuojelutarpeen selvittämiseksi.

Oppilashuoltotyötä toteutetaan yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Helsingin sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa sovitaan yhteistyön yleisistä periaatteista ja rakenteista, käytännön toiminnan järjestämisestä, keskinäisestä työnjaosta ja vastuista.

Oppilashuoltotyötä kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko kouluyhteisön ja yksittäisten ryhmien sekä oppilaiden tasolla. Koulussa tarkennetaan vuosittain toimintasuunnitelmassa sekä kouluyhteisön ja luokkien hyvinvoinnin edistämiseen että oppilaan tukemiseen ja hänen asioidensa käsittelyyn liittyvät periaatteet ja toimintatavat.

Koulun toimintasuunnitelmassa kuvataan koulukuraattorin ja koulupsykologin asiakkaaksi ohjauksen prosessit sekä se, miten oppilaita ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin palveluihin.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on monialainen oppilashuoltoryhmä, joka koordinoi ja kehittää oppilashuoltotyötä sekä osallistuu koko kouluyhteisön terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia ylläpitävään ja edistävään työhön ja etsii ratkaisuja tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi. Monialaisessa työssä noudatetaan ammattieettisiä periaatteita sekä tietojensaantia ja salassapitoa koskevia säädöksiä.

Oppilashuollon palveluita koulussa ovat kouluterveydenhuolto, koulukuraattorin, opinto-ohjaajien sekä erityisopettajien palvelut. Oppilashuollollista toimintaa koordinoi vararehtori. Pohjois-Haagan

yhteiskoulun oppilashuoltoryhmä kokoontuu viikoittain ja ryhmään kuuluvat vararehtori, terveydenhoitaja, erityisopettajat, yläasteen opinto-ohjaajat, lukion opinto-ohjaajat ja kuraattori. Tarvittaessa ryhmää täydennetään luokanvalvojilla, aineenopettajilla tai muilla tarpeellisilla henkilöillä. Oppilashuolto tiedottaa palveluistaan mm. vanhempainilloissa ja koulun kotisivuilla.

Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa. Pohjois-Haagan yhteiskoulun oppilashuolto on verkostoitunut eri tahojen kanssa pääkaupunkiseudulla. Tiivistä yhteistyötä tehdään mm. alueen nuorisotalojen, seurakunnan, sosiaalitoimen, Länsi-Luotsin, Klaari Helsingin ja aluepoliisin kanssa. Yhteistyötapoja ovat tapaamisten, konsultointien ja yhteisten projektien lisäksi säännölliset Haagan aluetyöryhmän kokoukset.

6.2. Turvallisuuden edistäminen

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tärkeää on sekä fyysinen turvallisuus että turvallisuuden tunne. Oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuus on taattava kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden edistäminen on osa kouluyhteisön toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon koulun kaikessa toiminnassa.

Oppilashuolto tukee toimintakyvyn säilymistä myös fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Tällöin huolehditaan oppilaan ja koko yhteisön tarvitsemasta psykososiaalisesta tuesta erilaisissa ongelma-, onnettomuus- ja kriisitilanteissa sekä niiden edellyttämässä jälkihoidossa. Opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä varten kouluissa on järjestyssäännöt tai koulussa sovellettavat järjestysmääräykset.

Koululla on suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä suunnitelma päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Koulujen turvallisuussuunnitelmassa on määritelty tapaturmien ehkäiseminen, ensiapu, hoitoonohjaus ja seurannan periaatteet. Oppilaan terveyden- tai sairauden hoitoon tarvittava tuki ja seuranta järjestetään yhteistyössä kouluterveydenhuollon kanssa.

Koululla on yhteisesti sovitut periaatteet ja toimintaohjeet luvattomien poissaolojen ehkäisemiseksi. Luvattomiin poissaoloihin puututaan välittömästi. Seurannan ja puuttumisen käytännöt kuvataan vuosittaisessa koulun toimintasuunnitelmassa.

Onnistunut oppilashuoltotyö edellyttää yhdessä laadittuja toimintamalleja ja suunnitelmia ennaltaehkäisevää työtä ja ongelmatilanteiden hoitamista varten. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on käytössä Punainen kortti, jonka avulla opettaja voi puuttua häiriökäyttäytymiseen oppitunnilla, ja jälki-istunta muihin ongelmatilanteisiin. Tarvittaessa myös oppilashuolto puuttuu kurinpidollisiin asioihin, ja toimenpiteistä sovitaan tapauskohtaisesti. Mikäli osallistuminen opetukseen evätään, oppilashuoltoryhmä huolehtii oppilaan opetuksen järjestämisestä.

Säännöllisen koulunkäynnin turvaamiseksi oppilaiden läsnäoloa seurataan ja poissaoloihin puututaan. Oppilaan poissaoloja seurataan päivittäin ja ne merkitään Wilmaan. Huoltajat selvittävät oppilaan poissaolot.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa on toimintamallit kriisi-, kiusaamis-, väkivalta-, syrjintä- ja häirintätilanteiden hoitamiseksi sekä päihteiden käyttöön liittyvien ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseksi ja hoitamiseksi. Kyseiset toimintamallit kuvataan tarkemmin pelastussuunnitelmassa ja oppilashuollon käsikirjassa, jotka ovat kaikkien nähtävissä mm. koulun kotisivuilla ja jotka päivitetään vuosittain.

Oppilashuolto suunnittelee ja arvioi toimintaansa vuosittain omassa toimintasuunnitelmassaan ja -kertomuksessaan. Oppilashuollolliset prosessit ja toimintaperiaatteet on kuvattu oppilashuollon käsikirjassa.

6.3. Henkilötietojen käsittely, salassapito ja tietojen luovuttaminen

Henkilötietojen käsittelyssä lähtökohtana on luottamuksellisuus ja yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa.

Kun oppilashuoltotyössä käsitellään yksittäistä oppilasta koskevaa asiaa, asian käsittelyyn voivat osallistua ne oppilaan opetukseen ja oppilashuollon järjestämiseen osallistuvat, joiden tehtäviin oppilaan asian käsittely välittömästi kuuluu.

Oppilashuoltotyöhön osallistuvilla on oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä oppilaan opettajalle ja perusopetuslain mukaisesta opetuksesta ja toiminnasta vastaavalle viranomaiselle oppilaan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot. Luovutettava tieto voi koskea muun muassa sellaista oppilaan sairautta, joka tulee ottaa opetustilanteissa huomioon. Vaikka tiedon luovuttamiselle olisikin edellä todettu lain tarkoittama peruste, yhteistyön ja luottamuksen rakentamiseksi ja turvaamiseksi pyritään aina ensisijaisesti hankkimaan huoltajan suostumus salassa pidettävän tiedon luovuttamiseen.

Huoltajan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella voidaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömiä salassa pidettäviä tietoja pyytää myös muilta tahoilta.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus saada maksutta oppilaan opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaiselta, muulta sosiaalipalvelujen tai terveydenhuollon palvelujen tuottajalta sekä terveydenhuollon ammattihenkilöltä.

Oppilaan siirtyessä toisen opetuksen järjestäjän perusopetuslain mukaisesti järjestämään opetukseen tai aamu- tai iltapäivätoimintaan, aikaisemman opetuksen järjestäjän on viipymättä toimitettava oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle. Uudella opetuksen järjestäjällä on myös pyynnöstä oikeus saada kyseiset tiedot. Oppilaan siirtyessä muuhun kuin perusopetuslain mukaiseen opetukseen tarvitaan tietojen välittämiseen huoltajan suostumus.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa pidetään lähialueen ala-asteen kanssa keväisin ja syksyisin nivelpalaveri, jonka tarkoituksena on huolehtia sujuvasta siirtymisestä alakoulusta yläkouluun.

7. Perusopetusta tukeva muu toiminta

7.1. Kerhotoiminta

Kerhotoiminta on oppilaille järjestettävää tavoitteellista toimintaa, joka tukee kodin ja koulun kasvatus - ja opetustyötä. Kerhotoiminta edistää osaltaan tasa-arvon toteutumista tarjoamalla oppilaille mahdollisuuden harrastustoimintaan. Tavoitteena on tarjota oppilaille mahdollisuus osallistua oman mielenkiinnon mukaiseen toimintaan sekä tukea harrastuneisuutta.

Kerhotoiminnalla tuetaan oppilaiden yhteisöllistä kasvua ja lisätään osallisuutta. Oppilailla on mahdollisuus osallistua kerhotoiminnan suunnitteluun oman ikäkautensa mukaisesti. Kerhotoiminta voidaan toteuttaa moniammatillisesti yhteistyössä lähikoulujen, kotien ja muiden tahojen kanssa.

Koulun järjestämä kerhotoiminta on oppilaille maksutonta.

7.2. Koululaisten aamu – ja iltapäivätoiminta

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on perusopetuslain mukaista toimintaa (PoL1136/2003). Kaupunki tarjoaa iltapäivätoimintaa kunnan päättämässä laajuudessa Helsingissä koulua käyvien ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä oppilaille, joille on tehty erityistä tukea koskeva päätös.

Iltapäivätoiminta rakentuu jatkumona varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle ja sen lähtökohdaksi ovat koulun yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet. Toiminnan eettisenä lähtökohdaksi ovat Helsingin koulujen perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhdessä sovitut kasvatukselliset periaatteet.

Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan edistämällä lasten yhteistoimintaa. Toiminta toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta.

Toiminnan alueellisesta koordinoinnista vastaavat aluekoordinaattorit. He toimivat tiiviissä yhteistyössä koulun henkilökunnan ja iltapäivätoiminnan palveluntuottajien kanssa.

Toiminnan tavoitteet, sisällöt ja järjestämisen periaatteet on kirjattu kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelmaan.

7.3. Kouluruokailu

Helsingin kouluissa oppilaat saavat kouluruokailussa täysipainoisen aterian, joka on osa oppilaiden päivittäisestä ravinnontarpeesta.

Kouluruokailussa toteutetaan terveys- ja tapakasvatuksen tavoitteita. Oppilaita ohjataan ymmärtämään monipuolisen ravinnon merkitys terveydelle ja hyvinvoinnille sekä kehittämään ruokailutottumuksiaan ja -tapojaan. Oppilaat oppivat huolehtimaan itsestään ja tekemään vastuullisia valintoja. Heitä ohjataan käyttäytymään asiallisesti ja ottamaan toiset huomioon siten, että ruokailutilanteesta muodostuu rauhallinen ja miellyttävä.

Koulu huolehtii ruokailuun liittyvästä kasvatuksesta yhteistyössä kotien kanssa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa otetaan huomioon oppilaiden erityistarpeita, mm. liikkuvien nuorten riittävä ravinto. Kouluruokailua täydentää pitkien tai fyysisesti rasittavien päivien aikana tarjottava välipala. Lisäksi kouluravintolan tiloissa toimii oppilaskahvila.

Kouluruokailussa pyritään toteuttamaan kestävä kehityksen periaatetta lajittelemalla jätteet. Biojätteen syntymistä seurataan viikoittaisella raportoinnilla.

Ruuan laatua, asiakkaiden viihtyvyyttä ja palvelua tutkitaan vuosittaisella kyselyllä, jonka mukaan kouluruokailua kehitetään.

7.4. Koulumatkat

Koulumatka on tärkeä osa oppilaan koulupäivää. Koulu edistää käytettävissään olevin keinoin koulumatkan turvallisuutta. Koulukuljetusta odottavalle oppilaalle järjestetään mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Yhteistyössä kotien kanssa koulu ohjaa oppilaita vastuulliseen ja kohteliaaseen käyttäytymiseen koulumatkoilla. Oppilaita kannustetaan omatoimisuuteen ja ohjataan ymmärtämään liikkumisen merkitys terveydelle.

7.5. Koulunkäyntiavustajatoiminta

Koulunkäyntiavustajatoiminnan lähtökohtana on omalta osaltaan turvata oppilaan osallistuminen opetukseen. Tavoitteena on auttaa oppilasta koulunkäynnissä sekä tukea ja ohjata häntä kasvu- ja oppimisprosessissa. Toiminnan tavoitteena on myös edistää oppilaan omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä. Työtä ohjaavat oppilaalle ja ryhmälle asetetut opetukselliset ja kasvatukselliset tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon oppilaan hoidolliset ja kuntoutukselliset tavoitteet. Avustaminen toteutuu moniammatillisena yhteistyönä.

Oppilaan avustamisen tarve edellyttää monipuolista arviointia ja jatkuvaa seurantaa. Oppilaskohtaiset tavoitteet kirjataan oppimissuunnitelmaan ja henkilökohtaiseen opetuksen järjestämistä koskevaan suunnitelmaan.

Koulunkäyntiavustajatoiminnan järjestämisessä otetaan huomioon esiopetus, erityisluokat, integroidut erityisoppilaat, valmistavan opetuksen oppilaat, oppilaskohtaiset tarpeet yleisopetuksessa sekä iltapäivätoiminta.

7.6. Muut tukipalvelut

Perusopetuslain mukaan vammaisella tai muulla erityistä tukea tarvitsevalla oppilaalla on oikeus saada maksutta opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustuspalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Oppilaan erityisen tuen päätöksessä mainitut avustus-, apuväline- ja tulkitsemispalvelut tarkentuvat vuosittain oppilaan tarpeen mukaan. Näistä asioista ohjeistetaan ryhmäkirjeillä ja oppilaan tuki perusopetuksessa -kansiossa.

8. Muu yhteistyö

8.1. Yhteistyö lähiyhteisöjen ja muiden hallintokuntien kanssa

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa yhteistyötä tehdään mm. terveys-, sosiaali- ja nuorisotoimen sekä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu on verkostoitunut eri viranomaisten kanssa pääkaupunkiseudulla. Tiivistä yhteistyötä tehdään mm. seuraavien tahojen kanssa: alueen nuorisotalot, seurakunta, sosiaalitoimi, Länsi-Luotsi, Klaari Helsinki ja aluepoliisi. Yhteistyötapoja ovat tapaamisten, konsultointien, yhteisten projektien lisäksi säännölliset Haagan aluetyöryhmän kokoukset.

Haagan alueella yhteistyötä tehdään mm. Pohjois-Haaga-seuran ja Haagan taiteilijaseura kanssa. Lisäksi koulu tekee yhteistyötä urheiluseurojen ja lajiliittojen kanssa.

8.2. Kansainvälinen yhteistyö

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa pyritään osallistumaan kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin (esim. Comenius-projektit).

Kansainvälistä yhteistyötä tehdään koulun painotusalueella liikunnassa mm. järjestämällä ulkomaalaisten joukkueiden vierailuja sekä vierailemalla itse ulkomailla, esim. osallistumalla kansainväliseen kilpailutoimintaan. Tavoitteena on kehittää oppilaiden kansainvälisiä vuorovaikutustaitoja ja kulttuurien tuntemusta.

9. ARVIOINTI

9.1. OPPILAAN ARVIOINTI

9.1.1. Oppilaan arvioinnin tehtävä ja periaatteet

Oppilaan arvioinnin tehtävänä on ohjata oppilaan opiskelua, tukea hänen kasvuaan, kehitystä ja oppimista sekä vahvistaa oppilaan luottamusta itseensä oppijana. Arviointi kehittää osaltaan oppilaan oppimaan oppimisen taitoja. Oppilaan arviointi antaa myös tietoa opettajalle opetuksen suunnittelusta ja kehittämisestä.

Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa on tärkeää opettajan antama jatkuva palaute. Arviointipalautetta annettaessa otetaan huomioon arvioinnin merkitys oppilaan oppimisprosessille. Arviointi on monipuolista, kokonaisvaltaista, realistista ja kannustavaa. Arviointipalaute antaa tietoa myös niistä oppimisen osa-alueista, joita on tarpeen kehittää.

Oppilaan arviointi perustuu opetussuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin, kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta tai oppilaalle mahdollisesti laaditussa oppimissuunnitelmassa asetettuihin oppilaan omiin tavoitteisiin. Arviointipalautetta annetaan oppiaineissa osaamisesta ja edistymisestä sekä käyttäytymisestä ja työskentelystä.

Yhteisten oppiaineiden arvioinnissa käytetään numeroarvostelua viimeistään 8. vuosiluokalla sekä aiemmin niissä oppiaineissa, joissa oppilas on suorittanut perusopetuksen yhteiset opinnot. Arvioinnin tulee olla monipuolista, ja siksi oppilaalle annetaan sanallista arviointipalautetta edistymisestä numeroarvostelun lisäksi koko perusopetuksen ajan.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan etukäteen tietoa arvioinnin perusteista sekä pyydettyä selvitetään jälkikäteen, miten niitä on arvioinnissa sovellettu. Arviointipalautetta annetaan oppilaalle ja hänen huoltajalleen riittävästi lukuvuositodistuksen lisäksi. Arvioinnista päätetään koulun opetussuunnitelmassa.

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa laaditut kuvaukset oppilaan hyvästä osaamisesta tukevat opettajan työtä ja ovat arvioinnin pohjana arvioitaessa, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Numeroarvosana kuvaa osaamisen tasoa. Sanallisella arvioinnilla kuvataan myös oppilaan edistymistä ja oppimisprosessia. Numeroarvostelua käytettäessä hyvän osaamisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan (8). Arviointimuodosta riippumatta oppilas saa lukuvuoden aikana monipuolisesti palautetta edistymisestään ja osaamisestaan.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppiaineet arvioidaan kurssikohtaisesti. Oppilaan arvioinnissa käytetään numeroarvostelua kaikilla vuosiasteilla. Arviointiasteikko on 10 (erinomainen), 9 (kiitettävä), 8 (hyvä), 7 (tydyttävä), 6 (kohtalainen), 5 (välttävä) ja 4 (hylätty). Niissä valinnaisaineissa, joita on vain yksi vuosiviikkotunti, käytetään asteikkoa hyväksytty - hylätty. Kurssien ainekohtaiset arviointiperusteet esitellään kunkin oppiaineen opetussuunnitelman yhteydessä.

7. luokalla arviointi on ohjaavaa ja kannustavaa. 8. ja 9. luokalla arvioinnissa sovelletaan valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteerejä.

Oppilas saa jokaisen jakson jälkeen jaksotodistuksen. Lukuvuoden viimeisen jakson todistus on lukuvuositodistus. Todistukset toimitetaan kotiin huoltajalle. Näin huoltaja saa tietoa oppilaan oppimisesta ja työskentelystä viisi kertaa vuodessa. Käyttäytymisen arvosana näkyy toisen jakson todistuksessa ja lukuvuositodistuksessa. Oppilaan työskentelystä ja edistymisestä huoltaja saa tietoa myös toteutetun sanallisen arvioinnin kautta. Opettajan on mahdollista lisäksi käydä arviointikeskustelua oppilaan ja tämän huoltajan kanssa tarvittaessa.

9.1.2. Oppilaan itsearviointi

Opetuksen yhtenä tehtävänä on luoda edellytyksiä oppilaan itsearviointitaitojen kehittymiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja kehittää hänen opiskelutaitojaan. Oppilaan käsitys itsestään oppijana selkiytyy ja tieto oman kehittymisen mahdollisuuksista syvenee. Oppilasta ohjataan ja kannustetaan asettamaan tavoitteita työskentelylle, oppimiselle ja yhdessä toimimiselle sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan.

Oppilas harjaantuu tarkastelemaan ja säätelemään toimintaansa sekä tunnistamaan edistymistään. Itsearviointin kautta oppilaalle syntyy käsitys siitä, että hän voi vaikuttaa omaan oppimiseensa ja itseään koskeviin asioihin. Oppilas tarvitsee opettajan ohjausta ja tukea sekä säännöllistä palautetta, jotta hänen itsearviointitaitonsa kehittyvät.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppilaan itsearviointia toteutetaan oppiaine- ja kurssikohtaisesti erilaisin kirjallisin ja suullisin muodoin, jotka esitellään kunkin oppiaineen arvioinnin yhteydessä.

9.1.3. Työskentelyn arviointi

Työskentelyn arvioinnilla tuetaan oppilaan oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Vastuullisuus ja yhteistyötaidot ovat myös osa oppilaan työskentelyn arviointia. Työskentelyn arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa työskentelylle asetetut yleiset ja oppiainekohtaiset tavoitteet.

Työskentelyn arviointi on aina osa oppiaineen arviointia. Siitä voidaan antaa myös erillinen sanallinen arvio.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa työskentelyn tavoitteena on, että oppilas

- osallistuu aktiivisesti tuntityöskentelyyn
- hoitaa tunnollisesti sekä oppituntien aikana että kotona tehtävät työt
- työskentelee omien kykyjensä mukaan

Oppilas saa sanallista arviointia työskentelystään erillisellä lomakkeella, mikä täydentää eri oppiaineissa tapahtuvaa arviointia. Sanallinen arviointi annetaan kussakin oppiaineessa kerran lukuvuodessa, kun oppiainetta on opiskeltu puolet lukuvuoden kursseista. Mikäli kursseja on kolme, arviointi annetaan ensimmäisen kurssin jälkeen. Mikäli kursseja on yksi, arviointi annetaan kurssin päätyttyä.

Sanallisen arvioinnin lomake jaetaan oppilaille jaksotodistuksen yhteydessä. Sen täyttävät kulloinkin ne opettajat, joiden kohdalla em. ehdot täyttyvät.

9.1.4. Käyttäytymisen arviointi

Käyttäytymisessä arvioidaan sitä, miten oppilas toimii vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa, arvostaa omaa ja toisten työtä ja noudattaa sääntöjä. Käyttäytymisen arvioinnin pohjana ovat koulun opetussuunnitelmassa käyttäytymiselle asetetut tavoitteet. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa käyttäytymisen tavoitteena on, että oppilas

- ottaa huomioon muut ihmiset siten, että hänelle kehittyy kyky ja halu ymmärtää, arvostaa ja tukea toista
- arvostaa ja vaalii ympäristöään
- kunnioittaa sekä omaa että toisen tekemää työtä
- tuntee koulun säännöt ja sitoutuu niihin

Käyttäytymisen arvosanan muodostamiseen on erilliset kriteerit (liite). Jokainen opettaja soveltaa käyttäytymisen arvioinnin kriteerejä antaessaan arvosanan oppilaalle. Arvosanoista lasketaan keskiarvo, ja tämän keskiarvon perusteella opettajakunta päättää arvosanan luokanvalvojan esityksestä.

Käyttäytymistä arvioidaan kaksi kertaa lukuvuodessa toisen ja viidennen jakson jälkeen.

9.1.5. Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden arviointi

Oppilaan oppimisvaikeudet otetaan huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan arvioinnin perusteet määritellään hänelle laadittavassa henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaisesti, hänen suorituksensa arvioidaan samoilla perusteilla kuin muidenkin oppilaiden suoritukset.

Jos erityisopetukseen otettaessa tai siirrettäessä on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin oppilaan omiin tavoitteisiin perustuen. Yksilöllisten oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota koko perusopetuksen ajan ja päättöarvioinnissa.

9.1.6. Maahanmuuttajataustaisen oppilaan arviointi

Oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito. Suomen kielen taitojen mahdollisten puutteiden merkitystä arvioinnissa pyritään vähentämään monipuolisilla, joustavilla ja oppilaan tilanteeseen sovitetuilla arviointimenetelmillä. Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine arvioidaan joko suomi toisena kielenä tai suomi äidinkielenä -oppimäärän mukaisesti. Koulu päättää oppimäärästä oppilaskohtaisesti. Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Oppilaan arviointi perustuu oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin valmistavan opetuksen ajan ja vuosi sen jälkeen.

Oppilas voi valmistavan opetuksen ohessa suorittaa myös perusopetuksen oppimääriä joissakin oppiaineissa. Oppilas saa tällöin erillisen todistuksen perusopetuksen oppimäärän suorittamisesta. Arviointi voidaan antaa sanallisena arviona tai numeroarvosteluna. Jos oppilas suorittaa jonkin perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärän valmistavan opetuksen aikana, annetaan siitä numeroarvosana.

Peruskoulun vuosiluokille 7 – 9 sijoittuvan maahanmuuttajataustaisen oppilaan, joka ei ole opiskellut vierasta kieltä, oppimissuunnitelmassa asetetaan tavoitteet kielen opiskelulle ja kuvataan tarvittavat tukimuodot, joiden avulla oppilas voi saavuttaa A – kielen oppimäärän tavoitteet päättöarviointiin mennessä. Oppilas voi myös osallistua B1 – englannin opetukseen, joka tukitoimin toteutettuna arvioidaan viimeistään päättötodistuksessa A – kielenä.

9.1.7. Maahanmuuttajaoppilaan äidinkieli

Oppilaalle annetaan lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio. Myös päättöarvioinnista annetaan erillinen todistus. Päättöarviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen.

9.1.8. Opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän on suorittanut hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt oppiaineiden tai aihekokonaisuuksien tavoitteet. Oppilas voi siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee suoriutumaan seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Tällöin oppilaalle laaditaan kyseisessä oppiaineessa oppimissuunnitelma, josta käy ilmi, miten oppilas suorittaa opintonsa hyväksytysti.

Oppilaalle, jolla on hylättyjä suorituksia, varataan mahdollisuus osoittaa erillisessä kokeessa saavuttaneensa kyseisen oppiaineen vuosiluokan tavoitteet hyväksytysti. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttömahdollisuuksia.

Vuosiluokalle jättämistä harkittaessa arvioidaan aina sen hyöty oppilaan kokonaistilanteen kannalta. Kokonaistilanteen arviointiin osallistuu tarvittava oppilashuoltohenkilöstö. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänellä on hylätty suoritus yhdessä tai useammassa oppiaineessa ja arvioidaan, ettei hän selviydy seuraavan vuosiluokan tavoitteista. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle myös yleisen heikon koulumenestyksen perusteella, vaikka hänellä ei olisi yhtään hylättyä suoritusta. Huoltajalle varataan tällöin mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Yhteistyötä oppilaan huoltajan kanssa tiivistetään, kun huomataan, että oppilaan suoritustaso yhdessä tai useammassa oppiaineessa on heikentynyt huomattavasti. Tämä on erityisen tärkeää päättövaiheessa olevien oppilaiden osalta.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppilas saa vuosiasteen oppimäärästä hylätyn suorituksen, mikäli puolet vuosiasteen kurseista tai viimeinen kurssi on hylätty. Oppilaalle, jolla on hylättyjä suorituksia, järjestetään erillinen koe vuosiluokan koko oppimäärästä toimintasuunnitelmassa määrättyinä päivinä: yksi syyslukukaudella, yksi kevätlukukaudella ja yksi kesällä. Erillisessä

kokeessa saatu arvosana korvaa ko. lukuvuoden kurseista annetut arvosanat kuitenkin niin, että parempi arvosana jää voimaan.

Oppilaalle ja huoltajalle annetaan tieto luokalle jäämisen mahdollisuudesta niin ajoissa, että oppilaalla on mahdollisuus vaikuttaa arviointiin ja suorittaa kurssi(t) hyväksytysti.

Vuosiluokan suorittamisen tukitoimista neuvotellaan aineenopettajan ja oppilashuoltoryhmän kesken. Tukitoimina voidaan käyttää pienryhmäopetusta ja tukiopetusta. Tarvittaessa asiasta neuvotellaan huoltajan kanssa.

9.1.9. Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas

Oman opinto-ohjelman mukaan etenevä oppilas siirtyy lukuvuoden työn päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella

Oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas on 9. luokan oppilas, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hänen oppivelvollisuuskänsä täyttyy ja hän eroaa koulusta.

9.1.10. Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Oppilas etenee opintokokonaisuuksittain oman opinto-ohjelman mukaan. Opetussuunnitelmassa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamiselle.

9.1.11. Päätöarvioinnin periaatteet

Päätöarvioinnin tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoista ja kohdella oppilaita tasavertaisesti. Päätöarvioinnin tehtävänä on määrittellä, miten hyvin oppilas on saavuttanut perusopetuksen tavoitteet eri oppiaineissa.

Päätöarvosana perustuu oppilaan osaamiseen päättövaiheessa. Päättövaiheen muodostavat vuosiluokat 8 – 9 lukuun ottamatta niitä oppiaineita, joissa yhteinen opetus päättyy aikaisemmin.

Oppilaan osaaminen arvioidaan suhteessa valtakunnallisiin päätöarvioinnin kriteereihin, jotka määrittelevät tieto – ja taitotason arvosanalle 8 (hyvä). Päätöarvioinnissa työskentelytaidot sisältyvät oppiaineiden päätöarvioinnin kriteereihin. Oppilas saa arvosanan 8, jos hän osoittaa keskimäärin kriteereiden mukaista osaamista, joidenkin kriteereiden saavuttamatta jäämisen voi kompensoida muiden kriteereiden tason ylittäminen. Oppilas saa arvosanan 5, jos hän osoittaa jossain määrin kriteereiden mukaista osaamista

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa päätöarvioinnin arvosana muodostuu 8. ja 9. luokan kurssien arvosanojen perusteella. Apuna arvioinnissa opettaja käyttää kunkin oppiaineen päätöarvioinnin kriteerejä.

Mikäli jossakin oppiaineessa on 7. luokalla selkeästi itsenäisiä oppisisältöjä, voidaan niistä saatuja arvosanoja käyttää hyödyksi päättöarvosanaa muodostettaessa. Emoaineen alaisuudessa olevat valinnaisaineet voivat vaikuttaa korottavasti päättöarvosanaan.

9.1.12. Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset

Lukuvuoden päättyessä annetaan lukuvuositodistus, joka on opettajan antama arvio oppilaan edistymisestä ja osaamisesta. Lukuvuoden aikana annettavan arviointipalautteen määrästä ja muodosta päätetään koulun opetussuunnitelmassa. Oppilaan itsearviointi ei sisälly varsinaiseen lukuvuositodistukseen, mutta se voidaan antaa erillisenä lukuvuositodistuksen liitteenä.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään puolet on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli ja sillä opetetut oppiaineet.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, varustetaan numeroarvosana tai sanallinen arvioi tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllisen oppimäärän mukaan (Perusopetuslaki 17 §:n 2 mom.).

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistuksen liitteenä tulee olla koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota.

9.1.13. Päättötodistus

Perusopetuksen päättövaiheessa numeroin arvosteltavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Äidinkieli ja kirjallisuus–oppiaineessa arvioidaan perusopetuksen perusteissa määritellyt oppimäärät, joista oppilas opiskelee yhtä tai kahta. Jos oppilas on vaihtanut (äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten) oppimäärää, arvioidaan päättöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen. Oppiaineiden vuosiviikkotuntien määrä merkitään vain taito - ja taideaineissa ja valinnaisissa aineissa.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin. Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

Valinnaisena aineena opiskeltava kieli voidaan huoltajan kirjallisesta pyynnöstä arvioida sanallisesti.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, merkitään hänen saamansa arvio todistukseen vain siinä tapauksessa, että kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Päättötodistukseen merkitään oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen perusopetuksen oppitunneista on päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin koulun opetuskielellä.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, myös päättötodistus voi olla sanallinen. Jos käytetään numeroarvostelua, varustetaan numeroarvosana tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet yksilöllisen oppimäärän mukaan (Perusopetuslaki 17 §:n 2 mom.)

Yhdeksännen luokan oppilaalle annetaan tarvittaessa jatko-opintoihin pyrkimistä varten välitodistus, jossa oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättötodistuksessa.

9.2. KOULUN TOIMINNAN ARVIOINTI

Koulun toiminnan arviointi on osa kouluyhteisön perustyötä ja osa Helsingin perusopetuksen arviointia. Arvioinnin tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, opetustoimen henkilöstön työtä ja sekä hankkia ja analysoida tietoa koulun kehittämistyön ja päätöksenteon pohjaksi.

Lukuvuosittain toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtana ovat koulun oman opetussuunnitelman ohella perusopetuksen strategiset sekä toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja edellisen lukuvuoden toimintakertomus. Koulu hyödyntää toiminnan ja talouden suunnittelussa käytettävissä olevia arviointituloksia.

Itsearviointia tehdessään ja omia tuloksia seuratessaan koulu voi ottaa huomioon perusopetuksen arvioinnin linjauksissa mainitut yhteiset arviointikäytännöt ja niiden tuottamat tulokset ja tulosten kehittymisen.

Koulu voi osallistua valtakunnallisiin ja opetusviraston tilaamiin tutkimuksiin ja voi vastata kyselyihin sekä hyödyntää niistä saatuja tuloksia toimintansa kehittämisessä.

Koulu voi kaikille yhteisten arviointikäytänteiden ja arviointikohteiden ohella halutessaan myös käyttää omia arviointimenetelmiä ja valita arviointikohteita omista lähtökohdistaan käsin.

Koulun toiminnan arvioinnista ovat ensisijaisesti vastuussa rehtori ja opettajat.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa toimintasuunnitelma laaditaan kaupungin kehittämishankkeiden, edellisen vuoden arviointien ja koulussa ilmenneiden tarpeiden perusteella. Alustavan suunnittelutyön tekee johtoryhmä heinäkuun suunnittelupäivänä. Opettajat käsittelevät asiaa elokuun suunnittelupäivänä, jolloin suuntaviivat lyödään lukkoon. Lukuvuoden lopussa opettajakunta arvioi toimintasuunnitelman onnistumista, minkä pohjalta johtoryhmä tekee toimintakertomuksen. Työsuojelutoimikunnalla ja oppilashuollolla on vastaava suunnittelu- ja arviointijärjestelmä.

10. OPETUKSEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT

10.1. AIHEKOKONAISUUDET JA OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN

Valtakunnallisesti määritellyt aihekokonaisuudet ovat koulun kasvatusta ja opetustyön keskeisiä painoalueita ja opetustyötä eheyttäviä teemoja. Helsingissä aihekokonaisuudet toteutuvat koulujen toimintakulttuurissa, oppiaineiden opetuksessa sekä mahdollisina eri oppiaineita yhdistävinä kokonaisuuksina. Aihekokonaisuuksien toteuttamista vuosiluokkien 1 – 9 aikana suunnitellaan yhteistyössä alueen peruskoulujen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon Helsingin sekä erityisesti koulun oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa.

Pohjois-Haagan yhteiskoulu tekee aihekokonaisuuksien suunnittelussa ja toteutumisessa yhteistyötä Pohjois-Haagan ala-asteen kanssa.

10.1.1. Ihmisenä kasvaminen

Ihmisenä kasvaminen -aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa jokaisen oikeutena hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Keskeistä on tukea lapsen ja nuoren kasvua vastuullisuuteen omasta elämästä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Oppilashuollon keskeisenä ajatuksena on ihmisen kasvun tukeminen.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa ihmisenä kasvaminen -aihekokonaisuus kattaa kaiken koulun toiminnan. Tavoitteena on luoda oppimisympäristö, joka tukee terveen itsetunnon kehittymistä ja kehittää suvaitsevaisuutta ja tasa-arvoa. Oikeudenmukaisuuteen ja eettisyyteen liittyviä kysymyksiä käsitellään tarpeen tullen kaikissa tilanteissa.

Ryhmässä toimimista, toisten huomioon ottamista sekä omien oikeuksien ja velvollisuuksien tunnistamista harjoitellaan erilaisissa ryhmissä eri tunneilla oman luokanvalvojan ja muiden aineopettajien ohjauksessa. Ryhmytymistä voidaan tukea normaalin opetuksen lisäksi esimerkiksi teemapäivänä 7. luokan alussa, jolloin luokanvalvojien ja oppilashuollon ohjauksessa uudet 7.-luokkalaiset voivat tutustua toisiinsa.

Koulun oppilashuoltoryhmä ja erityisopetus tukevat kaikkea koulussa tehtävää kasvatustyötä.

Opiskelutaitoja pyritään kehittämään ohjaamalla oppilaita löytämään itselleen sopiva oppimistyyli. Omien tavoitteiden asettelua ja pitkäjänteistä työskentelyä tavoitteiden saavuttamiseksi tuetaan keskusteluin ja harjoituksin. Normaaliin tuntien ohella näissä tavoitteissa on hyvänä tukena oppilaanohjauksen tunnit ja henkilökohtainen oppilaanohjaus.

Oppilaita kannustetaan esteettisyyden arvostamiseen huolehtimalla koulun siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Oppilasta pyritään kasvattamaan niin, että hän saa valmiudet tehdä mm. terveyteen ja kestäväan kehitykseen liittyviä valintoja oman ja yhteisen paremman tulevaisuuden saavuttamiseksi.

10.1.2. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa sekä opetus suunnitelman yleisen osan kohdassa Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri. Oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, suomalaisen kulttuurin arvostaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat osa Helsingin peruskoulujen arvopohjaa.

Vuorovaikutuksen edistäminen nähdään myös keskeisenä osana koulun toimintakulttuuria. Helsinki tarjoaa kaksikielisen, monikulttuurisen ja kansainvälisen oppimisympäristön, jossa oppilas saa valmiuksia kulttuurien välisen vuorovaikutustaitojen ja yhteistyön kehittämiseen sekä mahdollisuuksia kansainvälisten kontaktien luomiseen. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön.

Omaan kulttuuriin ja muihin kulttuureihin tutustutaan useiden oppiaineiden tunneilla. Erilaisia kulttuureita käsitellään usein myös koulun juhlien ohjelmistossa sekä päivänavauksissa. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa pyritään osallistumaan kansainvälisiin yhteistyöhankkeisiin (esim. Comenius-projektit). Kansainvälistä yhteistyötä harrastetaan koulun painotusalueella liikunnassa esim. järjestämällä ulkomaisten joukkueiden vierailuja sekä osallistumalla erilaisiin kilpailuihin myös ulkomailla. Näiden avulla pyritään kehittämään oppilaiden kansainvälisiä vuorovaikutustaitoja ja kulttuurien tuntemusta. Kielitaidon merkitys korostuu käytännön tilanteessa.

10.1.3. Viestintä ja mediataito

Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuus on keskeinen pyrittäessä turvaamaan oppilaiden tasavertaiset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet nyky-yhteiskunnassa. Helsingin kouluissa korostetaan ilmaisun iloa, viestintä- ja mediankäyttötaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Viestintä- ja mediankäyttötaitoissa harjoitellaan monipuolista ilmaisua ja kriittistä median käyttöä. Tiedonhallinnassa keskeisiä asioita ovat tiedonhankintataidot, lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat, verkkoetiikka sekä tietoturva.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppilailla on mahdollisuus lukea sanoma- ja aikakauslehtiä koulun kirjastossa. Koulun jokainen oppilas saa itselleen tietokoneiden käyttöä varten käyttäjätunnuksen ja salasanan sitoumusta vastaan. Oppilas sitoutuu noudattamaan tietoverkon pelisääntöjä mm. Internetin käytön suhteen. Tavoitteena on, että jokainen oppilas saa perusopetuksen aikana vähintään perusvalmiudet tietokoneen käyttöön ja sillä tapahtuvaan tiedonhankintaan. Oppitunneilla ohjataan kuultujen ja luettujen viestien sisältöjen ymmärtämiseen ja kriittiseen tarkasteluun. Viestintätaitoja voidaan harjaannuttaa mm. keskusteluilla, suullisilla ja kirjallisilla harjoituksilla sekä esitelmillä.

10.1.4. Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden tavoitteet näkyvät Helsingin peruskoulujen arvopohjassa, oppimiskäsityksessä, oppimisympäristössä ja toimintakulttuurissa, työtavoissa sekä oppilaan ohjauksen ja opinto-ohjauksen osuuksissa. Oppilailla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumis- ja vaikuttamiskeinoja yhteiskunnassa mm. oppilaskunnan hallituksen kautta. Tarvittavia taitoja ovat kriittisen mielipiteen muodostaminen, neuvotteluun perustuva päätöksenteko sekä koulu- ja lähiyhteisössä toimiminen.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppilas voi vaikuttaa yhteisiin asioihin koulun oppilaskunnan kautta. Koulun johtokunnassa on myös oppilasjäseniä. 8. ja 9. luokalla oppilas voi toimia tukioppilana ja sillä tavalla osallistua erityisesti uusia 7.-luokkalaisia tukevaan toimintaan. 9. luokalla oppilaat

tutustuvat työelämään TET-jakson aikana. Heitä kannustetaan omatoimisesti hankkimaan työpaikka TET-jaksolle.

Eri työaloja, yrittäjyyttä sekä yhteiskunnassa vaikuttamista käsitellään erityisesti oppilaanohjauksen ja yhteiskuntaopin tunneilla.

Yhteistyötä eri koulujen kesken harrastetaan erityisesti koulun painotusalueella liikunnassa. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa osallistutaan ahkerasti kaikkeen koululiikunnan kilpailutoimintaan, joskus jopa useamman saman lajin joukkueen voimin.

Omatoimisuutta ja vastuunottoa harjoitellaan myös, kun liikuntatunneilla tutustutaan ympäristön eri liikuntapaikkoihin.

10.1.5. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta -aihekokonaisuus näkyy oppimisympäristön ja toimintakulttuurin, työtapojen, oppilaiden osallisuuden, ohjauksen ja oppilashuollon osuuksissa. Helsingin kouluissa tuetaan oppilaiden kasvua vastuullisiksi kansalaisiksi ja edistetään oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön, ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden puolesta. Yhteisissä linjauksissa on nostettu esille myös oppilaan hyvinvoinnin merkitys kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutetaan lisäksi koulun ympäristöohjelman kautta.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa oppilaita kasvatetaan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä arkielämän pienillä valinnoilla. Jätteitä lajitellaan, kirjoja kierrätetään ja turhaan kuluttamiseen kiinnitetään huomiota esim. ruokalassa. Ympäristökysymykset ovat näkyvästi esillä mm. biologian, kemian ja fysiikan opetussuunnitelmissa.

10.1.6. Turvallisuus ja liikenne

Turvallisuus ja liikenne -aihekokonaisuuden turvallisuusnäkökulma näkyy Helsingin peruskoulujen arvopohjassa. Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien koulussa toimivien yhteinen tehtävä. Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin tulee olla sekä psyykkisesti että fyysisesti turvallinen ja terveyttä edistävä. Turvallisuusnäkökulma sisältyy myös oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä koulun toiminnan arvioinnin osuuksiin. Jokaisella peruskoululla on järjestyssäännöt, joiden tehtävänä on edistää koulun turvallisuutta. Koulutuksen nivelvaiheiden yhteistyöllä edistetään oppilaiden psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta. Kouluruokailun toteuttamisessa sekä koulumatkoihin liittyvissä asioissa otetaan huomioon terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä.

Pohjois-Haagan yhteiskoulun toiminta-ajatuksena on ”elämäni kunnossa”. Koulussa korostetaan liikuntaan, terveyteen ja terveelliseen elämäntapaan liittyviä arvoja, joiden avulla saadaan lisävoimia sekä työtehtäviin että henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Turvallisuutta ja väkivallattomuutta pyritään lisäämään puuttamalla kaikkiin kiusaamistilanteisiin selkeästi ja nopeasti. Kuraattori ja koko oppilashuoltoryhmä ovat oppilaan tukena aina tarvittaessa. Tukioppilastoiminnalla ja yhteistyöllä alueen ala-asteen kanssa pyritään luomaan erityisesti uusille oppilaille turvallinen ilmapiiri.

Terveellisiin elämäntapoihin ja päihteettömyyteen kannustetaan valistuksella mm. teemaviikkojen tai -päivien yhteydessä. Pelastautumis- ja poistumisharjoituksia järjestetään yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa. Muut huomioivaa liikennekäyttäytymistä harjoitellaan liikuttaessa liikuntatunneille eri liikuntapaikkoihin.

Kouluruokailussa huolehditaan, että oppilas voi syödä terveellisesti. Koulun ravintolassa on mahdollisuus myös aamuisin ja iltpäivisin ostaa terveellistä välipalaa, tehdä kotitehtäviä ja seurustella turvallisessa ympäristössä.

10.1.7. Ihminen ja teknologia

Ihminen ja teknologia -aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy oppimisympäristö- ja toimintakulttuuri sekä työtavat osuuksiin. Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa pidetään huolta oppilaan mahdollisuudesta kasvaa tietoyhteiskunnan jäseneksi ja edistetään tieto- ja viestintätekniikan käyttöä opetuksessa. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutuu myös koulun tietostrategian kautta.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa tietotekniikkaa ja tietoverkkoja käytetään opiskelun apuna. Tietoverkkoa opetetaan käyttämään vastuullisesti ja käyttöä valvotaan salasanojen avulla. Teknologiasta ympäristössämme ja sen vaikutuksista hyvinvointiimme puhutaan mm. fysiikan ja kemian tunneilla. Elinkaariajattelu liittyy sekä kestävään kehitykseen että teknologian vastuulliseen käyttöön. Historian opiskeluun kuuluu osana myös teknologian kehitys ja kehitykseen vaikuttavat tekijät.

11. OPPIAINEIDEN JA AINERYHMIEN/KURSSIEN TAVOITTEET SISÄLLÖT, TYÖTAVAT JA ARVIOINTI

11.1. ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

11.1.1. SUOMI ÄIDINKIELENÄ

Johdanto

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen perustehtävänä on kiinnostuttaa oppilas kielestä, kirjallisuudesta ja vuorovaikutuksesta. Opetuksen tulee perustua yhteisölliseen näkemykseen kielestä: yhteisön jäsenyys ja osallisuus tietoon syntyvät, kun oppii käyttämään kieltä yhteisön tavoin. Opetuksen tulee perustua myös oppilaiden kielellisiin ja kulttuurisiin taitoihin ja kokemuksiin ja tarjota mahdollisuuksia monipuoliseen viestintään, lukemiseen ja kirjoittamiseen, joiden avulla oppilas rakentaa identiteettiään ja itsetuntoaan. Tavoitteena on, että oppilaasta tulee aktiivinen ja eettisesti vastuullinen viestijä sekä lukija, joka pääsee osalliseksi kulttuurista sekä osallistuu ja vaikuttaa yhteiskuntaan.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa opitaan käsitteitä, joilla kielentää maailmaa ja omaa ajattelua: oppilas saa keinoja todellisuuden jäsentämiseen mutta myös mahdollisuuksia irrota siitä, rakentaa uusia maailmoja ja kytkeä asioita uusiin yhteyksiin.

Äidinkieli ja kirjallisuus on tieto-, taito- ja taideaine, joka saa sisältöaineeksensa kieli- ja kirjallisuustieteestä sekä viestintätieteistä. Oppiaineen pohjalla on laaja tekstikäsitelmä: tekstit ovat puhuttuja ja kirjoitettuja, kuvitteellisia ja asiatekstejä, sanallisia, kuvallisia, äänellisiä ja graafisia sekä näiden tekstityyppien yhdistelmiä. Opetuksessa on otettava huomioon, että oppilaan äidinkieli on oppimisen perusta: kieli on oppilaalle sekä oppimisen kohde että väline. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tehtävä on suunnitelmallisesti kehittää kieleen pohjautuvia opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja.

Äidinkielen oppiminen kattaa laajasti kielen osa-alueet ja tehtävät. Opetuksen tulee kehittää tietoa kielestä ja kirjallisuudesta sekä vuorovaikutustaitoja uusissa ja yhä vaativammassa kielenkäyttö- ja viestintätilanteissa.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- kehittää vuorovaikutus-, opiskelu- ja tiedonhankintataitojaan
- osaa kirjoittaa jaksotetun asiatekstin
- harjaantuu hyvän kirjoitetun kielen käyttäjänä
- tuntee sanataidetta ja fiktiivisen ilmaisun keinoja
- kehittyy kriittisenä ja erittelevänä median käyttäjänä
- kertaa perustiedot sanojen luokittelusta ja taipumisesta.

Sisällöt

1. kurssi

Lukemisen tekniikkaa

- kehitetään lukutekniikkaa
- tutkitaan faktan ja fiktion ominaispiirteitä
- harjoitellaan tekstin suunnittelua ja jaksottamista käsitekartan avulla
- perehdytään puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin ja kerrataan keskeisimmät oikeakielisyyssasiat
- tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin
- kehitetään vuorovaikutustaitoja
- tutustutaan kirjastoon

2. kurssi

Kerronnan keinoja

- tutustutaan kertomuksen aineksiin ja kerronnan keinoihin
- harjoitellaan tekstin rakentamista
- syvennetään kielentuntemusta: tarkastellaan sanojen taipumista
- perehdytään kuvan lukemiseen
- harjoitellaan suullista ilmaisua ryhmässä

3. kurssi

Tekstin rakentuminen

- kerrataan lause, virke ja välimerkit
- tutustutaan draamaan ja lyriikkaan
- tutustutaan sähköisiin tietolähteisiin
- arvioidaan mediatekstejä faktana ja fiktiona
- harjoitellaan prosessikirjoittamista
- tehdään esiintymisharjoituksia

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- laajentaa kielentuntemustaan
- harjaantuu oman tekstin tarkastajana, palautteen antajana ja saajana
- kehittää taitojaan erilaisten tekstien tulkitsijana ja kommentoijana
- oppii yhdistämään esimerkiksi mediasta poimimiaan aineksia kirjoitelmiinsa
- syventää tietojansa kirjallisuudesta erilaisten lajityyppien ja tyylien avulla
- pyrkii monipuolistamaan lukuharrastustaan ja lukee kokonaisteoksia
- oppii tarkastelemaan kriittisesti mediaa ja tutustuu sen keinoihin
- kehittyy keskustelijana ja esiintyjänä

Sisällöt

4. kurssi

Faktasta fiktion

- laajennetaan lauseenjäsenten tuntemusta
- harjoitellaan keskustelutaitoja sekä palautteen antamista ja saamista
- tutustutaan kertomakirjallisuuden lajeihin
- kirjoitetaan virikeaineistoa käyttäen faktasta fiktiota

5. kurssi

Kieli vaikuttaa

- tutustutaan romanttiseen, realistiseen ja modernistiseen tyyliin
- harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelutaitoa sekä suullisesti että kirjallisesti
- opiskellaan modukset
- harjoitellaan välimerkkien käyttöä
- erehdytään mainonnan keinoihin

6. kurssi

Mediataitoja hiomaan

- tutustutaan sanoma- ja aikakauslehtiin ja uutiseen
- valmistellaan parin kanssa mediaan liittyvä suullinen esitys
- kirjoitetaan mediateksti
- tutustutaan nominaalimuotoihin ja lauseenvastikkeisiin
- harjoitellaan kaunokirjallisen tekstin analysointia

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- pystyy tuottamaan asiatyyllisen pohdiskelevan tai kantaaottavan tekstin
- hahmottaa puhutun ja kirjoitetun kielen eroavaisuuksia
- tuntee suomen kielen historiaa, ominaispiirteitä ja kielen vaihtelua
- tunnistaa päämurrealueet ja puhekielen muotoja
- tuntee suomen oikeinkirjoituksen historiallisia vaiheita
- tunnistaa kansanrunoutta sekä tietää suomalaisen kirjallisuuden merkkiteoksia ja lukee niitä
- pitää suullisen yksilöpuheenvuoron
- osaa käyttää lähdeaineistoa suullisessa ja kirjallisessa tuotoksessa
- pystyy analysoimaan erilaisia tekstiä tyylipiirteiden kannalta

Sisällöt

7. kurssi

Agricolasta asiatyyliin

- perehdytään suomen kielen peruspiirteisiin muihin eurooppalaisiin kieliin verrattuna, puhekielen muotoihin ja vaihteluun sekä suomen oikeinkirjoituksen historiallisiin vaiheisiin
- harjoitellaan asiakirjoittamista
- tutustutaan keskeisten suomalaisten nykykirjailijoiden teoksiin
- harjoitellaan tiedon hankkimista ja valikointia suullista esitystä varten

8. kurssi

Kalevalasta sanojen syntyyn

- tutustutaan kansanperinteen lajeihin ja Kalevalaan
- kirjoitetaan kansanperinteeseen liittyvä teksti
- tutustutaan suomen kielen sanastoon ja oikeinkirjoitukseen
- dramatisoidaan teksti esitettäväksi

9. kurssi

Suomalainen teksteissä

- tutustutaan Suomen kirjallisuuden vaiheisiin ja luetaan klassikkoteos

- suunnitellaan ja toteutetaan yksilöesitys
- opetellaan aineistopohjaista kirjoittamista
- harjoitellaan tekstin sidoskeinoja
- luetaan erilaisia tekstilajeja

Työtavat

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa käytetään oppiaineen sisäistä integraatiota, sillä eri tieto- ja taitoalueet ovat toiminnallisessa yhteydessä toisiinsa. Joka kurssilla pyritään vahvistamaan oppilaan kirjallisia ja suullisia taitoja ja kielentuntemusta sekä lukutaitoa. Tehtävät harjaannuttavat sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja lisäävät oppilaan itsetuntemusta. Kielen, kirjallisuuden ja viestinnän tietoja sekä lukemisen, kirjoittamisen ja puheviestinnän taitoja opitaan erilaisissa viestintä- ja vuorovaikutustilanteissa.

Arviointi

Kurssin arviointi sisältää sekä oppimisen että työskentelyn arviointia. Arvosana määräytyy sen mukaan, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet. Sisältöjen oppimista mitataan kurssikokeella sekä erilaisilla kirjoitelmilla ja suullisilla tehtävillä. Työskentelyä arvioidaan jatkuvasti oppituntien aikana.

7. luokalla arviointi pyrkii ohjaamaan oppilasta saavuttamaan tavoitteensa ja kannustamaan häntä parantamaan suorituksiaan. 8. ja 9. luokalla arvioinnissa sovelletaan päättöarvioinnin kriteerejä (ks. alla). Sanallista arviointia annetaan tarvittaessa erilaisten töiden yhteydessä.

Hyväksytyt arvosanat 5 (välttävä) saa 7. luokan oppilas, mikäli hän osaa tuottaa kielenmukaisia virkkeitä sekä pystyy lukemaan ja ymmärtämään erilaisia tekstejä. 8. luokan oppilas saa arvosanan 5 (välttävä), mikäli hän osaa ilmaista suppean mielipiteen perusteluineen joko suullisesti tai kirjallisesti, tuottaa lyhyen, ymmärrettävän ja yhtenäisen tekstin ja osoittaa havaitsevansa vaikuttamaan pyrkimisen keinoja. Hänen on myös pystyttävä lukemaan kokonainen kaunokirjallinen teksti. 9. luokan oppilas saa arvosanan 5 (välttävä), mikäli hän kykenee tuottamaan ymmärrettävää tekstiä johonkin tiettyyn tarkoitukseen, osoittaa pystyvänsä lukemaan kaunokirjallista tekstiä ja havaitsemaan siitä keskeisiä elementtejä. Hänellä tulisi olla myös jonkinlainen käsitys kielen vaihteluista.

Oppilas arvioi itse omaa oppimistaan, edistymistään ja työskentelyään suhteessa tavoitteisiin kurssin kuluessa tai sen päättyessä suullisesti tai kirjallisesti. Arviointi voi kohdistua joko yksittäiseen suoritukseen tai laajoihin sisältöihin. Tavoitteena on saada oppilas oivaltamaan työnteon merkitys ja tajuamaan, että oppiminen on hänestä itsestään lähtevä prosessi.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
- osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
- osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
- edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
- tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi

- pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omaan kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja
- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoitelman laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoaa esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytänteistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan

- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän
- tuntee kirjallisuuden pääläjit, tekstien tyylillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
- osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsa kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
- tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan
- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

Aihekokonaisuudet

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskeluun liittyvät luontevimmin aihekokonaisuuksista ihmisenä kasvaminen, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä viestintä- ja mediataito.

Aihekokonaisuus ihmisenä kasvaminen liittyy selkeimmin oppiaineessamme kirjallisuuden opiskeluun. Kirjallisuuden lukeminen ja tulkitseminen antavat keinoja omien tunteiden erittelyyn ja ihmisenä kehittymiseen. Keskustelut, väittelyt, suulliset ja kirjalliset pohdinnat, tiedotusvälineiden välittämän tiedon erittely sekä retket kulttuurikohteisiin ja teatteriin kehittävät yksilön itsetuntemusta ja moraalialia.

Kielellisiin ja kulttuurisiin juuriimme tutustuminen vahvistaa oppilaan kulttuuri-identiteettiä ja luo oppilaalle mahdollisuuden aitoon kansainvälistymiseen. Kirjallisuuskin on kansainvälistä; etenkin eurooppalaisen ja pohjoisamerikkalaisen kirjallisuuden tyylisuunnat ovat vaikuttaneet suomalaiseen kirjallisuuteen. Kirjallisuuden opiskelussa voidaan tutustua myös eri kulttuurien tapoihin hahmottaa maailmaa. Erityisesti puheviestinnän opetuksessa vertaillaan eri kulttuurien nonverbaalisia viestintätapoja. Kieli- ja merkkijärjestelmä muodostaa kansainvälisen kielen. Kielitiedon yhteydessä tarkastellaan suomen kieltä maailman kielten joukossa.

Viestintä ja mediataito ovat erityisesti äidinkielen ja kirjallisuuden aluetta. Ymmärtävä ja kriittinen lukeminen sekä rohkaistuminen itsensä ilmaisuun sekä kirjallisesti että suullisesti ovat keskeisiä oppiaineemme osa-alueita.

11.1.2. SUOMI TOISENA KIELENÄ

Noudatamme Helsingin kaupungin Suomi toisena kielenä–opetussuunnitelmaa. Liite 1.

12. KIELET

Johdanto

Toisen kotimaisen ja vieraiden kielten opiskelussa on painopiste viestinnällisten valmiuksien kehittämisessä. Lisäksi pyrkimyksenä on oppilaan oman kulttuuri-identiteetin rakentuminen sekä suvaitsevaisuuden ja kulttuurien välisen ymmärryksen lisääminen. Opiskelussa pyritään korostamaan oppilaan omaa tiedonhankintaa ja sen hyödyntämistä omalla työstämisellä. Sekä suullisen että kirjallisen viestinnän taitoja harjoitellaan koko yläasteen ajan.

Työtavat

Työtavat valitaan kulloisenkin tavoitteen mukaan. Opettaja valitsee pedagogisen asiantuntemuksensa mukaan työtavat, jotka edistävät tiedon jäsentämistä, kokonaisuuksien ymmärtämistä ja oppimaan oppimista. Tunneilla työskennellään joko itsenäisesti, pareittain, pienissä ryhmissä tai opettajan johdolla. Virikkeiden tarjonnassa pyritään ottamaan huomioon erilaiset oppimistyylit ja käyttämään hyväksi kaikkia aistikanavia. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään tietotekniikkaa ja muita viestintävälineitä.

Aihekokonaisuudet

Vieraiden kielten opiskeluun erityisesti soveltuvia aihekokonaisuuksia ovat seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

- vuorovaikutustaidot
- tekemällä oppiminen
- vastuuntuntoisuus ja tavoitteellisuus

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- kohdekielen kulttuuriin tutustuminen
- suvaitsevaisuus ja kulttuurien välinen ymmärrys

Viestintä- ja mediataito

- viestinnän perustaitojen harjoittelu kohdekielellä
- tiedonhankinta kohdekielistä lähteistä, esimerkiksi internetistä

Arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan suulliseen ja kirjalliseen näyttöön, ts. aktiiviseen tuntityöskentelyyn sekä kotitehtävien suorittamiseen. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppilaiden omien kykyjen mukaiseen edistymiseen. Kurssin kirjallisella kokeella testataan rakenteiden ja sanaston oppimista, tekstien ymmärtämistä, kirjallista tuottamista ja kuullun ymmärtämistä. Kokeiden lisäksi voidaan arviointia suorittaa myös erilaisten projektitöiden tai portfolioiden perusteella.

Oppilaan itsearvioinnin tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä nähdä omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Oppilas suorittaa itsearviointia säännöllisesti asettaen itselleen tavoitteet ja arvioiden asettamiensa tavoitteiden toteutumista.

Saadakseen hyväksytyin arvosanan 5 oppilaan tulee 7. luokalla osallistua säännöllisesti tuntityöskentelyyn. Hänen on osattava muodostaa yksinkertaisia lauseita ja kertoa sekä suullisesti että kirjallisesti itsestään ja elinympäristöstään. 8. luokalla oppilaan on edellä mainitun lisäksi pystyttävä tuottamaan ymmärrettävää yhtenäistä tekstiä annetusta aiheesta ja omaksuttava joitakin keskeisiä kielelle ominaisia rakenteita. 9. luokalla oppilaan on pystyttävä lisäksi ymmärtämään helppoa tekstiä

kohdekielellä ja referoimaan sitä äidinkielellään. Kielen keskeisimmät rakenteet pitää pystyä tunnistamaan.

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

A-kielet

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon (liite x) mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti A1, A2	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito
Ranska A2 Saksa A1, A2 Ruotsi A1, A2	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja
- on oivaltanut kielten opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen

B-kielet

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon liitteen 2. mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ruotsi B1	A 2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito
Saksa B2 Ranska B2	A 2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa.

Opiskelustrategiat

Oppilas

- käyttää säännöllisesti kielten opiskelun ja oppimisen kannalta tehokkaita työtapoja

- on oivaltanut kielten opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 5

A-kielet

Saadakseen hyväksytyt arvosanan 5 oppilaan tulee osallistua tuntityöskentelyyn. Hänen on osattava muodostaa yksinkertaisia kohdekielisiä lauseita ja kertoa sekä suullisesti että kirjallisesti itsestään ja elinympäristöstään. Kielen keskeisimmät rakenteet pitää pystyä tunnistamaan. Oppilaan on lisäksi pystyttävä ymmärtämään helpohkoa tekstiä kohdekielellä.

B-kielet

Saadakseen hyväksytyt arvosanan 5 oppilaan tulee osallistua tuntityöskentelyyn. Oppilas pystyy sekä suullisesti että kirjallisesti antamaan joitakin henkilötietoja itsestään ja osaa muodostaa lyhyitä lauseita kohdekielellä. Kielen keskeisimpiä rakenteita on pystyttävä tunnistamaan. Oppilaan on myös kyettävä ymmärtämään yksinkertaista kohdekielistä tekstiä.

12.1. TOINEN KOTIMAINEN KIELI

12.1.1. RUOTSI A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on että oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja elinympäristöstään sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää yleiskielistä puhetta ja selviytyy jokapäiväisissä puhetilanteissa ja tavallisimmissa palvelutilanteissa
- ymmärtää helpohkoa sanastoa sisältävää tekstiä
- saa perustietoa suomenruotsalaisista ja Ruotsista sekä oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- itsestä ja perheestä kertominen
- asuminen ja lähiympäristö
- ulkonäöstä ja harrastuksista kertominen

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ostos- ja asiointitilanteita
- lisää harrastuksista
- lisää asumisesta ja kotiaskareista

Rakenteet

- possessiivipronominit
- aikamuodot
- apuverbit
- päälauseen sanajärjestys
- substantiivin taivutus
- adjektiivin taivutus ja vertailu
- järjestysluvut

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas

- selviytyy sekä suullisen että kirjallisen kielitaitonsa avulla häntä itseään koskettavissa tilanteissa, joissa aiheina ovat esim. koulu ja opiskelu, lomamatkan suunnittelu ja lomasta kertominen, terveydentila ja ruoka
- saa lisää tietoa Pohjoismaista, mm. Tanskasta
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- matkustaminen
- lääkärissä käynti
- ulkonäkö ja vaatteet

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- koulu ja opiskelu
- ruokailutottumukset

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lisää harrastuksista, mm. musiikki
- lisää asumisesta

Rakenteet

- persoonapronominien objektimuodot
- lisää aikamuodoista
- konditionaali
- passiivi
- sivulauseen sanajärjestys

- konjunktiot

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää nuoren elämään liittyvää sekä yleis- tai asiatietoa sisältävää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- osaa kirjoittaa viestejä ja lyhyitä tekstejä
- omaksuu tietoja Pohjoismaista, niiden kansoista ja kulttuureista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- tietoa Islannista
- ympäristö ja kestävä kehitys

7. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- koulutus ja ammatinvalinta
- tulevaisuuden suunnitelmia

8. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kansainvälisyys
- ihmissuhteet

Rakenteet

7. ja 8. luokalla opittujen rakenteiden lisäksi

- 2. konditionaali
- epäsuora kysymyslause
- att + infinitiivi

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu ruotsin kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

12.1.2. RUOTSI VALINNAISENA A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja elinympäristöstään sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää yleiskielistä puhetta ja selviytyy jokapäiväisissä puhetilanteissa ja tavallisimmissa palvelutilanteissa
- ymmärtää helpohkoa sanastoa sisältävää tekstiä
- saa perustietoa suomenruotsalaisista ja Ruotsista sekä oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- itsestä ja perheestä kertominen
- asuminen ja lähiympäristö
- ulkonäöstä ja harrastuksista kertominen

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ostos- ja asiointitilanteita
- lisää harrastuksista
- lisää asumisesta ja kotiaskareista

Rakenteet

- possessiivipronominit
- aikamuodot
- apuverbit
- päälauseen sanajärjestys
- substantiivin taivutus
- adjektiivin taivutus ja vertailu
- järjestysluvut

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päättelyminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas

- selviytyy sekä suullisen että kirjallisen kielitaitonsa avulla häntä itseään koskettavissa tilanteissa, joissa aiheina ovat esim. koulu ja opiskelu, lomamatkan suunnittelu ja lomasta kertominen, terveydentila ja ruoka
- saa lisää tietoa Pohjoismaista, mm. Tanskasta

- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- matkustaminen
- lääkärissä käynti
- ulkonäkö ja vaatteet

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- koulu ja koti
- ruokailutottumukset
- lisää harrastuksista

Rakenteet

- persoonapronominien objektimuodot
- lisää aikamuodoista
- konditionaali
- passiivi
- sivulauseen sanajärjestys
- konjunktiot

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Tavoitteena on, että oppilas

- ymmärtää nuoren elämään liittyvää sekä yleis- tai asiatietoa sisältävää selkeää yleiskielistä puhetta ja tekstiä
- osaa kirjoittaa viestejä ja lyhyitä tekstejä
- omaksuu tietoja Pohjoismaista, niiden kansoista ja kulttuureista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ympäristö ja kestävä kehitys
- koulutus ja ammatinvalinta

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

tulevaisuuden suunnitelmia
ihmissuhteet
kansainvälisyys

Rakenteet

7. ja 8. luokalla opittujen rakenteiden lisäksi

- 2. konditionaali
- epäsuora kysymyslause
- att + infinitiivi

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu ruotsin kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 46.

12.1.3. RUOTSI B-KIELENÄ (B1)

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa lyhyesti itsestään ja perheestään sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää yksinkertaista yleiskielistä puhetta esimerkiksi ostostilanteessa
- ymmärtää helppoa sanastoa sisältävää tekstiä
- saa perustietoja suomenruotsalaisista ja Ruotsista sekä oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- itsestä ja perheestä kertominen
- asuminen ja lähiympäristö
- ulkonäöstä ja harrastuksista kertominen

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ostos- ja asiointitilanteita
- mieltymyksistä kertominen
- lisää harrastuksista

Rakenteet

- persoonapronominit
- genetiivi
- kysymyssanoja

- substantiivin taivutus
- verbin perusmuoto ja preesens
- adjektiivin taivutus
- prepositioita
- numeroita
- kysymys- ja väitelauseen rakenne

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päättelyminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- selviytyy yksinkertaisissa keskustelutilanteissa
- osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä
- ymmärtää helpohkoa ja tavanomaista tekstiä
- pystyy ymmärtämään lyhyiden, itseään kiinnostavien keskustelujen pääajatuksen
- saa lisää tietoa suomenruotsalaisesta ja ruotsalaisesta kulttuurista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- koti ja asuminen
- tienneuvominen
- ruokailutilanteita

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- tunteet ja mielipiteet
- matkustaminen

Rakenteet

- kerrataan ja syvennetään aiemmin opittua
- objektimuodot
- aikamuodot
- adjektiivin vertailu
- adverbejä
- rinnastuskonjunktioita
- pronomineja

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- selviytyy jokapäiväisen elämän suullisissa kielenkäyttötilanteissa ja tuntee näihin viestintätilanteisiin liittyviä viestintätapoja
- ymmärtää yleisiä asioita käsittelevää tekstiä ja kykenee tuottamaan lyhyen kirjoitetun tekstin
- osaa soveltaa ruotsin kielelle ja sen kulttuurille ominaisia viestintätapoja
- omaksuu tietoja Pohjoismaista, niiden kansoista ja kulttuureista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- monikulttuurisuus
- ympäristö
- ammatinvalinta

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- tietoja Pohjoismaista

Rakenteet

- syvennetään aiemmin opittuja rakenteita
- sivulauseet
- konditionaali
- imperatiivi
- infinitiivi
- refleksiiviverbit

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu ruotsin kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

13. VIERAAT KIELET

13.1. ENGLANTI A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja harrastuksistaan suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää selkeää, normaalitempoista yleiskielistä puhetta
- ymmärtää kurssien aihepiireihin liittyviä, niiden keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä
- saa perustietoja englanninkielisistä maista sekä oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- perhe ja lähiympäristö

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lemmikit
- harrastukset
- vapaa-ajanviettotavat

Rakenteet

- kerrataan yleis- ja kestopreesens ja -imperfekti
- opetellaan perfekti ja pluskvamperfekti
- epäsäännölliset verbit
- persoonapronominien omistusmuodot
- preposition käyttö
- there is/there are - ja it is -rakenteet
- artikkelit

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa kouluelämästä, vapaa-ajan vietosta sekä muista ikäryhmäänsä koskevista aiheista suullisesti ja kirjallisesti

- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä tekstejä ja puhuttua kieltä
- saa lisätietoa englantia puhuvista maista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kouluelämä
- urheiluharrastukset, liikunta
- ravinto

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- nuorison ihmissuhteet ja niihin liittyvät ongelmat

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- matkustaminen
- terveys

Rakenteet

- futuuri
- konditionaali
- indefiniittipronomineja
- apuverbien korvaavia rakenteita
- relatiivipronomineja
- adjektiivien vertailu
- adverbien muodostaminen ja vertailu
- sanajärjestys
- liitekysymykset

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa omasta kotimaastaan suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää kurssien aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja pystyy keskustelemaan ja ottamaan kantaa kyseisiin aiheisiin kohdekielellä
- saa lisää tietoa englanninkielisestä kulttuurista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- Suomi ja suomalaisuus
- ammatinvalinta ja työelämä

7. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ympäristönsuojelu ja luonto
- vieraita kulttuureja

8. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- viihde
- media
- kulttuuri

Rakenteet

- passiivi
- 2. konditionaali
- epäsuora kysymyslause
- infinitiivi ja –ing-muoto
- paljoussanat
- artikkelit
- maantieteelliset nimet

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu englannin kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 46.

13.2. ENGLANTI VALINNAISENA A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja harrastuksistaan suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää selkeää, normaalitempoista yleiskielistä puhetta
- ymmärtää kurssien aihepiireihin liittyviä, niiden keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä
- saa perustietoja englanninkielisistä maista sekä oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- perhe ja lähiympäristö

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lemmikit
- harrastukset
- vapaa-ajanviettotavat

Rakenteet

- kerrataan yleis- ja kestopreesens ja -imperfekti
- opetellaan perfekti ja pluskvamperfekti
- epäsäännölliset verbit
- persoonapronominien omistusmuodot
- preposition käyttö
- there is/there are - ja it is -rakenteet
- artikkelit

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa kouluelämästä, vapaa-ajan vietosta sekä muista ikäryhmäänsä koskevista aiheista suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä tekstejä ja puhuttua kieltä
- saa lisätietoa englantia puhuvista maista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kouluelämä
- urheiluharrastukset ja liikunta
- ravinto ja terveys

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- nuorison ihmissuhteet ja niihin liittyvät ongelmat
- matkustaminen

Rakenteet

- futuuri
- konditionaali
- indefiniittipronomineja
- apuverbien korvaavia rakenteita
- relatiivipronomineja
- adjektiivien vertailu
- adverbien muodostaminen ja vertailu
- sanajärjestys
- liitekysymykset

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa omasta kotimaastaan suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää kurssien aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja pystyy keskustelemaan ja ottamaan kantaa kyseisiin aiheisiin kohdekielellä
- saa lisää tietoa englanninkielisestä kulttuurista
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- Suomi ja suomalaisuus
- ammatinvalinta ja työelämä
- ympäristönsuojelu ja luonto

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- vieraita kulttuureja
- viihde
- media

Rakenteet

- passiivi
- 2. konditionaali
- epäsuora kysymyslause
- infinitiivi ja -ing-muoto
- paljoussanat
- artikkelit
- maantieteelliset nimet

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu englannin kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 46.

13.3.SAKSA A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja harrastuksestaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää selkeää yleiskielistä puhetta lomamatkallaan tarvitsemissaan tilanteissa
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä, niiden keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä
- saa perustietoa saksasta
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. Kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- perhe ja lähiympäristö
- lomailu

2. Kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- harrastukset
- vapaa-ajanviettotavat

Rakenteet

- preesens ja perfekti kertauksena sekä sein- ja haben-verbien imperfekti
- substantiivien ja omistuspronominien akkusatiivi ja datiivi sekä niitä vaativat prepositiot
- pää- ja sivulauseen sanajärjestyksen kertaus; epäsuorat kysymykset
- komparatiivi ja adjektiivin taivutuksen alkeet
- järjestysluvut

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa suomalaisesta kouluelämästä suullisesti ja kirjallisesti

- ymmärtää kurssin aihepiirien keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä ja pystyy poimimaan niistä keskeiset ajatukset
- ymmärtää pääasiat normaalitempoisesta, kurssin aihepiirejä koskettelevasta puheesta
- saa lisää tietoa saksalaisesta kulttuurista, mm. koulujärjestelmästä
- tutustuu Itävallan kulttuuriin
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kouluelämä

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- luonto ja ympäristö

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ihmissuhteet

Rakenteet

- 7. luokan rakenteiden kertaus
- imperfekti ja pluskvamperfekti
- infinitiivi
- isi-muodot
- adjektiivin taivutus
- imperatiivi

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa omasta kotimaastaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä, selkeää yleiskieltä sisältäviä tekstejä ja keskusteluja ja pystyy poimimaan niistä pääajatuksen lisäksi jo yksityiskohtiakin
- selviytyy saksan kielellä tavallisissa arkipäivän tilanteissa saksalaisella kielialueella
- hallitsee melko hyvin saksan kielen perusrakenteet
- saa lisää tietoa saksankielisten maiden kulttuureista, historiasta ja yhteiskunnasta
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kulttuuri
- viihde

7. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- Suomi ja suomalaisuus
- ammatinvalinta ja työelämä

8. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- historia ja yhteiskunta

Rakenteet

- suku- ja monikkosäännöt
- maantieteelliset nimet
- relatiivipronominit
- konditionaalien pluskvamperfekti
- passiivi
- lisäksi alustavasti mm. kaksoisinfinitiivi, rektioita, heikot maskuliinit sekä substantivoidut adjektiivit

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu saksan kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

13.4.SAKSA VALINNAISENA A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja harrastuksestaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää selkeää yleiskielistä puhetta lomamatkallaan tarvitsemissaan tilanteissa
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä, niiden keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä
- saa perustietoa saksasta
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. Kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- perhe ja lähiympäristö
- lomailu

2. Kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- harrastukset
- vapaa-ajanviettotavat

Rakenteet

- preesens ja perfekti kertauksena sekä sein- ja haben-verbien imperfekti
- substantiivien ja omistuspronominien akkusatiivi ja datiivi sekä niitä vaativat prepositiot
- pää- ja sivulauseen sanajärjestyksen kertaus; epäsuorat kysymykset
- komparatiivi ja adjektiivin taivutuksen alkeet
- järjestysluvut

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa suomalaisesta kouluelämästä suullisesti ja kirjallisesti
- ymmärtää kurssin aihepiirien keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä ja pystyy poimimaan niistä keskeiset ajatukset
- ymmärtää pääasiat normaalitempoisesta, kurssin aihepiirejä koskettelevasta puheesta
- saa lisää tietoa saksalaisesta kulttuurista, mm. koulujärjestelmästä
- tutustuu Itävallan kulttuuriin
- syventää ja kertoo oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kouluelämä
- luonto ja ympäristö

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- ihmissuhteet

Rakenteet

- 7. luokan rakenteiden kertaus
- imperfekti ja pluskvamperfekti
- infinitiivi
- isi-muodot
- adjektiivin taivutus
- imperatiivi

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa omasta kotimaastaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä, selkeää yleiskieltä sisältäviä tekstejä ja keskusteluja ja pystyy poimimaan niistä pääajatuksen lisäksi jo yksityiskohtiakin
- selviytyy saksan kielellä tavallisissa arkipäivän tilanteissa saksalaisella kielialueella
- hallitsee melko hyvin saksan kielen perusrakenteet
- saa lisää tietoa saksankielisten maiden kulttuureista, historiasta ja yhteiskunnasta
- syventää ja kertaan oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- kulttuuri
- viihde

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- Suomi ja suomalaisuus
- ammatinvalinta ja työelämä

Rakenteet

- suku- ja monikkosäännöt
- maantieteelliset nimet
- relatiivipronominit
- konditionaalinen pluskvamperfekti
- passiivi
- lisäksi alustavasti mm. kaksoisinfinitiivi, rektioita, heikot maskuliinit sekä substantivoidut adjektiivit

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu saksan kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

13.5.SAKSA VALINNAISENA KIELENÄ (B2)

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa yksinkertaiseen jokapäiväiseen kanssakäymiseen liittyvää sanastoa ja osaa kertoa pääasiat itsestään, perheestään ja arkipäivästään
- osaa laatia lyhyen yksinkertaisen viestin ja kirjoittaa yksinkertaisia lauseita kurssin aihepiireihin liittyen
- ymmärtää kurssien aihepiirejä sivuavasta, erittäin selkeästä puheesta keskeiset asiat
- saa tietoa saksalaisen kielialueen kulttuurille tyypillisestä tavasta kommunikoida
- saa tietoa Saksasta
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- esittäytyminen, tervehtiminen, keskusteluun liittyvät kulttuuriset erityispiirteet
- minä ja perheeni
- koulu

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- matkailuun liittyviä tilanteita (ostoksilla käynti, matkalipun ostaminen)
- asuminen
- harrastuksia

Rakenteet

- perusasiat verbien preesenstaivutuksesta
- lukusanat ja kysymyssanat
- substantiivien ja persoonapronominien nominatiivi ja akkusatiivi
- omistuspronomininit
- päälauseen sanajärjestys
- imperatiivi

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päättelyminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- selviää useimmissa matkailijan kohtaamisissa tavallisissa tilanteissa (esim. ravintolassa ja tienneuvomistilanteessa)
- osaa laatia lyhyen yhtenäisen tekstin kurssien aihepiireihin liittyvää sanastoa käyttäen
- ymmärtää helppoa sanastoa sisältävästä melko normaalitempoisesta mutta selkeästä puheesta pääkohdat
- osaa kertoa vapaa-ajastaan sekä ilmaista mielipiteensä kurssin aihepiireihin liittyvistä asioista
- saa tietoa Itävallasta ja Sveitsistä

- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lisää matkailuun liittyviä tilanteita (ravintolassa, elokuvissa)
- pukeutuminen ja sää
- urheilu
- juhlat ja onnittelet
- Sveitsi

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- asuminen ja ympäristö
- harrastuksia
- perhe-elämää ja kotitöitä
- Itävalta

Rakenteet

- perfekti
- haben- ja sein-imperfekti
- substantiivien ja persoonapronominien datiivi
- sivulauseen sanajärjestys
- prepositioita

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu saksan kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

13.6.RANSKA VALINNAISENA A-KIELENÄ

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa itsestään, perheestään ja kiinnostuksistaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää helppoa yleiskielistä puhetta lomamatkalla ja erilaisissa arkipäivän tilanteissa
- ymmärtää kurssien aihepiireihin liittyviä, niiden keskeistä sanastoa sisältävää tekstiä
- saa perustietoja Ranskasta ja ranskalaisesta kulttuurista sekä oppii vertailemaan omaa kulttuuriaan kohdekielen kulttuuriin.
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- itsestä ja perheestä kertominen
- oma lähiympäristö
- ulkonäöstä, koulusta ja vapaa-ajasta kertominen

2. Kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lisää vapaa-ajanviettotavoista, harrastuksista ja kiinnostuksista
- matkustaminen kotimaassa

Rakenteet

- ranskan perusrakenteista kertauksena keskeisimmät pronominit
- säännöllisiä ja epäsäännöllisiä verbejä
- keskeisimpiä verbin aikamuotoja (passé composé, imperfekti, futuuri)
- tapaluokkia (imperatiivi)
- kysymyssanoja
- adjektiivin taivutus ja paikka substantiivin kanssa sekä vertailuasteet

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päätteleminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen
- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- selviytyy yksinkertaisissa asiointi- ja keskustelutilanteissa
- osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä
- ymmärtää kurssin aihepiirien keskeistä sanastoa sisältäviä tekstejä ja pystyy poimimaan niistä keskeiset ajatukset
- saa lisää tietoa ranskankielisestä kulttuurista ja jokapäiväisestä elämästä esimerkiksi Pariisissa
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lähipiiristä kertominen laajemmin (asuminen, urheilu)
- lisää matkustamiseen ja asiointiin liittyviä tilanteita (julkiset palvelut)

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lisää erilaisia asiointiin liittyviä tilanteita (sairastuminen)
- tutustuminen Ranskan historiaan

Rakenteet

- perusasiat menneen ajan aikamuotojen käytöstä
- konditionaali
- lisää pronomineja
- partisiipin preesens
- gerundi
- adverbeja
- pronominaalit y ja en

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa omasta kotimaastaan sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää kurssin aihepiireihin liittyviä, selkeää yleiskieltä sisältäviä tekstejä ja keskusteluja ja pystyy poimimaan niistä pääajatuksen lisäksi myös yksityiskohtia
- selviytyy ranskan kielellä tavallisissa arkipäivän tilanteissa ranskalaisella kielialueella
- hallitsee melko hyvin ranskan kielen perusrakenteet
- saa tietoa sekä Ranskan että joidenkin muiden ranskankielisten maiden kulttuureista, historiasta ja yhteiskunnasta
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut omaehtoisen ja pitkäjänteisen työnteon merkityksen kielen opiskelussa

Sisällöt

5. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- nuorten elämään liittyviä ilmiöitä laajemmin (matkailu, tulevaisuuden suunnittelu)
- ranskalainen yhteiskunta ja elämäntapa

6. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- tyypillisiä ranskalaisia kulttuurin ilmiöitä (kirjallisuus, kuvataide, musiikki, elokuva sekä pääkaupunki ja sen kulttuuri)
- joitakin muita ranskankielisiä maita ja siirtomaavallanajan historiaa

Rakenne

- epäsuora kysymyslause
- lisää verbejä ja aikamuotojen kertausta
- partisiipin perfekti
- lisää pronomineja
- lisäksi alustavasti mm. subjunktiivi, passiivi ja passé simple

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu ranskan kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

13.7.RANSKA VALINNAISENA KIELENÄ (B2)

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa kertoa perustiedot itsestään ja perheestään sekä suullisesti että kirjallisesti
- ymmärtää yksinkertaiseen jokapäiväiseen kanssakäymiseen liittyvää sanastoa
- ymmärtää kurssien aihepiirejä sivuavasta erittäin selkeästä puheesta keskeiset asiat
- osaa laatia lyhyitä, yksinkertaisia viestejä kurssien aihepiireihin liittyen
- saa tietoa Ranskasta ja ranskalaisen kielialueen kulttuurille ominaisesta tavasta kommunikoida
- oppii käyttämään erilaisia opiskelustrategioita: etsii, soveltaa ja analysoi tietoa omatoimisesti ja yhteistyössä muiden kanssa

Sisällöt

1. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- esittäytyminen, tervehtiminen ja keskusteluun liittyvät kulttuuriset erityispiirteet
- itsestä ja lähipiiristä kertominen

2. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- koulunkäynnistä, mieltymyksistä ja harrastuksista kertominen
- asiointitilanteita (kahvilassa käynti, kulkuneuvoilla liikkuminen)
- voinnista kertominen

Rakenteet

- artikkelit
- adjektiivin taipuminen
- omistuspronominit
- kieltoilmauksia
- genetiivi ja yhdyssana
- kysymyksenmuodostustapoja
- numeroita ja kysymyssanoja
- perustiedot verbien preesenstaiivutuksesta
- epäsäännöllisiä verbejä
- lähifuturi

Viestintästrategiat

- kuulemaansa reagoiminen
- viestin sisällön päättelyminen tilannevihjeiden avulla
- oman ja muiden kielenkäytön tarkkaileminen

- puuttuvan kielitaidon korvaaminen toisilla ilmauksilla

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- selviytyy tavallisissa matkustamiseen ja erilaiseen asiointiin liittyvissä tilanteissa
- osaa laatia lyhyen tekstin kurssien aihepiireihin liittyvää sanastoa käyttäen
- ymmärtää helppoa sanastoa sisältävästä melko normaalitempoisesta, selkeästä puheesta pääkohdat
- osaa kertoa kokemuksistaan sekä ilmaista mielipiteensä kurssien aihepiireihin liittyvistä asioista
- saa tietoa Pariisin nähtävyyksistä ja lisää tietoa Ranskasta
- syventää ja kertaa oppimiaan opiskelustrategioita sekä on oivaltanut opiskelussa välttämättömän sinnikkään harjoittelun merkityksen

Sisällöt

3. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- matkustaminen ja turistina liikkuminen
- ympäristön tarkkailua
- tutustumista Pariisin nähtävyyksiin

4. kurssi

Aihepiirit ja tilanteet

- lisää asiointitilanteita (ostosten tekeminen, ravintolassa käynti)
- urheilu ja taide
- mielipiteen ilmaisu ja sen perustelevinen

Rakenteet

- refleksiiviverbejä
- adjektiivin paikka ja taipuminen
- komparatiivi
- lisää lukusanoja ja järjestysluvut
- partitiivi
- objektipronominit COD ja COI
- imperatiivi
- passé composén muodostaminen
- lisää epäsäännöllisiä verbejä

Viestintästrategiat

- syventää ja laajentaa aiemmin oppimiaan viestintästrategioita

Arviointi

Arviointi tapahtuu ranskan kielessä vieraiden kielten yleisten arviointiperusteiden mukaisesti. Ks. s. 42 – 44.

14. MATEMATIIKKA

14.1. Yleis- ja liikuntalinjalaisille

Johdanto

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia matemaattisen ajattelun kehittämiseen ja matemaattisten käsitteiden sekä yleisimmin käytettyjen ratkaisumenetelmien oppimiseen. Opetuksen tulee kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua sekä ohjata oppilasta löytämään ja muokkaamaan ongelmia sekä etsimään ratkaisuja niihin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti, siten että se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen sekä edistää oppilaan tavoitteellista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- luottamaan itseensä ja ottamaan vastuun omasta oppimisestaan matematiikassa
- ymmärtämään matemaattisten käsitteiden ja sääntöjen merkityksen
- näkemään matematiikan ja reaali maailman välisiä yhteyksiä
- parantamaan laskutaitoaan ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia
- ajattelemaan loogisesti ja luovasti
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

Sisällöt

1. kurssi

Luvut

- peruslaskutoimitusten varmentaminen
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut ja rationaaliluvut
- vastaluku, itseisarvo ja käänteisluku
- aikalaskut ja aikaväli
- murtolukujen supistaminen ja laventaminen sekä desimaaliluvun esittäminen murtolukuna
- kertominen ja jakaminen desimaaliluvuilla ja murtoluvuilla
- lausekkeiden sieventäminen
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö

2. kurssi

Luvuista muuttujiin

- potenssi, eksponenttina kokonaisluku
- juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella sekä reaali luvut
- lauseke ja sen sieventäminen
- potenssilauseke ja sen sieventäminen
- muuttuja ja lausekkeen arvon laskeminen
- kymmenpotenssimuoto

3. kurssi

Matemaattisia kuvioita

- lukuparin esittäminen koordinaatistossa
- kulmien välisiä yhteyksiä

- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä
- säännöllisiä monikulmioita
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys
- geometrista konstruointia
- yhtenevyyskuvauksia: peilaukset, kierto ja siirto tasossa
- kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä

8. luokka

Tavoitteet

7. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- ilmaisemaan ajatuksiaan yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella

Sisällöt

4. kurssi

Muuttujalaskentaa

- alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin ja lukujen jaollisuussääntöjä
- polynomin käsite sekä polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku
- lukujonojen tutkimista ja muodostamista

5. kurssi

Yhtälöt

- suhde ja verrannollisuus
- yhtälö, epäyhtälö, määrittelyjoukko ja ratkaisujoukko
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- verranto

6. kurssi

Tasogeometriaa

- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- Pythagoraan lause

7. kurssi

Prosentteja ja todennäköisyyksiä

- prosenttikäsitteen vahvistaminen
- prosenttilaskua
- todennäköisyyslaskuja
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä

9. luokka

Tavoitteet

7. ja 8. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn

- näkemään säännönmukaisuuksia

Sisällöt

8. kurssi

Funktio

- riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muuttujien avulla
- funktio
- yksinkertaisten funktioiden tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen koordinaatistoon
- funktion kuvaajan tutkimista: funktion nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen
- lineaarinen funktio
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus

9. kurssi

Trigonometria ja avaruusgeometria

- kappaleiden nimeäminen ja luokittelu
- kappaleen pinta-alan ja tilavuuden laskeminen
- trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen

10. kurssi

Yhtälöpari ja tilastot

- yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti
- frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi
- keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen
- hajonnan käsite
- diagrammien tulkinta
- tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa
- todistamisen pohjustaminen: perustellut arvaukset ja kokeilut, systemaattinen yritys-erehdysmenetelmä, vääräksi osoittaminen ja suora todistus

Lisäksi kaikilla matematiikan kursseilla keskeisiä sisältöjä ovat

- loogista ajattelua vaativat toiminnot, kuten luokittelu, vertailu, järjestäminen, mittaaminen, rakentaminen, mallintaminen, sääntöjen ja riippuvuuksien etsiminen sekä niiden esittäminen
- vertailussa ja riippuvuuksissa tarvittavien käsitteiden tulkinta ja käyttö
- matemaattisten tekstien tulkinta ja tuottaminen
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttö
- matematiikan historia

Työtavat

Matematiikan oppiminen on opettavien asioiden liittämistä aiempiin tietoihin sekä ajatusmallien uudelleen rakentamista ja täydentämistä. Oppimistilanteet tulee rakentaa keskustelunomaisiksi, kokeileviksi ja ongelmakeskeisiksi. Oppilaita ohjataan ajatteluun ja oikean ratkaisun löytämiseen osuvien kysymysten asettelulla, ongelman hahmottamisella, tehtävän rajaamisella sekä aiemmin opittujen menetelmien uudelleen käytöllä. Oppilas saa mahdollisuuden kehittää keskittymiskykyä ja luovaa ajattelua. Nämä ominaisuudet eivät liity pelkästään matematiikkaan; se kuitenkin antaa niiden harjoitteluun oivan mahdollisuuden. Laskimia ja tietokoneita on käytettävä järkevinä ja luonnollisina apuvälineinä päässä laskua ja vihkotyöskentelyä unohtamatta. Päässä laskulla voidaan kehittää keskittävän kuuntelemisen, soveltamisen, ongelmanratkaisun ja loogisen ajattelun taitoja. Lisäksi

päässälaskua tarvitaan tulosten suuruusluokkien arvioinneissa sekä mietittäessä saatujen laskutulosten järkevyyttä.

Arviointi

Matematiikan arvosana määräytyy ensisijaisesti kurssikokeiden perusteella. Tuntiaktiivisuus ja kirjallinen työskentely vaikuttavat arvosanaan.

Itsearviointin tavoitteena on oppilaan omien tavoitteiden asettaminen, realistisen arvion muodostaminen omasta osaamisesta ja työskentelystä sekä itsearviointitaitojen kehittyminen yläasteen aikana. Itsearviointia voidaan toteuttaa kirjallisessa tai suullisessa muodossa kurssin lopussa tai kokeen yhteydessä. Itsearviointiin voidaan liittää myös tavoitteiden asettelu kurssin alussa sekä lyhyet henkilökohtaiset palautekeskustelut opettajan ja oppilaan välillä mahdollisen kirjallisen itsearviointin pohjalta.

Oppilas saa hyväksytyin arvosanan 5, kun hän kokeissa, muissa kirjallisissa kuulusteluissa tai tuntityöskentelyssään osoittaa hallitsevansa riittävän suuren osan kunkin kurssin sisällöstä helpoimman tason perustehtävillä mitattuna. 7. luokalla edellytetään peruslaskutoimitusten hallitsemista luvuilla, geometrian yksinkertaisten tasokuvioiden piirtämistä ja niihin liittyvää laskentaa sekä yksinkertaisimpien potenssilaskujen hallintaa. 8. luokalla edellytetään kirjainlaskennan perusteiden, prosentti- ja polynomilaskennan perusteiden oppimista sekä yksinkertaisten yhtälöiden ratkaisutaitoa. 9. luokan läpäisykriteereihin kuuluvat kappalegeometrian perusteet, trigonometrian alkeet sekä tilastollisten ja funktioihin liittyvien peruskäsitteiden hallinta.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai päättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometristen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mittayksiköitä

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiarvon

Aihokokonaisuudet

Aihokokonaisuuksista matematiikan opiskeluun liittyvät selkeästi seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

Oppilas oppii

- työskentelemään pitkäjänteisesti ja kärsivällisesti
- työskentelemään itsenäisesti ja vastuullisesti
- arvioimaan kriittisesti oman työnsä tuloksia

Ihminen ja teknologia

Oppilas oppii

- käyttämään teknisiä apuvälineitä, mm. laskimia
- ymmärtämään, että matematiikka on kaiken teknologian perusta

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että matematiikan merkkikieli on kansainvälistä
- saavuttamaan kielellisen tasa-arvon matematiikan hallinnan kautta

14.2. Matematiikka- ja liikuntamatematiikkalinjalaisille

Johdanto

Helsinkiläiset soveltuvuuskoekoulut haluavat tarjota matematiikasta kiinnostuneille oppilaille matematiikan lisäopintoja ja siten hyvän pohjan jatko-opintoihin. Soveltuvuuskoekoulujen matematiikkaluokille ja -linjoille oppilaat valitaan yhteisellä soveltuvuuskokeella. Oppisisällöt voivat eri soveltuvuuskoekouluissa vaihdella vuosiluokkien kesken, mutta pääpiirteittäin sisällöt ovat kaikissa kouluissa samat. Matematiikan vuosiviikkotuntimäärä voi myös vaihdella kouluittain. Vuosiviikkotuntimäärä (matematiikan kurssien määrä) on jokaisessa koulussa vähintään 12. Pohjois-Haagan yhteiskoulussa matematiikkalinjalla kurseja on yhteensä 13, joista 10 ensimmäistä on valtakunnallisen matematiikan opetussuunnitelman mukaisia ja kolme viimeistä syventäviä oppimääriä.

Matematiikan opetuksen tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia matemaattisen ajattelun kehittämiseen ja matemaattisten käsitteiden sekä erilaisten ratkaisumenetelmien oppimiseen. Opetuksen tulee kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua sekä ohjata oppilasta löytämään ja muokkaamaan ongelmia sekä etsimään ratkaisuja niihin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti, siten että se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen sekä edistää oppilaan tavoitteellista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta.

YHTEISET KURSSIT

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- luottamaan itseensä ja ottamaan vastuun omasta oppimisestaan matematiikassa
- lisää matemaattisia tietoja ja taitoja
- käyttämään oikein matemaattisia merkintöjä
- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

Lisäksi tavoitteita ovat

- matemaattisen ajattelun ja kiinnostuksen lisääminen
- matemaattisten taitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen

Sisällöt

1. kurssi

Laskuja rationaaliluvuilla

- peruslaskutoimitusten varmentaminen
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut ja rationaaliluvut
- vastaluku, itseisarvo ja käänteisluku

- aikalaskut ja aikaväli
- murtolukujen supistaminen ja laventaminen sekä desimaaliluvun esittäminen murtolukuna
- kertominen ja jakaminen desimaaliluvuilla sekä murtoluvuilla
- lausekkeiden sieventäminen
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö
- yhtäsuuruusmerkin käyttö välivaiheiden kirjoittamisen yhteydessä
- tarkat arvot
- yksiköiden käyttö ja muuntaminen

2. kurssi

Geometrisia kuvioita

- lukuparin esittäminen koordinaatistossa
- kulmien välisiä yhteyksiä
- kolmioihin ja nelikulmioihin liittyviä käsitteitä
- säännölliset monikulmiot
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä
- yhtenevyys
- yhtenevyyskuvauksia: peilaukset, kierto ja siirto tasossa
- geometrista konstruointia
- kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä
- todistamisen pohjustaminen: perustellut arvaukset ja kokeilut, systemaattinen yritys-erehdys - menetelmä
- yksiköiden käyttö ja muuntaminen

3. kurssi

Luvuista kirjaimiin

- muuttuja-käsite
- lauseke ja sen sieventäminen
- lausekkeen arvon laskeminen
- potenssi, eksponenttina kokonaisluku ja kymmenpotenssimuoto
- potenssilauseke ja sen sieventäminen
- juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut, rationaaliluvut ja reaalityluvut
- polynomin käsite

4. kurssi

Polynomeja, lukuja ja ongelmia

- polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku
- alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin ja lukujen jaollisuussääntöjä
- lukujonojen tutkimista ja muodostamista
- polynomin kertominen polynomilla

8. luokka

Tavoitteet

7. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- ilmaisemaan ajatuksiaan yksiselitteisesti ja perustelemaan toimintaansa ja päätelmiään
- esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella
- oppii näkemään säännönmukaisuuksia

- oppii soveltamaan erilaisia menetelmiä tiedon hankintaan ja käsittelyyn

Sisällöt

5. kurssi

Yhtälö, epäyhtälö ja verrannollisuus

- yhtälö, epäyhtälö, määrittelyjoukko ja ratkaisujoukko
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- suhde ja verrannollisuus
- verranto
- taitojen soveltaminen sanallisten tehtävien ratkaisussa
- tulon nollasääntö
- kaavan muokkaus esimerkiksi fysiikan kaavoilla
- toisen asteen yhtälön ratkaisukaava

6. kurssi

Tasogeometriaa

- arviointi ja mittaaminen sekä merkitsevät numerot
- tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä: ympyrän kehän pituus, ala, kaaren pituus ja sektorin pinta-ala
- Pythagoraan lause
- tarkat arvot
- muistikolmiot
- yhdenmuotoisuus ja mittakaava

7. kurssi

Prosenttilasku

- prosenttikäsitteen vahvistaminen
- prosenttilaskuja
- korkolasku
- promille

8. kurssi

Funktioita ja tilastoja

- riippuvuuden havaitseminen ja esittäminen muuttujien avulla
- funktion käsite
- funktion arvon laskeminen
- lineaarinen funktio
- funktion kuvaajan tutkimista: funktion nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus
- yksinkertaisten funktioiden kuvaajien tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen koordinaatistoon
- toisen ja korkeamman asteen kuvaajien piirtäminen ja tulkitseminen
- frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi
- keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen
- hajonnan käsite

- diagrammien tulkinta
- tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa

9. kurssi

Trigonometria ja avaruusgeometria

- trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen
- kappaleiden nimeäminen ja luokittelu
- kappaleiden tilavuuden ja pinta-alan laskeminen
- piirtäminen kavaljeeriperspektiivissä
- tarkoilla arvoilla laskeminen
- likiarvot
- vastauksen järkevyyden arviointi

9. luokka

Tavoitteet

7. ja 8.luokan tavoitteiden lisäksi oppilas

- saa hyvät valmiudet jatko-opinnoille

Sisällöt

10. kurssi

Todennäköisyyslaskentaa ja yhtälöpareja

- todennäköisyyden käsite
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä
- sanallisten tehtävien ratkaiseminen yhtälöiden avulla
- yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti
- yhtälöryhmän ratkaiseminen algebrallisesti

VALINNAISET KURSSIT

Sisällöt

11. kurssi

Polynomilaskennan syventäminen

- polynomilaskennan syventäminen
- muistikaavat
- Pascalin kolmio
- polynomin jakaminen jakokulmassa
- todistamisen harjoittelua

12. kurssi

Rationaalilausekkeet

- tekijöihin jako
- rationaalilausekkeen määrittelyjoukko
- rationaalilausekkeen sieventäminen

13. kurssi

Funktio-oppia

- logaritmeja
- eksponenttiyhtälöitä
- derivoinnin alkeita
- integroinnin alkeita

Lisäksi kaikilla matematiikan kursseilla keskeisiä sisältöjä ovat

- loogista ajattelua vaativia toiminnot, kuten luokittelu, vertailu, järjestäminen, mittaaminen, rakentaminen, mallintaminen, sääntöjen ja riippuvuuksien etsiminen sekä niiden esittäminen
- vertailussa ja riippuvuuksissa käytettävien käsitteiden tulkinta ja käyttö
- matemaattisten tekstien tulkinta ja tuottaminen
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttö
- matematiikan historia

Työtavat

Matematiikan oppiminen on opettavien asioiden liittämistä aiempiin tietoihin sekä ajatusmallien rakentamista ja täydentämistä. Oppimistilanteet tulee rakentaa keskustelunomaisiksi, kokeileviksi ja ongelmakeskeisiksi. Oppilaita ohjataan ajatteluun ja oikean ratkaisun löytämiseen osuvien kysymysten asettelulla, ongelman hahmottamisella, tehtävän rajaamisella sekä aiemmin opittujen menetelmien soveltamiseen uusissa tilanteissa. Oppilas saa mahdollisuuden kehittää keskittymiskykyä sekä luovaa ajattelua. Laskimia ja tietokoneita käytetään luonnollisina apuvälineinä päässä laskua ja vihkotyöskentelyä unohtamatta. Päässä laskulla voidaan kehittää keskittyvän kuuntelemisen, soveltamisen, ongelmanratkaisun ja loogisen ajattelun taitoja. Lisäksi päässä laskua tarvitaan tulosten suuruusluokkien arvioinneissa sekä mietittäessä saatujen tulosten järkevyyttä. Oppilaita rohkaistaan toimimaan yhteistyössä esimerkiksi parin kanssa.

Arviointi

Matematiikan arvosana määräytyy ensisijaisesti kurssikokeiden perusteella. Tuntityöskentely, kotitehtävien teko, aktiivinen osallistuminen ja harrastuneisuus vaikuttavat arvosanaan. Myös menestyminen erilaisissa matemaattisissa kilpailuissa voi vaikuttaa arvosanaan. Päättöarvostelun arvosana määräytyy siten, että se vastaa tavallisen tuntijaon mukaisesti peruskoulunsa suorittaneiden arvosanaa ja valtakunnallisen päättöarvioinnin kriteerejä. Apuna arvioinnissa ovat valtakunnalliset tai koulun sisäiset päättökokeet.

Itsearviointin tavoitteena on oppilaan omien tavoitteiden asettaminen, realistisen arvion muodostaminen omasta osaamisesta ja työskentelystä sekä itsearviointitaitojen kehittyminen yläasteen aikana. Itsearviointia voidaan toteuttaa kirjallisessa tai suullisessa muodossa kurssin lopussa tai kokeen yhteydessä. Itsearviointiin voidaan liittää myös tavoitteiden asettelu kurssin alussa sekä lyhyet henkilökohtaiset palautekeskustelut opettajan ja oppilaan välillä mahdollisen kirjallisen itsearviointin pohjalta.

Oppilas saa hyväksytyin arvosanan 5, kun hän kokeissa, muissa kirjallisissa kuulusteluissa tai tuntityöskentelyssään osoittaa hallitsevansa riittävän suuren osan kunkin kurssin sisällöstä helpoimman tason perustehtävillä mitattuna. 7. luokalla edellytetään peruslaskutoimitusten hallitsemista luvuilla ja kirjaimilla, geometrian yksinkertaisten tasokuvioiden piirtämistä ja niihin liittyvää laskentaa sekä potenssilaskennan perusteiden oppimista. 8. luokalla edellytetään prosentti- ja polynomilaskennan perusteiden oppimista, yksinkertaisten yhtälöiden ratkaisutaitoa, tilastollisten ja funktioihin liittyvien peruskäsitteiden sekä trigonometrian ja kappalegeometrian perusteiden oppimista. 9. luokan edellytetään todennäköisyyslaskennan ja polynomilaskennan perusteiden osaamista sekä yksinkertaisten yhtälöparien ratkaisutaitoa.

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet
- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuisissa
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä.
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai päättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometristen konstruktioiden tekemiseen

- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen
- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiä.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuksista matematiikan opiskeluun matematiikkalinjalla liittyvät seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

Oppilas oppii

- työskentelemään itsenäisesti ja vastuullisesti
- toimimaan yhteistyössä parin kanssa
- arvioimaan kriittisesti työnsä tuloksia
- työskentelemään pitkäjänteisesti ja kärsivällisesti

Ihminen ja teknologia

Oppilas oppii

- käyttämään laskimia ja muita teknisiä apuvälineitä
- ymmärtämään, että matematiikka on kaiken teknologian perusta

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että matematiikan merkkikieli on kansainvälistä
- saavuttamaan kielellisen tasa-arvon matematiikan hallinnan kautta

15. BIOLOGIA JA MAANTIETO

15.1. BIOLOGIA

Johdanto

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää, sen ilmiöitä ja edellytyksiä. Opetuksen tulee kehittää oppilaan luonnontuntemusta ja ohjata ymmärtämään luonnon perusilmiöitä. Tavoitteena on, että oppilaat tutustuvat myös evoluutioon, ekologian perusteisiin ja ihmisen rakenteeseen ja elintoimintoihin. Biologian opetuksessa oppilasta ohjataan kiinnittämään huomiota ihmisen ja muun luonnon välisiin vuorovaikutussuhteisiin sekä korostetaan ihmisen vastuuta luonnon monimuotoisuuden suojelussa. Biologian opetuksen tulee perustua tutkivaan oppimiseen ja kehittää oppilaan luonnontieteellistä ajattelua. Opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet havainnoida ja tutkia luontoa sekä hyödyntää biologisen tiedon haussa myös tietoteknisiä mahdollisuuksia. Opetus järjestetään siten, että oppilaat saavat myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnossa opiskelusta, oppilaiden ympäristötietoisuus kehittyy ja halu vaalia elinympäristöjä ja elämän eri muotoja kasvaa.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- käyttämään biologialle ominaisia käsitteitä sekä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä
- kuvaamaan elämän perusilmiöitä
- tunnistamaan eliölajeja ja arvostamaan luonnon monimuotoisuutta sekä suhtautumaan myönteisesti sen vaalimiseen
- hahmottamaan ekosysteemien rakennetta ja toimintaa
- tuntemaan kasvien kasvattamisen ja viljelyn periaatteita sekä kiinnostuu kasvien kasvattamisesta
- tuntemaan ihmisen perusrakenteen ja keskeiset elintoiminnot sekä ymmärtämään seksuaalisuuden biologisen perustan
- tuntemaan perinnöllisyyteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- tunnistamaan kotiseudun ympäristömuutoksia, pohtimaan niiden syitä ja esittämään ongelmien ratkaisumahdollisuuksia
- ymmärtämään ympäristönsuojelun keskeiset tavoitteet ja luonnonvarojen kestävän käytön periaatteet.

Sisällöt

7. luokka

1. kurssi

Luonto ja ekosysteemit

- kotiseudun keskeisten kasvi-, eläin- ja sienilajien tunnistaminen sekä ohjattu kasvien kerääminen
- ekosysteemi, sen rakenne ja toiminta, metsä- ja vesiekosysteemin ominaispiirteet sekä yhden ekosysteemin omakohtainen tutkiminen
- metsänhoitoon ja kasvinviljelyyn tutustuminen
- luonnon monimuotoisuus

8. luokka

2. kurssi

Elämä ja evoluutio

- solun rakenne ja toiminta
- eliökunnan synty ja kehitys sekä eliökunnan järjestelmä
- ihmisen biologinen ja kulttuurinen evoluutio sekä ihmislajin ominaispiirteet
- biotekniikan mahdollisuudet ja niihin liittyvät eettiset kysymykset

3. kurssi

Ihminen

- ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot
- ihmisen seksuaalisuus ja lisääntyminen
- perimän ja ympäristön merkitys ihmisen ominaisuuksien kehittymisessä

9.luokka

4. kurssi

Yhteinen ympäristö

- ekologisesti kestävä kehitys sekä ympäristönsuojelun sisältö ja tavoitteet
- oman elinympäristön tilan ja ympäristömuutosten tutkiminen, oman lähiympäristön tilaa parantavien toimien tarkastelu sekä oman ympäristökäyttämisen pohtiminen

Työtavat

- käytetään tilanteeseen sopivia opetusmuotoja, kuten ryhmätöitä, esitelmiä ja opettajajohtoisia opetustuokioita
- käytetään myös mikroskooppia laboroinneissa
- työskennellään maastossa retkeillen sekä kerätään kasveja ohjeiden mukaisesti
- toteutetaan itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia ja raportteja

Arviointi

Oppilaan edistymisestä erilaisissa oppimistilanteissa annetaan palautetta sekä numero- että sanallisella arvioinnilla. Arvioinnissa otetaan huomioon yksilö- tai ryhmätyöskentely tuloksineen sekä kyky tehdä yhteistyötä. Oppiaineen tiedollisia ja taidollisia tavoitteita voidaan arvioida myös kirjallisella kokeella. Oppilaalla on mahdollisuus arvioida myös itse opiskeluaan. Arvioinnissa sovelletaan päättöarvioinnin kriteerejä.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

- käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
- työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

- jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
- kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
- nimetä ja kuvata metsä- ja järvityyppejä
- tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia

- selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
- kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyskannalta sekä tuntee metsien kestävä käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

- kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
- kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet
- jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyä.

Ihminen

Oppilas osaa

- kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
- selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
- selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdynnän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
- käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- kuvata ekologisesti kestävä kehitystä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ympäristösuojelun merkitystä
- tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
- kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Aihekokonaisuudet

Yläasteen biologian kursseilla käsitellään tai vähintäänkin sivutaan seuraavia aihekokonaisuuksia:

- ihmisenä kasvaminen
- osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys
- vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

15.2. MAANTIETO

Johdanto

Maantiedon opetuksessa tutkitaan maapalloa ja sen erilaisia alueita sekä alueellisia ilmiöitä. Opetuksen tulee kehittää oppilaiden maantieteellistä maailmankuvaa ja sen alueellista perustaa. Maantiedon opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan kykyä tarkastella luonnonympäristöä, rakennettua ympäristöä ja sosiaalista ympäristöä sekä ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta paikallistasolta globaalille tasolle saakka. Opetuksen tulee ohjata oppilasta seuraamaan ajankohtaisia tapahtumia maailmassa ja arvioimaan niiden vaikutusta luontoon ja ihmisen toimintaan. Maantiedon opetus järjestetään siten, että oppilaiden kulttuurien tuntemus lisääntyy ja kyky ymmärtää ihmisten elämän ja elinympäristöjen erilaisuutta eri puolilla maailmaa kehittyy. Maantiedon opetuksen tulee toimia siltana luonnontieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen ajattelun välillä. Opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita pohtimaan maapallolla esiintyvien luonnontieteellisten, kulttuuristen, sosiaalisten ja taloudellisten ilmiöiden syy- ja seuraussuhteita. Maantiedon opetuksen tulee tukea oppilaiden kasvua aktiiviseksi ja kestävään elämäntapaan sitoutuneeksi kansalaisiksi.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä
- määrittelemään alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet
- ymmärtämään planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla
- ymmärtämään maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen maisemassa
- ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa sekä oppii tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista
- tuntemaan eri kulttuurien piirteitä ja suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin
- tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä sekä hahmottamaan oman alueellisen identiteettinsä
- tietämään, miten Suomessa jokainen kansalainen voi vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- ymmärtämään ja kriittisesti arvioimaan uutistietoa esimerkiksi maailmanlaajuisista ympäristö- ja kehityskysymyksistä sekä toimimaan itse kestävän kehityksen mukaisesti

Sisällöt

7.luokka

1. kurssi

Maa – ihmisen kotiplaneetta

- maailman luonnonmaantieteellisen ja kulttuurimaantieteellisen karttakuvan hahmottamisen sekä maailman alueellinen jäsentäminen
- maapallon sisäiset ja ulkoiset tapahtumat
- Aasia, Afrikka, Pohjois- ja Etelä-Amerikka, Australia ja Eurooppa: kahden tai useamman maanosan luonnolojen, ihmistoiminnan ja kulttuuristen piirteiden vertailu

9.luokka

2. kurssi

Eurooppa

- Euroopan karttakuvan, luonnolojen, maiseman ja ihmisen toiminnan peruspiirteet sekä niiden vuorovaikutus Euroopan eri alueilla
- Euroopan maantieteellinen tarkastelu osana maailmaa ja Euroopan tulevaisuus

3. kurssi

Suomi maailmassa

- Suomen karttakuva ja maisema
- luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus Suomen eri alueilla sekä rakennettu ympäristö ja perinnemaisemat
- Suomen väestö ja sen vähemmistökulttuurit
- vaikuttamismahdollisuudet oman ympäristön suunnittelussa ja kehittämisessä
- Suomi osana maailmaa
- oman lähiympäristön tai kotikunnan pienimuotoinen tutkiminen: luonnonympäristö, rakennettu ympäristö ja sosiaalinen ympäristö

4. kurssi

Yhteinen ympäristö

- ympäristö- ja kehityskysymykset paikallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä ongelmien ratkaisumahdollisuuksien pohtiminen
- ihminen luonnonvarojen kuluttajana
- opetus järjestetään pääasiassa integroiden biologian ympäristökurssin kanssa

Työtavat

- etsitään kartoista ja kartastoista paikkoja sekä käytetään hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
- tulkitaan fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä käytetään hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
- havainnollistetaan maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla esimerkiksi aluetutkimuksissa
- vertaillaan eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laaditaan itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Arviointi

Oppilaan edistymisestä erilaisissa oppimistilanteissa annetaan palautetta sekä numero- että sanallisella arvioinnilla. Arvioinnissa otetaan huomioon yksilö- tai ryhmätyöskentely tuloksineen sekä kyky tehdä yhteistyötä. Oppiaineen tiedollisia ja taidollisia tavoitteita voidaan arvioida myös kirjallisella kokeella. Oppilaalla on mahdollisuus arvioida myös itse opiskeluaan. Arvioinnissa sovelletaan päättöarvioinnin kriteerejä.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

- etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
- tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
- havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla
- vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Maailman jäsentäminen

Oppilas osaa

- hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
- soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

Oppilas osaa

- kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden
- vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

Oppilas osaa

- selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla
- kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
- analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja perinnemaisemat
- selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia
- tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit
- kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvihuoneilmiön voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma
- kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa
- kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

Aihekokonaisuudet

Yläasteen maantiedon kursseilla käsitellään tai vähintäänkin sivutaan seuraavia aihekokonaisuuksia:

- ihmisenä kasvaminen
- vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta
- ihminen ja teknologia

16.FYSIIKKA JA KEMIA

16.1.FYSIIKKA

Johdanto

Fysiikan opetuksen ydintehtävänä on laajentaa oppilaan tietämystä fysiikasta ja käsitystä fysikaalisen tiedon luonteesta sekä vahvistaa kokeellisen tiedonhankinnan taitoja.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset sekä ympäristön kappaleista, aineista ja ilmiöistä tehdyt havainnot ja tutkimukset, joista edetään kohti fysiikan peruskäsitteitä ja lakeja. Kokeellisuuden tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja sekä kehittää kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja ja innostaa oppilasta fysiikan opiskeluun.

Opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle valmiuksia keskustella ja kirjoittaa fysiikan ja teknologian tiedonalaan kuuluvista asioista ja ilmiöistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä auttaa häntä ymmärtämään fysiikan ja teknologian merkityksen jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.

Fysiikan opiskelu tukee oppilaan persoonallisuuden kehittymistä ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamista sekä antaa valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja erityisesti energiavarojen käyttöön ja ympäristön suojeluun liittyvissä asioissa.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- työskentelemään ja tutkimaan luonnonilmiöitä turvallisesti ja yhdessä toisten kanssa
- käyttämään luonnon tutkimisen taitoja, kuten kysymysten tekemistä ja ongelmien hahmottamista
- tutustumaan luonnon ilmiöihin ja rakenteisiin
- tekemään havaintoja, mittauksia ja päätelmiä, vertailemaan ja luokittelemaan, esittämään hypoteesin ja testaamaan sen sekä käsittelemään, esittämään ja tulkitsemaan tuloksia
- käyttämään tarkoituksenmukaisia käsitteitä, suureita ja yksiköitä kuvatessaan fysikaalisia ilmiöitä ja teknologiaan kuuluvia asioita

Sisällöt

1. kurssi

Värähdys- ja aaltoliike

- erilaiset värähdys- ja aaltoliikkeiden perusilmiöt sekä aaltoliikkeen synty ja vastaanottaminen sekä havaitseminen, heijastuminen ja taittuminen sekä niihin liittyvät ominaisuudet, suureet ja lait
- äänen ja valon merkitys ja sovellukset
- optisten laitteiden toimintaperiaatteita

Lämpö

- kappaleiden ja aineiden lämpenemiseen ja jäähtymiseen liittyvät ilmiöt sekä niiden kuvaaminen tarkoituksenmukaisilla käsitteillä ja laeilla sekä lämpöilmiöiden merkitys ja sovellukset
- energian säilyminen ja huononeminen sekä lämpö energiamuotona

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii 7. luokan tavoitteiden lisäksi

- suunnittelemaan ja tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen, jossa vakioidaan ja varioidaan luonnonilmiöissä vaikuttavia muuttujia ja selvitetään muuttujien välisiä riippuvuuksia
- muodostamaan yksinkertaisia malleja ja käyttämään niitä ilmiöiden selittämisessä sekä tekemään yleistyksiä ja arvioimaan tutkimusprosessin ja tulosten luotettavuutta
- käyttämään fysikaalisiin ilmiöihin liittyviä käsitteitä, periaatteita ja lakeja
- käsittelemään ja esittämään tuloksia myös tietotekniikkaa hyväksi käyttäen

Sisällöt

2. kurssi

Liike ja voima

- vuorovaikutus ja niistä syntyvät voimat sekä niistä aiheutuvat liike- ja tasapainoilmiöt sekä niiden esiintyminen ympäristössä
- liike, tasaisen ja tasaisesti kiihtyvän liikkeen mallit
- voiman tekemä työ, mekaaninen energia ja teho
- yksinkertaiset koneet

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii 7. ja 8. luokan tavoitteiden lisäksi

- arvioimaan eri lähteistä hankkimansa tiedon luotettavuutta
- käyttämään erilaisia graafisia ja algebrallisia malleja ilmiöiden selittämisessä, ennusteiden tekemisessä ja ongelmanratkaisussa
- tuntemaan luonnonilmiöitä ja prosesseja ja niissä tapahtuvia energiamuutoksia, erilaisia luonnon rakenteita ja rakenneosien vuorovaikutuksia sekä ymmärtämään ilmiöiden syy-seuraussuhteita
- näkemään fysiikan merkityksen arkielämässä ja yhteiskunnassa
- soveltamaan kemiallista ja fysikaalista tietoa luontoon ja ympäristöön liittyvissä kysymyksissä, ongelmien ratkaisemisessa ja päätöksenteossa

Sisällöt

3. kurssi

Sähkö

- kappaleiden väliset sähköiset ja magneettiset voimat
- tasavirtapiiri ja virtapiirin perusilmiöt sekä näiden ilmiöiden soveltaminen turvallisesti jokapäiväisessä elämässä ja tekniikassa
- sähkömagneettinen induktio ja sen käyttö energian siirrossa sekä sähkön käyttö kotona
- sähkön tuottaminen kemiallisin menetelmin

4. kurssi

Energian tuotanto ja luonnon rakenteet

- erilaisten voimalaitosten toimintaperiaatteet
- luonnon rakenteet ja mittasuhteet
- rakenneosia koossa pitävät vuorovaikutukset sekä energian sitoutuminen ja vapautuminen rakenneosien välisissä prosesseissa
- radioaktiivinen hajoaminen, fissio ja fuusio, ionisoiva säteily ja sen vaikutus elolliseen luontoon sekä säteilyltä suojautuminen
- maailmankaikkeuden rakenne ja sen rakenneosat ja niiden välisiä vuorovaikutuksia

Työtavat

Fysiikka on kokeellinen luonnontiede, ja siksi sen opiskelulle on tyypillistä kokeellinen ja tutkiva lähestymistapa. Kokeellisuus voi olla oppilaiden omakohtaista laboratoriotyöskentelyä tai demonstraatioita. Tuntityöskentelyssä painottuvat pari- ja ryhmätyöt sekä yhteiset keskustelut. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan myös audiovisuaalisia välineitä sekä opintokäyntejä. Käsiteltävät asiat liitetään mahdollisimman läheisesti arkipäivään ja oppilaiden omiin kokemuksiin. Opetuksessa pyritään painottamaan oppilaan omakohtaista työskentelyä ja havaintojen tekoa. Havainnoista ja mittauksista edetään kohti käsitteiden muodostusta. Ilmiöiden säännönmukaisuuksien toteamisen kautta johdetaan malleja ja periaatteita, joita myös sovelletaan käytäntöön. Oppilaita ohjataan arvioimaan havaintoja ja esitettyjä tietoja kriittisesti.

Arviointi

Arviointi perustuu tutkimuksista laadittuihin työselostuksiin ja kokeisiin, joissa voi olla kirjallisten tehtävien lisäksi kokeellisia tehtäviä. Kokeiden rinnalla voidaan arvioinnin pohjana käyttää ryhmätöitä ja muita kirjallisia töitä. Oppilaan kokeellinen työskentely, mm. työturvallisuuden huomioonottaminen, ja tuntiaktiivisuus vaikuttavat myös kurssin arvosanaan.

Itsearviointiin tavoitteena on oppilaan omien tavoitteiden asettaminen, realistisen arvion muodostaminen omasta osaamisesta ja työskentelystä sekä itsearviointitaitojen kehittyminen yläasteen aikana. Itsearviointia voidaan toteuttaa kirjallisessa muodossa kurssin lopussa tai kokeen yhteydessä. Itsearviointiin voidaan liittää myös tavoitteiden asettelu kurssin alussa sekä lyhyet henkilökohtaiset palautekeskustelut opettajan ja oppilaan välillä.

Fysiikan kokeellisen luonteen vuoksi hyväksytyyn arvosanan 5 minimivaatimuksena on aktiivinen sekä oman ja muiden turvallisuuden huomioonottava tuntityöskentely, johon liittyy työselostusten laatiminen.

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa työskennellä turvallisesti, ohjeita noudattaen ja yhdessä toisten kanssa
- osaa tehdä luonnontieteellisen tutkimuksen annetun ohjeen mukaan sekä suunnitella yksinkertaisia kokeita, sopia työnjaosta ja tehtävistä sekä osaa asettaa tavoitteita tai päämääriä yhdessä muiden oppilaiden kanssa
- osaa laatia pienimuotoisia tutkimusselostuksia, esittää tulokset esimerkiksi taulukkojen ja graafien avulla sekä tulkita niitä
- osaa tehdä kontrolloidun kokeen ja arvioida koejärjestelyn toimivuutta sekä tulosten luotettavuutta, tarkkuutta ja mielekkyyttä
- tietää, että fysiikka on perusluonnontiede ja että fysiikan tietoja ja kokeellista tiedonhankintamenetelmää käytetään muissa luonnontieteissä ja tekniikassa

Liike ja voima

Oppilas

- osaa tutkia erilaisia vuorovaikutus- ja liikeilmiöitä sekä käyttää niitä kuvaavia suureita, kuten aika, matka, nopeus, kiihtyvyys ja voima
- osaa tehdä graafisia esityksiä esimerkiksi tasaisen ja kiihtyvän liikkeen mittaustuloksista sekä tulkita niitä sekä käyttää tasaisen liikkeen mallia liikettä koskevien ennusteiden tekemiseen ja keskinopeuden yhtälöä matkan tai ajan arviointiin ja laskemiseen
- ymmärtää yksinkertaisten mekaanisten koneiden, esimerkiksi vivun, toimintaperiaatteen ja tietää mekaanisten koneiden ja erilaisten rakenteiden sovelluksia
- osaa käyttää kappaleiden ja aineiden ominaisuuksia kuvaavia suureita ja osaa selittää niiden avulla havaitsemiaan ilmiöitä, esimerkiksi vertailla aineiden tiheyksiä ja selittää tiheyden avulla erilaisia ilmiöitä, kuten kellumisen ja kuumailmapallon toiminnan
- tuntee työn ja energian välisen yhteyden
- ymmärtää liikenneturvallisuutta koskevien määräysten fysikaalisen perustan

Värähdys- ja aaltoliike

Oppilas

- tunnistaa aaltoliikkeitä ja niille luonteenomaisia ilmiöitä, esimerkiksi aaltoliikkeen synnyn, etenemisen, vastaanottamisen, heijastumisen ja taittumisen
- tunnistaa erilaisia jaksollisia ilmiöitä ja värähtelijöitä ympäristöstään ja niille ominaisia ilmiöitä sekä osaa luonnehtia kyseessä olevia ilmiöitä niitä kuvaavien suureiden avulla
- osaa tutkia valon heijastumista ja taittumista sekä selittää valonsädettä mallina käyttäen erilaisia näkemiseen liittyviä ilmiöitä ja peilien ja linssien toimintaa
- ymmärtää äänen ja valon merkityksen ihmisen ja yhteiskunnan kannalta, esimerkiksi melu ja siltä suojautuminen sekä valo tiedonsiirrossa

Lämpö

Oppilas

- tunnistaa ympäristöstä lämmön siirtymiseen ja varastoitumiseen liittyviä ilmiöitä ja osaa tulkita niitä
- osaa luonnehtia lämpöopin perusilmiöitä, kuten lämpölaajenemista ja kappaleen lämpenemistä, niitä kuvaavien suureiden ja kokeellisten lakien avulla
- osaa käyttää lämpenemisen, olomuodon muutosten ja lämpölaajenemisen lakeja tarkastellessaan ja selittäessään ympäristössään tapahtuvia lämpöilmiöitä

Sähkö

Oppilas

- osaa sähkölaitteiden ja lämpöä tuottavien laitteiden turvallisen ja taloudellisen käytön periaatteet sekä osaa arvioida ja laskea eritehoisten sähkölaitteiden käyttökustannuksia
- ymmärtää jännitteen ja sähkövirran välisen yhteyden suljetussa virtapiirissä ja vastuksien vaikutuksen sähkövirran suuruuteen sekä osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta ja käyttää kytkentäkaaviota virtapiirin mallina
- tuntee sovelluksia kuten sähkölaitteet ja sähköinen viestintä
- tuntee sähkön tuotantoon ja siirtoon liittyviä prosesseja kuten muuntajan toiminta, osaa selittää energian muuntumisen voimalaitoksessa sekä arvioida erilaisten voimalaitosten hyötyjä ja haittoja

Luonnon rakenteet

Oppilas

- tuntee säteilylajit ja säteilyn vaikutuksia, pystyy erottamaan vaaralliset säteilylajit vaarattomista ja osaa suojautua säteilyltä
- hahmottaa rakenneosien ketjun ja mittasuhteita alkeishiukkasista galakseihin ja osaa havainnollistaa näitä rakenteita ja järjestelmiä sopivilla malleilla
- osaa käyttää keskusteluissaan keskeisiä fysiikan käsitteitä muun muassa energia, vuorovaikutus ja säteily
- ymmärtää energian säilymisen periaatteen sekä osaa antaa esimerkkejä energian muuntumisesta erilaisissa prosesseissa, kuten puun palamisessa ja kiven putoamisessa

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuksista fysiikan opiskeluun liittyvät selkeästi seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

Oppilas oppii

- työskentelemään itsenäisesti ja vastuullisesti
- toimimaan yhteistyössä työparin tai -ryhmän kanssa
- ottamaan huomioon koko työyhteisön huolehtiessaan työturvallisuudesta
- arvioimaan kriittisesti työnsä tuloksia

Ihminen ja teknologia

Oppilas

- tutustuu fysiikan mittauslaitteiden käyttöön
- tutustuu erilaisiin teollisuuden aloihin, kuten energian tuotantoon
- oppii tunnistamaan teknologian ympäristössään
- tiedostaa teknologian edut hyvinvoinnin lisääjänä yhteiskunnassa, mutta myös teknologian tuomat haitat
- oppii perustelemaan näkökantojaan, jotka liittyvät teknologian tuomiin hyötyihin ja haittoihin

16.2.KEMIA

Johdanto

Kemian opetuksen tehtävänä on laajentaa oppilaan tietämystä kemiasta ja kemiallisen tiedon luonteesta sekä ohjata luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen käyttämiseen elämän eri tilanteissa. Opetus antaa oppilaalle persoonallisuuden kehittymisen ja nykyaikaisen maailmankuvan muodostamisen kannalta välttämättömiä aineksia ja se auttaa ymmärtämään kemian ja teknologian merkityksen jokapäiväisessä elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa. Kemian opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia tehdä jokapäiväisiä valintoja ja keskustella energian tuotantoon, ympäristöön ja teollisuuteen liittyvistä asioista ja ohjata oppilasta ottamaan vastuuta ympäristöstään.

Opetus tukeutuu kokeelliseen lähestymistapaan, jossa lähtökohtana on elinympäristöön liittyvien aineiden ja ilmiöiden havaitseminen ja tutkiminen. Tästä edetään ilmiöiden tulkitsemiseen, selittämiseen ja kuvaamiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä. Kokeellisuuden tulee auttaa oppilasta hahmottamaan luonnontieteiden luonnetta ja omaksumaan uusia luonnontieteellisiä käsitteitä, periaatteita ja malleja, kehittää käden taitoja, kokeellisen työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä innostaa oppilasta kemian opiskeluun.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- työskentelemään turvallisesti ja ohjeita noudattaen
- toimimaan yhdessä toisten kanssa
- tekemään luonnontieteellisen tutkimuksen sekä tulkitsemaan ja esittämään tuloksia
- käyttämään kemian merkkikieltä ja terminologiaa
- tuntemaan aineiden ominaisuuksia kuvaavia fysikaalisia ja kemiallisia käsitteitä ja käyttämään niitä
- tuntemaan aineen rakennetta kuvaavia käsitteitä ja malleja
- tulkitsemaan reaktioyhtälöitä

Sisällöt

1. kurssi

Kemian perusteet

- työturvallisuus
- puhtaat aineet, seokset, aineiden luokittelu ja erottaminen

Aine ja kemiallinen reaktio

- atomin rakenne ja rakenteen selittäminen atomimallin avulla
- alkuaineet ja yhdisteet ja niiden merkitseminen kemiallisten merkkien avulla
- tärkeimmät maankuoren alkuaineet
- kemiallinen reaktio ja kemiallisia reaktioita kuvaavien reaktioyhtälöiden tulkitseminen
- reaktionopeuksien vertailu
- palamisreaktio, aineiden paloherkkyys ja paloturvallisuus

Ilma ja vesi

- ilmakehän aineet ja niiden merkitys ihmiselle ja luonnon tasapainolle
- vesi ja veden ominaisuuksia

Jaksollinen järjestelmä

- alkuaineiden rakenteiden ja ominaisuuksien selittäminen jaksollisen järjestelmän avulla

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- kemiallisia sidoksia kuvaavia käsitteitä ja malleja
- kuvailemaan ja mallintamaan kemiallisia reaktioita reaktioyhtälöiden avulla
- käyttämään luonnontieteellisen tiedonhankinnan kannalta tyypillisiä tutkimusmenetelmiä, myös tieto- ja viestintätekniikkaa sekä arvioimaan tiedon luotettavuutta ja merkitystä

Sisällöt

2. kurssi

Kemiallisia sidoksia

- yhdisteiden ominaisuuksien ja rakenteiden selittäminen jaksollisen järjestelmän avulla
- yhdisteiden kaavojen kirjoittaminen
- yksinkertaisten reaktioyhtälöiden kirjoittaminen

Happamuus

- happamuus ja emäksisyys vesiliuoksen ominaisuutena
- suolojen muodostuminen ja suolojen kaavan kirjoittaminen
- palamistuotteiden ominaisuuksia ja vaikutuksia ympäristöön ja luonnon happamoitumiseen johtavia syitä

Metallien kemiaa

- metallien rakenne ja ominaisuuksia sekä metallisidos
- sähkökemiallisia ilmiöitä, sähköpari, elektrolyysi ja niiden sovellukset

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- tuntemaan aineiden kiertokulkuun ja tuotteiden elinkaareen liittyviä prosesseja sekä niiden merkityksen luonnolle ja ympäristölle
- soveltamaan omia tietojaan käytännön tilanteissa ja valinnoissa
- tuntemaan kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen sekä ihmiselle että yhteiskunnalle.

Sisällöt

3. kurssi

Raaka-aineet ja tuotteet

- tärkeimmät maankuoresta saatavat yhdisteet, erityisesti malmit ja niiden ominaisuuksia
- tuotteiden valmistus, käyttö, riittävyys ja kierrätettävyys, erityisesti terästuotteiden valmistus ja elinkaari
- yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tasapainottaminen

Elollinen luonto ja yhteiskunta

- hiili ja sen yhdisteet ilmakehässä, hiilen kiertokulku luonnossa ja fotosynteesi
- hiilivedyt, niiden rakenne sekä ominaisuudet ja käyttö
- orgaanisten yhdisteiden hapettumisreaktioita ja reaktiotuotteita, kuten alkoholit ja karboksyylilihapot sekä niiden ominaisuudet ja käyttö
- hiilihydraatit, valkuaisaineet ja rasvat sekä niiden koostumus ja merkitys ravintoaineina ja teollisuuden raaka-aineina
- pesu- ja kosmeettiset aineet ja tekstiilit
- öljynjalostusteollisuus ja sen tuotteita sekä muut energialähteet

Työtavat

Kemia on kokeellinen luonnontiede ja siksi sen opiskelulle on tyypillistä kokeellinen ja tutkiva lähestymistapa. Oppitunneilla harjoitellaan kokeellista tutkimista ja hypoteesien, havaintojen ja johtopäätösten tekemistä sekä työselostusten kirjoittamista. Kokeellisuus voi olla oppilaiden omakohtaista laboratoriotyöskentelyä tai demonstraatioita. Tuntityöskentelyssä painottuvat pari- ja ryhmätyöt sekä yhteiset keskustelut. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien ja tarpeen mukaan apuna myös audiovisuaalisia välineitä sekä opintokäyntejä. Käsiteltävät asiat liitetään mahdollisimman läheisesti arkipäivään ja oppilaiden omiin kokemuksiin. Oppilaita ohjataan arvioimaan havaintoja ja esitettyjä tietoja kriittisesti.

Arviointi

Arviointi perustuu tutkimuksista laadittuihin työselostuksiin ja kokeisiin, joissa voi olla kirjallisten tehtävien lisäksi kokeellisia tehtäviä. Kokeiden rinnalla tai niiden sijasta voidaan arvioinnin pohjana käyttää portfolioa. Oppilaan kokeellinen työskentely, mm. työturvallisuuden huomioonottaminen, ja tuntiaktiivisuus vaikuttavat myös kurssin arvosanaan.

Itsearviointin tavoitteena on oppilaan omien tavoitteiden asettaminen, realistisen arvion muodostaminen omasta osaamisesta ja työskentelystä sekä itsearviointitaitojen kehittyminen yläasteen aikana. Itsearviointia toteutetaan kirjallisessa muodossa kurssin lopussa, kokeen yhteydessä tai portfolioon liitettynä. Itsearviointiin voidaan liittää myös tavoitteiden asettelu kurssin alussa sekä lyhyet henkilökohtaiset palautekeskustelut opettajan ja oppilaan välillä.

Kemian kokeellisen luonteen vuoksi hyväksytyin arvosanan 5 minimivaatimuksena on aktiivinen sekä oman ja muiden turvallisuuden huomioonottava tuntityöskentely, johon liittyy työselostusten laatiminen.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osaa työskennellä annetun ohjeen mukaan turvallisesti yksin ja ryhmässä
- osaa tehdä yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita, esimerkiksi kokeen, jossa tutkitaan aineen palamista, palamistuotteen liukenemista veteen ja syntyneen vesiliuoksen happamuutta
- osaa esittää kokeidensa tulokset ja tulkita niitä
- tuntee aineiden kiertoprosesseja ja niiden aiheuttamia ilmiöitä luonnossa ja ympäristössä, esimerkiksi hiilen kiertokulku, kasvihuoneilmiö ja happamoituminen
- tuntee kemian ilmiöiden ja sovellusten merkityksen ihmiselle ja yhteiskunnalle, esimerkiksi fotosynteesin merkityksen elollisen luonnon energiavarannolle sekä korroosion ja korroosiolta suojaamisen merkityksen rakentamisessa ja metalliteollisuudessa
- tuntee ympäristöön vaikuttavia aineita, niiden lähteitä, leviämistapoja ja vaikutuksia ihmisen ja luonnon hyvinvointiin, esimerkiksi fossiilisten polttoaineiden palamistuotteita ja raskasmetalleja
- tuntee teollisuuden eri aloja kuten metalli- ja puunjalostusteollisuus sekä niiden tuotteita ja niiden merkityksen jokapäiväisessä elämässä
- osaa tulkita tavaraselosteita, selittää tuotteen elinkaaren ja osaa tehdä valintoja kuluttujana
- osaa käyttää oikeita käsitteitä kuvaillessaan aineiden ominaisuuksia ja kemiallisia ilmiöitä, esimerkiksi happamuutta, sähkönjohtokykyä ja olomuodon muutoksia
- osaa tutkia aineiden ominaisuuksia ja käyttää tuloksia alkuaineiden ja yhdisteiden luokittelussa, tunnistamisessa ja erottamisessa, esimerkiksi epäjalot ja jalot metallit
- osaa kuvata atomia, kemiallisia sidoksia ja yhdisteitä asianmukaisia malleja käyttäen
- osaa tulkita yksinkertaisia reaktioyhtälöitä ja kirjoittaa esimerkiksi hiilen palamisreaktion yhtälön
- osaa tehdä päätelmiä aineen reaktioherkkyydestä atomin uloimman elektronikuoren rakenteen tai alkuaineen paikan perusteella jaksollisessa järjestelmässä

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuuksista kemian opiskeluun liittyvät seuraavat:

Ihmisenä kasvaminen

Oppilas oppii

- työskentelemään itsenäisesti ja vastuullisesti
- toimimaan yhteistyössä työparin tai -ryhmän kanssa
- ottamaan huomioon koko työyhteisön huolehtiessaan työturvallisuudesta

- arvioimaan kriittisesti työnsä tuloksia

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Oppilas oppii

- käyttämään pieniä ainemääriä ympäristöä säästäen ja välttämään ongelmajätteiden syntymistä
- lajittelemaan jätteitä ja kierrättämään
- käyttämään kemikaaleja turvallisesti
- tuntemaan ilmakehän yleisimpien saasteiden syntyvän sekä saa valmiuksia huolehtia omasta lähiympäristöstään ja ottaa kantaa myös globaalilla tasolla
- tuntemaan luonnonvarojen riittämättömyyden ja puhtaan veden rajallisuuden maailmassa
- tunnistamaan ympäristölle haitalliset metallit

Ihminen ja teknologia

Oppilas

- tutustuu erilaisiin teollisuuden aloihin, kuten metalliteollisuuteen ja kemianteollisuuteen
- oppii tunnistamaan teknologian ympäristössään
- tiedostaa teknologian edut hyvinvoinnin lisääjänä yhteiskunnassa, mutta myös teknologian tuomat haitat
- oppii perustelemaan näkökantojaan, jotka liittyvät teknologian tuomiin hyötyihin ja haittoihin

17. TERVEYSTIETO

Johdanto

Terveystiedon opetus perustuu monitieteiseen tietoperustaan. terveystiedon opetuksen tarkoitus on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden tiedollisia, sosiaalisia, tunteiden säätelyä ohjaavia, toiminnallisia ja eettisiä valmiuksia.

Opetuksen lähtökohtana on terveyden ymmärtäminen fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaalisesti toimintakyvyksi. Opetuksessa kehitetään tietoja ja taitoja terveydestä, elämäntavasta, terveystottumuksista ja sairauksista sekä kehitetään valmiuksia ottaa vastuuta ja toimia oman sekä toisten terveyden edistämiseksi. Lisäksi kehitetään terveyden ja hyvinvoinnin kriittistä arvopohdintaa.

Terveystieto on itsenäinen oppiaine, jonka opetusta suunnitellaan yhdessä muiden aineryhmien kanssa. Opetuksen suunnittelussa tehdään yhteistyötä myös oppilashuollon henkilöstön kanssa.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- tiedostamaan seitsemännelle luokalle siirtymiseen liittyviä muutoksia
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen, kuten esimerkiksi oman luokan ja koulun, hyvinvoinnin edellytyksenä
- ymmärtämään keskinäisen huolenpidon ja yhteisöllisyyden merkityksen ihmisten hyvinvoinnissa
- ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta
- ymmärtämään ravinnon merkityksen osana terveellisiä elämäntapoja
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä
- tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- kuvaamaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen liittyviä valintoja
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauten liittyvissä tilanteissa
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi
- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä

Sisällöt

1. kurssi

Terveen elämän syke

- seitsemännelle luokalle siirtymiseen liittyviä elämänmuutoksia
- ryhmässä toimiminen ja ryhmän vaikutus, roolit, niiden merkitys ja kehittyminen
- oman luokan merkitys, luokkahengen tietoinen rakentaminen ja koulukiusaamisen ehkäisy
- yksilöllisyys ja erilaisuus osana sosiaalista kasvua ja kehitystä
- terveellisen ja monipuolisen ruokavalion merkitys nuoren kasvuun, kehitykseen ja terveyteen
- ravitsemuksen vaikutus terveyteen sekä kasvuun ja kehitykseen

- ravitsemukselliset tarpeet eri tilanteissa, yleisimmät allergiat ja erityisruokavaliot
- terveyttä edistävä liikunta, vuorokausirytmä, uni, lepo ja rentoutuminen sekä niiden vaikutus fyysiseen ja psyykkiseen kasvuun ja kehitykseen
- omasta terveydestä huolehtiminen, terveen kehon hoitamisen perusasioita, henkilökohtainen hygienia ja terveyden ylläpitäminen
- tavallisimmat tartuntataudit: oireiden tunnistaminen, sairastaminen ja hoitaminen
- pitkäaikaiset sairaudet ja vaivat, niihin sopeutuminen ja niiden hoitaminen
- mielihyvä ja riippuvuus
- tupakka ja alkoholi sekä niihin liittyvät valinnat
- huumeet, niiden aiheuttama riippuvuus ja niihin liittyvät valinnat
- ihmisen elämäntapa ja siihen liittyvät muutokset erityisesti nuoruusiässä

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämäntavan tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- tiedostamaan psyykkisten tekijöiden merkityksen ihmisen hyvinvoinnille
- ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisten hyvinvoinnissa
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen, kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan, hyvinvoinnin edellytyksenä
- arvioimaan ympäristön merkitystä turvallisuuden näkökulmasta
- kuvaamaan ja arvioimaan turvallisuuteen liittyviä valintoja

Sisällöt

2. kurssi

Kasvun ja kehityksen syke

- fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja kulttuurillinen murrosikä
- minäkäsitys, itsetuntemus ja itsensä arvostaminen kasvun ja kehityksen osana
- psyykinen itsesäätely ja henkilökohtaiset voimavarat
- tunteet ja niiden ilmaiseminen, vuorovaikutustaidot
- yksilöllisyys ja erilaisuus osana kasvua ja kehitystä sekä suvaitsevuus
- perheen merkitys
- ystävät ja sosiaaliset suhteet
- sosiaalinen tuki ja turvaverkostot
- seurustelu, seksuaalisuus ja seksuaaliterveys
- nuori liikenteessä: turvallisuus ja vastuullinen käyttäytyminen sekä nuorten liikennevälineet
- lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä, joka liittyyvät kurssin keskeisiin sisältöihin

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- käyttämään tiedollisia ja taidollisia valmiuksia toimia kriisi-, onnettomuus- tai tapaturmatilanteissa

- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja
- suunnittelemaan itselleen sopivia ja mielekkäitä liikunnan harrastamisen malleja
- ymmärtämään ja hyödyntämään keskeisiä terveydenhuoltopalveluja
- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta

Sisällöt

3. kurssi

Selviytymisen syke

- vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu
- kansantaudit ja elämäntapojen vaikutus niiden syntymiseen
- tupakka, alkoholi ja huumeet: nuoren elämään liittyviä näkökulmia, kuten tupakoinnin lopettaminen, päihteet eri kulttuureissa
- erityisruokavaliot ja syömishäiriöt
- mielenterveys
- kriisit ja niistä selviytyminen
- terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana
- ympäristö ja terveys, työhyvinvointi, kulttuuri ja terveys
- matkailijan terveys
- keskeiset terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelut ja kansalaisjärjestöjen työ
- yksilön velvoitteet ja vastuu yhteisössään
- lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä, joka liittyy kurssin keskeisiin sisältöihin
- terveys elämässä: ihmisen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi
- liikunnan harjoittelun ja urheiluvallmennuksen perusteet
- lihastasapaino ja lihashuolto

Työtavat

Terveystieto on oppiaineena oppilaslähtöinen, toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukeva. Opetuksen lähtökohtana tulee olla lapsen ja nuoren arki, kasvu ja kehitys sekä ihmisen elämäntapa. Opetuksessa otetaan huomioon sekä yleiset että nimenomaan pääkaupunkiseudun ja Pohjois-Haagan yhteiskoulun näkökulmasta ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Opetuksessa kehitetään myös tärkeitä tiedonhankintaan ja sen soveltamiseen liittyviä taitoja. Pohjois-Haagan yhteiskoulun tiloissa tapahtuvaa opetusta voidaan täydentää esimerkiksi erilaisin tutustumiskäynnin.

Arviointi

Terveystiedon arviointi sisältää sekä oppimisen että työskentelyn arviointia.

Kirjalliset suoritukset (koe, tutkielmat, kotitehtävien tekeminen jne.) ovat yksi osa arviointia. Tunnilla osoitettu aktiivisuus ja oppilaan myönteinen panos tunnin kulkuun on myös merkittävä osa arviointia. Oppiaineen käytännönläheisen luonteen vuoksi erityistä painoarvoa annetaan sille, että oppilas esittää kysymyksiä, tuo esille näkökulmia, kritisoi, antaa vastauksia ja mahdollisin muin keinoin vie tunnin kulkua eteenpäin niin, että kaikki oppilaat siitä hyötyvät. Myös esitelmien tai mahdollisten draamanäytelmien esittäminen voivat vaikuttaa arviointiin.

Oppilas arvioi myös itse omaa oppimistaan, työskentelyään ja terveystiedon sisällön omaksumistaan kurssin kuluessa tai sen päättyessä joko suullisesti tai kirjallisesti.

Kaikki kurssit arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Arvosanan 5 saamiseksi oppilaan tulee osallistua opetukseen ja tuntea terveen elämän kannalta tärkeimmät terveystottumukset.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämäntapaan liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökulmasta
- osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksia
- osaa kuvata hyvän ystävyysuhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
- tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisuja

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liuottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveystriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havainnot tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
- osaa pohtia elämäntapavalintojen merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä

- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niitä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimitaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä

Aihekokonaisuudet

Terveystieto on oppiaineena sen luonteinen, että sen opiskeluun liittyvät tavalla tai toisella kaikki aihekokonaisuudet.

Ihmisenä kasvamisen päämääränä on tukea nuoren kokonaisvaltaista kasvua sekä itsetunnon ja elämänhallinnan kehittymistä. Siihen sisältyy valmius harkita ja tehdä terveyteen liittyviä valintoja sekä toimia oikeudenmukaisuutta ja tasa-arvoa edistävästi oman luokan ja koulun jäsenenä ja kasvaa vastuulliseksi kansalaiseksi.

Kulttuuri-identiteetin ja kansainvälisyyden kannalta tavoitteena on ymmärtää suomalaisen terveyden perusta ja siihen liittyvät uhkatekijät (kansantaudit, diabetes yms.), eri kulttuurien terveyskäsitteitä sekä terveyskäyttäytymistä eri puolilla maailmaa.

Viestintää ja mediataitoja kehitetään terveystiedon opetuksen avulla käyttämällä toiminnallisia opetusmenetelmiä, mm. erilaisia ilmaisutaito- ja draamaharjoituksia. Tavoitteena on, että oppilas tiedostaa median ja mainonnan vaikutuksen terveyskäyttäytymiseen ja että hän oppii suhtautumaan niihin kriittisesti.

Osallistuvana kansalaisena oppilas oppii tarkkailemaan ympäristössään terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä ja ennaltaehkäisemään mahdollisia riskejä sekä tuntemaan terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja ja järjestöjä, joita nuori voi tarvita eri elämäntilanteissa.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta näkyy myös terveystiedon opetuksessa. Oppilasta ohjataan ottamaan vastuuta lähiympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden kehittämiseksi ja sitoutumaan koulun kestävä kehityksen periaatteisiin. Pohditaan myös omien terveysvalintojen ja terveyteen liittyvien kulutustottumusten globaaleja vaikutuksia. Ohjataan nuorta ymmärtämään, että terveyden lähtökohdat ovat erilaiset eri puolilla maailmaa.

Turvallisuuteen ja liikenteeseen liittyvät kysymykset ovat keskeisessä osassa terveystiedon opetuksessa.

Oppilas perehtyy myös teknologian käyttöön liittyvään ergonomiaan ja ymmärtää liikunnan merkityksen teknologian vastapainona.

18.USKONTO

18.1.EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

Johdanto

Uskonnonopetuksen tarkoitus on antaa oppilaalle monipuolinen uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Uskonnonopetuksessa perehdytään omaan uskontoon, jotta oppilaat saisivat valmiuksia pohtia omaa suhdettaan siihen ja pystyisivät arvioimaan sen merkitystä osana kulttuuriperintöämme. Opetuksessa tutustutaan oman uskonnon lisäksi muihin uskontoihin ja niiden traditioihin, että oppilaat saisivat valmiuksia toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa eri tavoin ajattelevien ja uskovien kanssa. Uskonnonopetuksen tehtävä on myös kehittää oppilaalle eettisesti vastuullista elämänasennetta niin, että hän oppii ymmärtämään tekojensa seuraukset, kykenee tekemään arvovalintoja sekä vaikuttamaan yhteiskunnassa tehtäviin ratkaisuihin. Uskonnon tietoinen pyritään käsittelemään nuorten elämänsymptomiksi painottaen. Opetuksessa pyritään toisten kuuntelemiseen ja kunnioittamiseen.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä

Sisällöt

1. kurssi

- uskonto ilmiönä
- uskonnon ulottuvuudet
- uskontojen luokittelu
- erilaisuuden kohtaaminen
- suurien maailmanuskontojen oppi ja ilmeneminen pääpiirteissään

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä
- perehtyy luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen

Sisällöt

2. kurssi

- Raamatun synty, sisältö, tutkiminen, tulkinta ja kulttuurivaikutus
- Vanha testamentti Israelin kansan vaiheiden ja uskon ilmentäjänä

- Uusi testamentti Jeesuksen opetusten ja kristinuskon synnyn ilmentäjänä
- keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä
- idän ja lännen kirkon ero
- reformaatio
- luterilaisen kirkon synty ja oppi
- kirkkokunnat, niiden levinneisyys sekä elämän ja uskon pääpiirteet

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- perehtyy Suomen kirkkohistorian vaiheisiin sekä suomalaiseen uskonnollisuuteen ja Suomessa esiintyviin erilaisiin maailmankatsomuksiin.
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa.

Sisällöt

3. kurssi

- suomalainen muinaisusko
- kristinuskon saapuminen Suomeen
- katolinen keskiaika
- uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika
- uskonnonvapaus
- Suomen uskontotilanne
- kristillisen etiikan lähtökohdat ja peruspiirteet
- etiikan peruskäsitteet
- eettisten kysymysten temaattinen käsittely

Työtavat

- opetuskeskustelu
- parikeskustelut ja väittelyt
- esitelmät ja alustukset
- mahdolliset vierailut
- tutkielmat

Arviointi

Arviointi perustuu kokeisiin sekä oppilaan tuntiaktiivisuuteen, läksyjen lukemiseen ja tehtävien tekemiseen. Lisäksi arviointiin vaikuttavat mahdolliset esitelmät ja kirjalliset työt.

Hyväksytty arvosana 5 edellyttää kaikilla vuosiluokilla kokeen suorittamista hyväksytysti.

Vähimmäisvaatimuksena 7. luokalla on, että oppilas tietää jonkin keskeisen asian kustakin suuresta maailmanuskonnosta. 8. luokalla oppilaan on tunnettava Raamatun luonne kristittyjen pyhänä kirjana sekä kristinuskon pääajatuksat. 9. luokalla edellytetään sitä, että oppilaalle on muodostunut käsitys Suomessa vaikuttavista uskonnollisista ryhmistä ja että hän tunnistaa joitakin eettisiä ongelmia.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelis-luterilaisesta uskosta

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisen luterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä
- ymmärtää uskontoa ilmiönä
- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- osaa käyttää uskonnollista tietoa
- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä
- osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla
- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojen seurauksia.

Aihekokonaisuudet

Evankelis-luterilaisen uskonnon opiskeluun liittyvät seuraavat aihekokonaisuudet:

- aktiivinen kansalaisuus
- hyvinvointi ja turvallisuus
- kestävä kehitys
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

18.2.ORTODOKSINEN USKONTO

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa sovelletaan kaupungin yhteisiä opetussuunnitelmia.

18.3.MUUT USKONNOT

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa sovelletaan kaupungin yhteisiä opetussuunnitelmia.

18.4.ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Johdanto

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta- ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisten kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä.

Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, suvaitsevaiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi. Elämäkatsomustiedon opetus tukee kasvua täysivaltaiseen demokraattiseen kansalaisuuteen, joka globalisoituvassa ja nopeasti muuttuvassa yhteiskunnassa edellyttää eettisen ajattelu- ja toimintakyvyn kehittämistä, niihin liittyviä laaja-alaisia

tietoja ja taitoja sekä katsomuksellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen kartuttamista. Elämäkatsomustiedon opetusta ohjaa käsitys oppilaiden mahdollisuudesta kasvaa vapaiksi, tasa-arvoisiksi ja kriittisiksi hyvän elämän rakentajiksi.

Opetuksen ydintehtävänä on syventää oppilaan omaa elämäkatsomusta ja maailmankuvaa koskevaa ymmärrystä. Erilaisista katsomuksista ja uskonnoista opiskellaan perustiedot sekä oppilaan kasvua vastuulliseksi ja aktiiviseksi yhteiskunnan jäseneksi tuetaan.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- osaa pohtia identiteettiään ja elämäkatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia sekä kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään ja elämäkatsomustaan
- kehittää arvostelukykyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- oppilas oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä ja yhteiskunnasta

Sisällöt

1. kurssi

- moraalinen kasvu
- ihmissuhdetaidot
- ihmiskäsitykset eri aikakausina ja eri kulttuureissa
- hyvän elämän kriteerit
- maailmankuva, maailmankatsomus ja elämäkatsomus
- erilaisten yhteiskuntajärjestelmien perusteet
- demokratia
- politiikka
- kansalaisvaikuttaminen

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppii tuntemaan eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppii arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

Sisällöt

2. kurssi

- maailmankuvat ja -katsomukset sekä niiden muodostuminen
- tieteellinen tieto ja tutkimus
- luonnollinen ja yliluonnollinen
- kulttuurin, uskontojen- ja katsomusten tutkimus ja luokittelu
- keskeisimmät elämäkatsomukset ja uskonnot
- monikulttuurisuus eettisenä ongelmana

- suvaitsevaisuus
- katsomusvapaus
- uskonottomuus

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- omaksuu ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta

Sisällöt

3. kurssi

- ihmisoikeusetiikka
- etiikan pääsuuntia ja peruskysymyksiä
- ympäristöetiikka
- käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta: humanistinen, utilistinen, mystinen ja luontokeskeinen
- kestävä kehitys
- tulevaisuuden tutkimus
- luonnon ja yhteiskunnan tulevaisuus
- maailmanperintö
- minun tulevaisuuteni
- toimiminen tulevaisuuden hyväksi

Työtavat

- opetuskeskustelu
- parikeskustelut ja väittelyt
- esitelmät ja alustukset
- mahdolliset vierailut
- tutkielmat

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehittymättömämmän arvion välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin
- ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisia että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestäväen kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia

Aihekokonaisuudet

Elämäkatsomustietoon liittyvät seuraavat aihekokonaisuudet:

- aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjäyys
- hyvinvointi ja turvallisuus kurssilla
- kestävä kehitys kurssilla
- kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus

19.HISTORIA

Johdanto

Historian opetuksen tehtävänä on syventää oppilaan käsitystä historiallisen tiedon luonteesta.

Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin.

Historian oppiaines sisältää sekä mikrohistoriallista, tavallisen ihmisen elämään ja arkipäivään liittyvää, että makrohistoriallista, valtiokokonaisuuksiin, politiikkaan ja kansainvälisiin suhteisiin liittyvää, ainesta. Mikrohistoriallisen aineksen käsittelyn avulla oppilas sitoo historiallisia tapahtumia omaan ajatusmaailmaansa ja kokemuspiiriinsä ja näin ymmärtää paremmin historiallisia tapahtumia ja kehitystä. Makrohistorian avulla oppilas tutustuu oman maansa, maanosansa ja maailmanlaajuisiin historiallisiin ilmiöihin. Parhaimmillaan oppilas orientoituu historian avulla nykyhetkeen ja saa perustaa nykyisten tapahtumien ja ilmiöiden ymmärtämiselle.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas kykenee

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin

Sisällöt

1. kurssi

Elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate

- elämää 1800-luvun Suomessa
- 1800-luvun alun keskeiset valtiolliset muutokset ja kansallisuusaatteen vaikutukset Euroopassa
- kulttuuri kansallisuusaatteen heijastajana Suomessa

Teollinen vallankumous

- teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- kaupungistuminen

2. kurssi

Murrosten aika Suomessa

- sääty-yhteiskunnan mureneminen
- Suomen venäläistäminen ja sen vastustus

Suurvaltojen kilpailusta ensimmäiseen maailmansotaan seurauksineen

- imperialismi ja sen vaikutukset Euroopan suurvalloille ja siirtomaille
- ensimmäinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset

8. luokka

Tavoitteet

7. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas kykenee

- selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusperiä ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa

Sisällöt

3. kurssi

Venäjän vallankumous ja Suomen itsenäistyminen

- Venäjän keisarikunnan luhistumisen syyt ja vuoden 1917 vallankumoukset
- Suomen itsenäistyminen ja sisällissota

Laman ja totalitarismin aika

- maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan
- elämää demokratioissa ja diktatuureissa

Toisen maailmansodan aika

- toinen maailmansota, sen syyt ja seuraukset

4. kurssi

Suomi toisessa maailmansodassa

- talvi- ja jatkosota seurauksineen
- vaaran vuodet

Suomi 1950-luvulta nykypäivään

- elinkeinorakenteen muutos ja sen vaikutukset ihmisten elämään
- suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen

Idän ja lännen ristiriidoista etelän ja pohjoisen vastakkainasetteluun

- kylmä sota
- maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin ja siitä aiheutuvat ongelmat

Elämää 1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa

- länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja ympäristöön
- tiedonvälityksen kehitys

Lisäksi yksi seuraavista teemoista, jonka kehitystä tarkastellaan 1800-luvulta nykyaikaan saakka:

- jokin Euroopan ulkopuolinen kulttuuri
- tasa-arvoisuuden kehitys
- kulttuurin kehitys
- teknologian kehitys, esimerkiksi liikkumis- ja kuljetusvälineiden kehitys
- Euroopan hajaannuksesta sen yhdistymiseen

Työtavat

Historiassa pyritään käyttämään monipuolisia työtapoja sekä oppilas- että opettajakeskeisesti. Näitä voivat olla esimerkiksi ryhmätyöt, dokumenttitehtävät, erilaiset tutkielmat sekä sukututkimus.

Arviointi

Kurssit arvioidaan kokeiden, muiden mahdollisten kirjallisten töiden sekä oppilaan tunneilla osoittaman aktiivisuuden ja työskentelyn perusteella.

Kurssin alussa oppilas tutustuu alkavan kurssin sisältöön ja asettaa itselleen kurssia koskevat tavoitteet. Kurssin lopussa hän arvioi tavoitteidensa täyttymistä ja oppimistuloksiaan suhteessa kurssisisältöön. Jokaisen kurssin yhteydessä tehtävän itsearvioinnin tarkoituksena on luoda oppilaalle realistinen kuva omasta oppimisestaan ja edistymisestään sekä opettaa häntä jatkuvaan itsearviointiin.

Saadakseen hyväksytyin arvosanan 5 oppilaan on 7. luokalla tunnettava 1800-luvun Suomen ja yleisen historian kurssikuvauksissa esitetyt keskeisimmät kohdat. 8. luokalla oppilaan on tunnettava 1900-luvun Suomen ja yleisen historian kurssikuvauksissa esitetyt keskeisimmät kohdat.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.
- kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.
- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykYTEknologian avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

Aihekokonaisuudet

Historian oppiaineuksessa aihekokonaisuuksista painottuu erityisesti kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys.

20. YHTEISKUNTAOPPI

Johdanto

Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua suvaitseväiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnallisesta toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta.

9. luokka

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen tulee antaa perustiedot ja taidot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista.

Oppilas

- saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta
- oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää informaatiota kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana
- oppii tuntemaan julkiset palvelut
- saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen
- oppii yrittäjyyden perusteet ja ymmärtää yrittäjyyden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään
- kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta
- oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana
- tuntee tekojensa oikeudelliset seuraamukset.

Sisällöt

1. kurssi

Yksilö ja yhteisö

Pääsisältöinä ovat yksilö yhteisön jäsenenä, yksilön hyvinvointi sekä kansalaisen turvallisuus.

- yksilö: oikeudet ja velvollisuudet.
- oikeudellinen vastuu.
- perhe, avioliitto ja -ero sekä perintöoikeus.
- erityyppiset yhteisöt, vähemmistöt ja osakulttuurit.
- yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisena, Pohjoismaissa ja EU:ssa.
- hyvinvointiyhteiskunta yksilön kannalta.
- tasa-arvo ja kestävä kehitys
- oikeusjärjestelmän perusteet ja liikenneturvallisuus.

2. kurssi

Valta ja vaikuttaminen

Pääsisältöinä ovat vaikuttaminen ja päätöksenteko.

- demokratia – diktatuuri, vallan eri muodot (poliittinen, taloudellinen ja kulttuurinen valta) ja media yhteiskunnallisena vaikuttajana

- kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa, mm. kansalaisyhteiskunta sekä järjestö- ja ammattiyhdistystoiminta
- Suomen puoluejärjestelmä
- vaalit ja äänestäminen
- politiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU-tasolla
- turvallisuuspolitiikka, maanpuolustus, ulkopolitiikka ja uudet turvallisuusuhat
- ylikansalliset järjestelmät, kansainväliset sopimukset ja YK

3. kurssi

Talouselämän perusteet

Pääsisältöinä ovat taloudenpito, kansantalous ja talouspolitiikka.

- oma taloudenpito, kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina
- työnteko sekä yrittäjyyden perusteet sekä yritysmuodot
- tuotannon tekijät ja suomalainen elinkeinorakenne
- rahan liikkeet, pankki- ja sijoitustoiminta sekä korot
- talouselämän häiriöt, kuten inflaatio, työttömyys ja suhdannevaihtelut, sekä niiden vaikutukset yksityistalouksiin
- talouspolitiikka, julkinen talous ja verotus.
- ulkomaankauppa, EU talousyhteisönä ja globaalitalous

Työtavat

Yhteiskuntaopissa pyritään käyttämään monipuolisia työtapoja sekä oppilas- että opettajakeskeisesti. Näitä voivat olla esimerkiksi ryhmätyöt, dokumenttitehtävät, erilaiset tutkielmat, keskustelut ja väittelyt, tutustumiskäynnit sekä vierailut ja vierailijat.

Arviointi

Saadakseen arvosanan viisi oppilaan on tunnettava yhteiskunnan keskeisten instituutioiden toiminta ja kansantalouden eri sektorit ja ilmiöt.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- pystyy perustelevaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia.
- ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita vaihtoehtoja
- ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä

Aih kokonaisuudet

Yhteiskuntaopin oppiaineuksessa aihekokonaisuuksista korostuvat osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys sekä viestintä ja mediataidot.

21. MUSIIKKI

Johdanto

Musiikki on osa taidekasvatusta, jossa oppilaan havainnot, tiedot, tunne-elämykset ja taiteellinen ilmaisu yhdistyvät kokonaisvaltaiseksi oppimisprosessiksi. Musiikinopetuksen lähtökohtana on oppia tekemisen kautta, tukea luovan persoonallisuuden kasvua ja vahvistaa myönteistä minäkuvausta. Yksilöllisten taitojen kehittämisen lisäksi myös sosiaalisten taitojen merkitys korostuu ryhmämusisoinnissa. Musiikinopetuksen tehtävänä on rohkaista ja innostaa oppilaita ilmaisemaan itseään musiikin avulla sekä antaa heille musiikillisia elämyksiä, jotka luovat edellytykset kaikenlaiseen musiikin harrastamiseen. Samalla vahvistetaan oppilaiden valmiuksia ymmärtää erilaisia musiikkikulttuureja ja -tyylejä sekä toisaalta valmiuksia kehittää omaa musiikkimakuaan. Koulumme kotipaikka Helsinki tarjoaa parhaan mahdollisen kulttuuriympäristön tutustua sen monipuoliseen musiikkitarjontaan, eri musiikkityyleihin ja -kulttuureihin. Musiikin opetuksessa sovelletaan myös kehittyvän teknologian ja median tarjoamia mahdollisuuksia.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7 - 9

- laajentaa ja syventää musiikin eri lajien, tyylien ja käsitteitten tuntemusta ja arviointikykyä
- ylläpitää ja kehittää laulu- ja yhtyesoittoaitoja
- tukea oppilaan myönteisen minäkuvan kasvua ja luovan ilmaisun kehitystä

21.1. YHTEINEN MUSIIKKI

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- hallitsee terveän äänenkäytön
- osaa oikeat soitto-otteet
- pystyy musisoimaan yhdessä
- hallitsee keskittyneen kuuntelun ja erottaa eri musiikkityylejä ja kausia toisistaan
- osaa soveltaa musiikin keskeisiä käsitteitä käytäntöön
- hallitsee oikean ja turvallisen äänitoistolaitteiden ja sähköisten soittimien käytön
- osaa tuoda esille musiikillisiä näkemyksiään
- kykenee musiikin valintaan ja arviointiin

Sisällöt

1. kurssi

Musiikkipaja I

- ala-asteella opittujen asioiden kertaaminen ja syventäminen
- äänenkäyttö, huomioidaan myös äänenmurros, äänialat, kuorotyypit, mikrofonitekniikka ja erityylistä lauluohjelmistoa
- bändisoittimet/soitto soittoasentojen kertauksesta erityylisten kappaleiden yhteissoittoon sekä soittoa myös muilla käytettävissä olevilla soittimilla
- suomalainen kansanmusiikki, suomalainen musiikkikulttuuri ja musiikinalan ammatit
- musiikkityylien kertausta, painoalueena klassisenmusiikin tyylikaudet ja populaarimusiikin historia (blues, rock ja jazz)
- omaa musiikillista keksimistä esim. blueskaavan avulla

Vaihtoehtoinen musiikki kuvataiteen kanssa

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- syventää taitoja ja tietoja musiikin eri osa-alueilla
- pyrkii löytämään omat kiinnostuksen kohteensa musiikissa ja kehittämään niitä

Sisällöt

2. kurssi

Musiikkipaja II

- ajankohtaista klassista ja popmusiikkia
- lauluja ja lauluntekijöitä eri maista ja eri aikakausilta
- bändisoittimet/soitto, opetusryhmien taitojen ja edellytysten mukaan haasteellisempaa ohjelmistoa popmusiikin eri tyylilajeista
- musiikin harrastusmahdollisuuksia Helsingissä
- soitinesittelyjä ja uusien soitinten kokeilua
- soittajan tietoa kuolonhuollosta

21.2. VALINNAINEN MUSIIKKI

Johdanto

Kahdeksannen ja yhdeksannen luokan valinnaisessa musiikissa pääpaino on yhteissoitossa. Valinnaisella musiikilla on lisäksi keskeinen osuus koulumme juhlissa, konserteissa ja produktioissa.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 8-9

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää laulu- ja yhtyesoitotaitoja
- laajentaa ja syventää populaari- ja jazzmusiikin eri aikakausien sekä tyylilajien tietoja ja taitoja
- osaa tuoda esille musiikillisia näkemyksiään omassa musisoinnissa
- kykenee omatoimiseen yhtyesoitinten harjoitteluun
- erottaa kuuntelussa ja omassa soitossa populaari- ja jazzmusiikin eri tyylejä
- rohkaistuu tarvittaessa myös solistiseen ilmaisuun, esim. esiintymään jossain koulun tapahtumassa
- syvenyy halutessaan kurssien edetessä oman mieli-instrumentin hallintaan, joka voi olla perinteinen bändisoitin tai klassinen orkesterisoitin

Sisällöt

8. luokka

1. kurssi

Bändipaja I

2. kurssi

Bändipaja II

9. luokka

3. kurssi

Bändipaja III

4. kurssi

Bändipaja IV

Sisällöt etenevät jatkumona ryhmän tason ja tavoitteiden mukaan. Kursseilla

- kehitetään laulua ja bändi/orkesterisoittimien soittotaitoa
- syvennetään tietämystä populaari- ja jazzmusiikin eri aikakausista ja tyyllilajeista
- kehitetään omaa musiikillista keksimistä
- tutustutaan musiikin keskeisiin käsitteisiin ja muotorakenteisiin
- opetellaan käyttämään hyväksi musiikin teknologiaa tekemällä omia äänitteitä ja tutustutaan jatkuvasti kehittyvään musiikin tietotekniikkaan
- harjoitellaan esiintymistä ja konsertoidaan koulun tilaisuuksissa
- soitetaan valtaosin populaari- ja jazzmusiikin keskeisiä teoksia
- tutustutaan tarvittaessa esim. klassisen musiikin sointimaailmaan ja soittotyyleihin, varsinkin jos kurssilla on klassisten orkesterisoittimien harrastajia

Työtavat

Musiikin opiskelussa keskeisiä työtapoja ovat musiikin tuottaminen laulaen ja soittaen, musiikin kuuntelu, musiikkiteknologia, musiikkitieto, musiikkiliikunta sekä omaehtoinen musiikillinen keksintä, esim. improvisointi ja säveltäminen. Laulamissa painotetaan tervettä äänenkäyttöä ja oikeaa mikrofoni-laulutekniikkaa, soittamisessa oikeita soitto-otteita ja -asentoja. Musiikin kuuntelussa ja musiikkitiedossa keskitytään erityylisten musiikin erottamiseen, klassisen musiikin tyylikausien kertaukseen ja populaarimusiikin historiaan tutustumiseen. Musiikkitiedon opetuksessa vältetään suuria päällekkäisyyksiä musiikkioppilaitosten antaman opetuksen kanssa. Teknologiaa valotetaan musiikin tietotekniikassa mm. nuotinkirjoitus-, sekvensseri- ja äänitysohjelmien perusteiden esittelyllä. Musiikkiliikuntaa voi harjoittaa käyttämällä mm. kehosoittimia rytmien opettelussa ja tulkinnassa. Musiikin teoria-aines opitaan pääsääntöisesti yhdistämällä se osaksi oppilaan omaa havaintoa, kokemista ja tekemistä. Koulumme musiikinopetuksen perinteisiin on kuulunut seitsemännellä luokalla oppilaan itsenäisesti harjoittelema laulelma, jonka tiimoilta pidetään yksityinen laulutesti. Valinnaisessa musiikissa yhtenä työtapana on lisäksi pienimuotoisen konsertin toteuttaminen tai esiintyminen jossain koulun tilaisuudessa.

Arviointi

Kurssien arviointi sisältää sekä oppimisen että työskentelyn, tuntiaktiivisuuden, arviointia. Arvioinnissa on huomioita opetushallituksen antamat päättöarvioinnin kriteerit, sillä seitsemännelle luokalle sijoittuu peruskoulun viimeiset pakolliset musiikintunnit. Kaikkien musiikin kurssien keskeisiä perusteita arvioinnissa ovat tuntiaktiivisuus, tavoitteiden mukainen oppilaan itsearviointi ja tarvittaessa kirjallinen näyttö, esim. koe. Valinnaisen musiikin oppimistuloksia arvioidaan 8-9 luokilla oppilaan asenteen, aktiivisuuden ja eri musiikkitaidoissa annetun näytön perusteella. Erityistä painoa annetaan yrittämiselle ja myönteiselle asenteelle oppitunneilla sekä kunkin kurssin lopussa tapahtuvalle kriittiselle itsearvioinnille.

Musiikin arvosanalla ei arvioida oppilaan musikaalisuuden tasoa, vaan hänen musiikillista osallistumista ja toimintaa koulussa. Arvosanaa annettaessa painotetaan parasta osaamisaluetta, ja siihen vaikuttaa vain koulun piirissä tapahtuva musiikkitoiminta. Arvioitavat musiikin osa-alueet ovat soitto, laulu, musiikin kuuntelu ja musiikkitieto.

Päätöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osallistuu yhteislauluun ja osaa laulaa rytmisesti oikein sekä melodialinjan suuntaisesti
- hallitsee jonkin rytmi-, melodia- tai sointusoittimen perustekniikan niin, että pystyy osallistumaan yhteissoittoon
- osaa kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
- osaa kuunnella sekä omaa että muiden tuottamaa musiikkia niin, että pystyy musisoimaan yhdessä muiden kanssa
- tunnistaa ja osaa erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia
- tuntee keskeistä suomalaista musiikkia ja musiikkielämää
- osaa käyttää musiikin käsitteitä musisoinnin ja musiikin kuuntelun yhteydessä
- osaa käyttää musiikin elementtejä rakennusaineina omien musiikillisten ideoidensa ja ajatustensa kehittämisessä ja toteutuksessa.

Kuvaus oppilaan välttävästä (arvosana 5) osaamisesta

Oppilas

- on vain joiltakin osin saavuttanut vuosiluokan kursseille asetetut tavoitteet
- täyttää vain muutaman päätöarvostelun kriteerin

Aihekokonaisuudet

Musiikin opetuksessa otetaan huomioon aihekokonaisuuksista erityisesti kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, viestintä ja mediataito, ihminen ja teknologia sekä vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta. Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta ymmärtämään suomalaisen ja eurooppalaisen musiikkikulttuuri-identiteetin olemusta, löytämään oma kulttuuri-identiteettinsä sekä kehittämään valmiuksia kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja kansainvälisyyteen. Tavoitteena on, että oppilas oppii näin tuntemaan ja arvostamaan oman maan musiikillista kulttuuriperintöä ja näkemään suomalaisen kulttuuri-identiteetin osana alkuperäistä, pohjoismaista ja eurooppalaista musiikkikulttuuria. Viestintä ja mediataito -aihekokonaisuuden päämääränä on kehittää viestintä- ja mediataitoja. Musiikissa painotetaan viestintätaidoista vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Tavoitteena on, että oppilas oppii viestinnän perustaitoja, mediakriittisyyttä sekä eettisten ja esteettisten arvojen tunnistamista viestinnässä. Ihminen ja teknologia -aihekokonaisuus sisältyy musiikin opetukseen tutustuttaessa alan huimaa vauhtia kehittyvään laitteisto-, instrumentti- ja musiikin tietotekniikkatulvaan sekä kriittisesti arvioitaessa musiikin ja huipputeknologian vaikutusta mm. nykyiseen hittipopulaarimusiikkiin, sen lähes teolliseen tuotantoon. Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta -aihekokonaisuuden päämääränä on lisätä oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön ja ihmisen hyvinvoinnin puolesta. Musiikissa kiinnitetään erityistä huomiota kuulon suojeluun sekä ääniympäristön kriittiseen arviointikykyyn. Tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään ääniympäristönsuojelun ja meluntorjunnan välttämättömyyden sekä havaitsemaan ääniympäristössä tapahtuvia muutoksia, selvittämään syitä ja seurauksia.

22. KUVATAIDE

Johdanto:

Kuvataiteen opetuksessa painotetaan kuvan merkitystä ilmaisun ja viestinnän välineenä. Opetuksessa paneudutaan kuvallisen ilmaisun perusteiden ja tekotapojen sekä mediateknologian hallintaan. Opetus kehittää oppilaan kuvallista ajattelua ja ymmärrystä sekä valmiutta ilmaista itseänsä kuvallisesti. Opetuksessa korostuu taiteen, taidehistorian ja eri kulttuurien tuntemus sekä kuvantulkintataidot. Kuvien maailmaa lähestytään aistihavaintojen ja elämysten avulla. Oppimistilanteissa tuetaan oppilaiden mahdollisuutta yhdessä työskentelyyn ja vuorovaikutukseen sekä yhteisiin taide-elämyksiin sekä koulussa että taidemuseoissa. Opetuksessa hyödynnetään Helsingin laajaa kulttuuritarjontaa. Oppilas saa monipuoliset valmiudet ilmaista itseään kuvin, ja häntä autetaan löytämään henkilökohtainen suhde taiteeseen. Oppilaan omalla työskentelyllä, työskentelyprosessien tallentamisella sekä itsenäisellä ja yhteisellä arvioinnilla kehitetään oppilaan ymmärrystä kuvataiteen prosesseista ja tuetaan kuvallisen ajattelun kehittymistä ja taiteellista oppimista. Käsiteltävät aihepiirit kytkeytyvät oppilaalle itselleen merkityksellisiin kokemuksiin, sisältöihin ja omaan elinympäristöön.

Tavoitteet

Kuvataideopetuksen tavoitteena on saada oppilas kiinnostumaan taiteesta ja visuaalisesta ympäristöstään, havainnoimaan ja kuvaamaan sekä arviomaan ja arvostamaan ympäristöään.

Oppilas oppii

- tuntemaan kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä sekä oppii käyttämään niitä tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan
- nauttimaan omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemisesta kuvallisesti sekä ymmärtämään taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä
- ymmärtämään taiteellisen prosessin ominaislaatua taltioidessaan oman työskentelynsä kulkua
- arvioimaan omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja, kuten sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja, sekä käyttämään kuvataiteen keskeisiä käsitteitä
- ymmärtämään visuaalisen kulttuurin merkityksen globaalina ilmiönä
- käyttämään kulttuuripalveluja, mediateknologiaa ja sähköisiä viestimiä oman työskentelyn apuna ja arvioimaan niitä elämysten ja tiedon hankinnan lähteinä
- tuntemaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja ja käyttämään keskeisiä kuvaviestinnän välineitä omien ajatusten ilmaisemiseen mediassa
- tarkastelemaan ja arvioimaan taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta sekä suhtautumaan avoimesti, ennakkoluulottomasti ja vastaanottavasti taiteen eri ilmiöihin
- työskentelemään itsenäisesti ja yhteisön jäsenenä kuvataiteen projekteissa

22.1. YHTEINEN KUVATAIDE

7. luokka

7. luokan tavoitteiden painoalueet

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas tekijänä

- oppii kuvailmaisun mahdollisuudet monipuolisesti ja niiden rohkean yhdistämisen
- tunnistaa itselleen sopivia kuvallisia ilmaisukeinoja
- tutustuu taideteoksen sisäiseen elämään ja osaa soveltaa tätä omassa työskentelyssään
- oppii työskentelemään yksin ja yhteistoiminnallisesti

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas eläytyjänä

- tutustuu Helsingin taidetarjontaan
- tutustuu taiteen eri ilmiöihin
- osaa hyödyntää Internetin mahdollisuuksia
- oppii arvioimaan ja analysoimaan kriittisesti taide- ja käyttökuva
- tutustuu ympäristöestetiikkaan, arkkitehtuuriin ja muotoiluun

Oppilas tutkijana

- tutustuu lähialueen arkkitehtuuriin, sen tyylipiirteisiin ja perinteisiin
- havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä
- lähestyy esinemaailmaa ekologisesta näkökulmasta
- tutustuu esinemaailmaan omakohtaisten kokemusten kautta
- dokumentoi luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta

Media ja kuvaviestintä

Oppilas muokkaajana

- tutustuu kuvallisen viestinnän, esimerkiksi sarjakuvan keskeisiin keinoihin
- tutustuu elokuvaan ja sen eri lajeihin, tv:n ohjelmatyyppeihin, -formaatteihin, mainoksiin animaatioihin ja peleihin
- tunnistaa kuvaviestinnän keinot tiedottaa ja vaikuttaa
- tutustuu uuden informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä

Sisällöt

1. kurssi

- opiskellaan kuvataiteen perusilmaisukeinoja: piirustusta, maalausta, kuvanveistoa, digitaalista valokuvausta ja videokuvausta, grafiikkaa ja keramiikkaa
- opiskellaan kuvasommittelun perusteita: tasapaino, jännite, rytmi, muoto, väri, valööri, tila, liike, aika ja viiva
- sovelletaan kuvataiteen tyylejä ja kuvasymboliikkaa omassa kuvailmaisussa.
- opetellaan ilmaisemaan omia havaintoja, ajatuksia ja mielikuvia kuvallisilla keinoilla
- hyödynnetään Internetiä ja harjoitellaan digitaalista kuvankäsittelyä sekä tietoverkon kulttuuripalveluiden käyttämistä
- tarkastellaan kuvan käyttötarkoitusta mediassa, mediaesitysten rakenteellista ja sisällöllistä analyysiä
- tutustutaan kuvakerronnan ja kuvaviestinnän muotoihin kuvituksen, sarjakuvan ja liikkuvan kuvan muodoissa
- pohditaan kuvan ja sanan yhdistämistä, typografian ja taiton perusteita
- tutustutaan mainonnan kanaviin ja ilmaisukeinoihin
- analysoidaan elokuvia ja televisio-ohjelmia

2. kurssi

- tutustutaan tilataiteeseen, taiteeseen osana ympäristöään, arkkitehtuuriin sekä taidehistorian ja nykytaiteen keskeisiin piirteisiin, opetus sisältää näyttely- ja museovierailuja mahdollisuuksien mukaan
- tutustutaan eri kulttuurien kuvamaailmaan keskustellen niiden merkityksistä ja vaikutuksista toisiinsa

- analysoidaan kuvia: tutkitaan taidekuvan rakennetta, perustellaan tulkintoja ja pohditaan erilaisia sisällöllisiä tulkintoja ja taidekriittikkää
- tutustutaan arkkitehtuurin ja muotoilun ilmaisukeinoihin, tyylipiirteisiin ja perinteisiin, mm. tehdään oma saviesine
- havainnoidaan tilaa piirtäen, maalaten, valokuvaten ja rakennellen
- tarkastellaan luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta, tutkitaan rakennusperintöä ja tarkastellaan erilaisia ympäristöjä
- tutustutaan materiaalien ja käyttötarkoitusten väliseen yhteyteen
- opitaan myös huolehtimaan välineistä, ottamaan vastuuta oman työympäristön siisteydestä ja käyttäytymään huomaavaisesti muita kohtaan
- dokumentoidaan työprosessi ja työn tulokset ja samalla opiskellaan hahmottamaan omia tavoitteita ja arvioimaan omaa työskentelyä

Vaihtoehtoinen kuvataide musiikin kanssa

8. luokka

8.- 9. luokan tavoitteiden painoalueet

Tavoitteena on jatkaa ja syventää 7. luokan tavoitteita ja sisältöjä.

Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu

Oppilas

- löytää omimmat kuvantekotapansa ja itsensä näköisen ilmaisun
- uskaltaa kokeilla taiteen eri suuntauksia
- kehittää väriaistiaan
- oppii avaruudellista hahmottamista

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen

Oppilas

- ymmärtää taiteen merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa
- saa hyvän käsityksen Helsingin näyttely ja museotarjonnasta

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu

Oppilas

- tarkkailee kaupunkirakentamista ja ottaa kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin
- hahmottaa visuaalisen merkkiviidakon ja osaa eritellä sitä
- osaa arvioida ja arvostaa vanhaa ja uutta esinemaailmaa

Media ja kuvaviestintä

Oppilas

- vertaa eri kulttuurien ominaispiirteitä mediassa, mainoksissa ja elokuvassa
- käyttää kuvaa viihdyttämiseen, vaikuttamiseen ja tiedottamiseen
- oppii elokuvan ja median historiaa ja niiden lajityyppejä

Sisällöt

3. kurssi

Kurssi painottuu itseilmaisun kautta ajankohtaisen mediakuvaston tutkimiseen ja kuvaviestintään eri menetelmillä: piirtäen, maalaten, grafiikan menetelmin, valo ja/tai videokuvaten. Kurssilla

- kehitetään ja vahvistetaan oppilaan visuaalista lukutaitoa, pohditaan taiteen ja mediakuvaston kytköksiä ja opitaan tulkitsemaan esimerkiksi mainosten ja uutiskuvien välittämiä viestejä
- suunnitellaan symbolikuvia ja käyttökuvia, esimerkkinä juliste
- tutustutaan ajallisesti ja paikallisesti eri kulttuurien kuvamaailmaan
- tutustutaan tyylihistorian keskeisiin piirteisiin ja suunnitellaan oma tuoli
- valitaan tiedonhakua harjoitellen mieluinen taideteos ja opiskellaan kuva-analyysin perusteita

22.2. VALINNAINEN KUVATAIDE

Sisällöt

8. luokka

1. kurssi

- paneudutaan erityisesti itseilmaisuuksiin ja itsetuntemuksen kehittämiseen taiteen avulla sekä oman taidesuhteen rakentamiseen moninaisten harjoitustöiden avulla.
- lähestytään taidetta ja muuta ympäröivää kuvamaailmaa fantasian, taiteen historian esimerkkien, tarinoiden ja myyttien kautta.
- kokeillaan oppilaiden toiveiden mukaisesti erilaisia välineitä esimerkkeinä linoleum, monotypia, serigrafia, keramiikka, öljyvärimaalaus ja kipsiveistokset
- opitaan ymmärtämään valokuvauksen perusteita opiskelemalla sekä digitaalista kuvausta ja kuvankäsittelyä että filmikuvausta, jolloin tehdään pimiössä omat mustavalkokuvat

2. kurssi

- kerrataan ja syvennetään kuvataiteen perustekniikoiden tuntemusta
- kehitetään mielikuvitusta ja edistetään oppilaan luovan ongelmanratkaisun ja tutkivan oppimisen taitoja
- käydään ohjatulla näyttelyvierailulla ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan koulun ulkopuolisiin projekteihin ja kilpailuihin.
- suunnitellaan tilan hahmottamisen ja rakentamisen konkretisoimiseksi esimerkiksi koulun juhlien lavasteita ja koristeita
- harjoitellaan tilan hahmottamista myös pienoismallin tekemisen avulla

9. luokka

3. kurssi

- laajennetaan ja syvennetään kuvataiteen tekniikoiden hallintaa ja visuaalista lukutaitoa
- pyritään synnyttämään henkilökohtainen suhde kuvataiteeseen
- kehitetään omaa kuvailmaisua ja kuvallista ajattelua määrätietoisesti
- kytketään aihepiirit oppilaalle merkityksellisiin kokemuksiin ja sisältöihin, omia havaintoja ja mielikuvia hyödyntäen.
- paneudutaan taiteen ilmiöihin, taidehistoriaan ja nykytaiteeseen tutustumalla, oman tekemisen kautta

4. kurssi

- tutustutaan maalaustaiteen keskeisiin piirteisiin: tutkitaan taidekuvan rakennetta ja tulkitaan sen sisältöä
- muovillaan savea ja rakennetaan konstruktioita
- tutustutaan liikkuvaan kuvaan elokuvaa analysoimalla ja videokuvauksen avulla.
- syvennyttään liikkeen tunnun kuvaamisen mahdollisuuksiin myös pysähtyneissä kuvissa

- voidaan kokeilla erilaisia tekniikoita, esimerkiksi kankaanpainoa, keramiikkaa ja kuvanveistoa, grafiikan menetelmiä jne. oppilaiden toiveiden mukaisesti ja opitaan samalla itse valitsemaan työskentelyn tavoitteisiin sopivimmat materiaalit ja tekniikat

Työtavat

Työprosessin tallentamisessa käytetään työpäiväkirjan ja kansion yhdistelmää. Työpäiväkirjaan oppilas tekee luonnoksia, harjoituksia ja muistiinpanoja sekä arvioi omia kuvallisia töitään (prosessimetodina: ideointi, suunnittelu, toteutus, analyysi ja arviointi). Kansioon kootaan työt arviointia varten.

Arviointi

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista ja vuorovaikutteista.

Prosessin ja lopputuloksen arviointikriteerit:

- aktiivinen osallistuminen opetukseen
- ryhmätyöskentelytaidot ja toisten huomioonottaminen
- työskentelytulokset – kuvalliset ja kirjalliset yksilö- ja ryhmätehtävät
- työpäiväkirja
- sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset taidot
- kyky soveltaa aiemmin opittua
- vastuu omasta opiskeluympäristöstä ja työvälineistä
- tehtävästä riippuen arvioinnissa painotetaan joko prosessia tai lopputulosta tai molempia
- asetettuja tavoitteita vasten tarkastellaan valmiita töitä ja työn raportointia, opettaja ja oppilas yhdessä tai koko luokka yhdessä

Kuvataideopetuksen tulee kehittää oppilaan itsearviointitaitoja.

Oppilas

- osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saadun palautteen omassa työskentelyssään
- näkee työskentelynsä pitkäjänteisenä prosessina, johon kuuluu olennaisena osana keskusteleva vuorovaikutus opettajan ja oppilastovereiden kanssa
- osaa asettaa itselleen realistiset tavoitteet
- osaa kehittää kykyään itsearviointiin tuotetun työkansion avulla

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin
- käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita
- valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin
- tunnistaa joitakin keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
- tarkastella ja tulkita viestinnän kuvia
- hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- tai museokäyntejä ja Internetin kulttuuripalveluja
- erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia
- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä

- kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua
- analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta
- osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentelyssään
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearvioinnissa
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteinä

Aih kokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen

Kuvataide tukee oppilaan kokonaisvaltaista ihmisenä kasvamista ja elämän hallinnan ymmärrystä. Visuaalisen itseilmaisun kautta oppilas kehittää minäkuvaansa ympäröivässä maailmassaan. Taidekasvatus tukee ihmisen psyykkistä ja sosiaalista kasvua. Kuvataide antaa mahdollisuuden tunteiden, omien aistimusten, elämysten ja mielipiteiden käsittelemiseen ja ilmaisemiseen kuvallisin keinoin. Kuvallisten valintojen edessä oppilas pohtii suhdettaan kuvaviestintään ja ympäristöön sekä esteettisesti että eettisesti.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kuvataide tutustuttaa oppilaan oman henkisen ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemiseen ja suomalaisen, pohjoismaisen ja eurooppalaisen kulttuuri-identiteetin löytämiseen. Kuvataidekasvatus avaa näkökulmia eri kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen, kansainvälisyyteen ja monikulttuurisuuteen. Kuvataiteen oppisisältöihin kuuluvat mm. luonnonympäristöt, taidehistoria ja arkkitehtuuri, eri kulttuurien taide ja esineet, muotoilu ja tavarakulttuuri, kuten arkiesineiden oivaltaminen osaksi kulttuurikenttää.

Viestintä ja mediataito

Kuvaviestinnän opetus antaa oppilaalle valmiuksia sekä toimia viestijänä että viestien vastaanottajana sekä niiden kriittisenä tulkitsijana. Opetuksen tarkoituksena on kasvattaa medialukutaitoisia ja mediakriittisiä kansalaisia. Opetuksen keskiössä ovat kuvakerronta ja sen keinot eri yhteyksissä, median aseman ja merkityksen ymmärtäminen sekä median käyttötaitojen kehittäminen. Kuvataide kehittää oppilaan kykyä hankkia, analysoida, vertailla, tulkita ja valikoida kuvallista aineistoa monipuolisesti ja vastuullisesti.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Ympäristöestetiikan, arkkitehtuurin ja muotoilun opetuksessa painotetaan vastuuta ympäristön hyvinvoinnista ja jokaisen yksilön omista valinnoista. Kriittinen kuluttaminen, esineiden elinkaaren ymmärtäminen, materiaalivalinnat ja kierrätys ovat muotoilukasvatuksen opetussisältöjä. Kuvataide opettaa havainnoimaan ja tutkimaan eri ympäristöjä ja niiden historiallisia kerrostumia sekä niissä tapahtuvia muutoksia. Esimerkiksi tutustuminen Helsingin arkkitehtuurin tyylipiirteisiin voi vaikuttaa niiden arvostamiseen ja siten tulevaisuuden rakentajien ja säilyttäjien valintoihin.

23. KÄSITYÖ

Johdanto

Käsityön opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan käsityötaitoa niin, että hänen itsetuntonsa sen varassa kasvaa ja hän kokee iloa ja tyydytystä työstään. Lisäksi hänen vastuuntuntonsa työstä ja materiaalin käytöstä lisääntyy ja hän oppii arvostamaan työn ja materiaalin laatua ja suhtautumaan arvioiden ja kriittisesti sekä omiin valintoihinsa että tarjolla oleviin virikkeisiin, tuotteisiin ja palveluihin.

Opetus toteutetaan oppilaan kehitysvaihetta vastaavin aihepiirein ja projektein kokeillen, tutkien ja keksien. Käsityön opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta suunnitelmalliseen, pitkäjänteiseen ja itsenäiseen työntekoon, kehittää luovuutta, esteettisiä, teknisiä ja psyykkis-motorisia kykyjä, ongelmanratkaisutaitoja sekä ymmärrystä teknologian arkipäivän ilmiöistä. Oppilasta johdatetaan tutustumaan suomalaiseen ja myös muiden kansojen käsityön kulttuuriperinteeseen.

Käsityön opetuksen ydintehtävänä on syventää ja kartuttaa oppilaan käsityötietoja ja -taitoja siten, että hän kykenee entistä itsenäisemmin tekemään tarkoituksenmukaisia materiaali-, työtapa- ja työvälinevalintoja käsityöprosessin eri vaiheissa. Häntä rohkaistaan luovaan suunnitteluun ja itseohjautuvaan työskentelyyn sekä ohjataan arvostamaan työn ja materiaalin laatua. Oppilaiden yhteistyötaitoja kehitetään toteuttamalla yhteishankkeita oppilasryhmissä eri oppiaineitten ja mahdollisuuksien mukaan paikkakunnan työ-, tuotanto- ja kulttuurielämän edustajien kanssa. Oppilaat opiskelevat hajautetusti kaksi tuntia viikossa 3 kurssia aikaisemmin tehdyn valintansa mukaan joko tekstiili- tai teknistä työtä. Näistä kaksi kurssia on 7. ja yksi kurssi 8. luokalla. Vaihtojakso 7. luokalla toteutetaan vuosittain sopivana ajankohtana esim. yhteisprojektein, jossa opetus käsittää kaikille oppilaille myös sen osa-alueen sisältöjä, joita oppilas ei painota. Oppilas voi valita valinnaisen käsityön kursseja yhteensä kolme: yhden 8. ja kaksi 9. luokalla.

Tavoitteet

Vuosiluokkien 1–6 tavoitteita käsitellään syvällisemmin, ja lisäksi oppilas

- oppii suunnittelemaan ja valmistamaan laadukkaita, tarkoituksenmukaisia ja esteettisiä tuotteita sekä ottamaan työskentelyssään huomioon myös eettiset, ekologiset ja taloudelliset arvot
- perehtyy suomalaiseen ja soveltuvin osin myös muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden siten aineista oman identiteettinsä rakentamiseen ja omaan suunnittelutyöhönsä
- perehtyy perinteiseen ja nykyaikaiseen teknologiaan liittyviin tietoihin ja taitoihin, joita voi soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä
- oppii ottamaan kantaa teknologian kehittymiseen ja sen merkitykseen ihmisten, yhteiskunnan ja luonnon hyvinvoinnissa
- oppii ymmärtämään yritystoimintaa ja teollisia tuotantoprosesseja.
- oppii ymmärtämään työturvallisuuden tärkeäksi osaksi koko työskentelyprosessia
- kokee onnistumisen iloa ja tyydytystä työstään ja arvostaa omia taitojaan

Sisällöt

Käsityön yleiset sisällöt

- tuote- ja prosessi-ideointi

- muodot, sommittelu ja värit
- materiaali- ja kuluttajatietous
- tarkoituksenmukainen materiaalien käyttö
- erilaiset työjärjestykset ja työohjeet
- käsityössä esiintyvien ongelmien ja sovellusten yhteys muihin oppiaineisiin, muun muassa kuvataiteeseen, luonnontieteisiin ja matematiikkaan
- erilaisia suunnitelmien ja tuotosten kuvaus-, raportointi- ja dokumentointitekniikoita
- tietoa ja elämyksiä suomalaisesta kulttuurista, perinteestä ja muotoilusta sekä vaikutteita muista kulttuureista
- oman paikkakunnan tuotantoelämään ja yrittäjyyteen tutustuminen
- oman työskentelyn ja sen tulosten arviointi sekä osallistuminen myös toisten töiden yhteiseen tarkasteluun

23.1. YHTEINEN TEKNINEN TYÖ

Sisällöt ja työtavat

7. luokka

1. kurssi

Elektroniikka

- sähköopin perusteet: jännite, virta ja resistanssi
- yleismittarin ja virtalähteen käyttö
- elektroniikan komponentit
- sähköturvallisuus ja kodin sähkölaitteet
- komponenttien juottaminen
- työssä tarvittavien koneiden ja laitteiden oikea ja turvallinen käyttö

Kurssin aikana valmistetaan elektroniikan peruskomponenteista ohjeiden mukaan toimiva laite, joka voi olla esimerkiksi ula-vastaanotin, ovikello tai ruletti. Yhteisten kurssien töiden toteutus tapahtuu pääasiassa opettajajohtoisesti. Työskentely tapahtuu enimmäkseen itsenäisesti.

2. kurssi

Puutyö

- suunnittelu ja mitoitus eri materiaaleja hyödyntäen: vaneri, puu ja muovi
- erilaisten materiaalien liitostekniikat
- puun pinnankäsittely: vesi- ja liuotinhenteiset maalit ja lakat

Kurssilla käydään läpi puuntyöstökoneiden oikeaa ja turvallista käyttöä sekä kerrataan perustyötekniikat. Kurssin aikana valmistettavassa työssä käytetään koneita mahdollisimman paljon perinteisen käsityön sijaan. Työn suunnittelu ja mitoitus voi tapahtua myös ryhmissä, työskentely työpareina. Kurssilla valmistetaan kotelo elektroniikkatyölle.

8. luokka

3. kurssi

Metallityö

- metallin ominaisuudet ja niiden muuttaminen

- oikeat työtavat: poraaminen, piirrottaminen, putken taivutus, kierteittäminen, hionta, viilaus, sahaaminen ja kiillotus
- erilaiset pinnankäsittelytekniikat
- turvallisuus metallitöissä: oikeat suojavälineet ja paloturvallisuus

Kurssilla valmistetaan metallityö käyttäen hyväksi opittuja asioita ja tekniikoita, esimerkiksi rautasahaa tai piirilevyn juotostelinettä

23.2. VALINNAINEN TEKNINEN TYÖ

Johdanto

Kursseilla syvennetään aiemmin hankittua perusosaamista ja valitaan eri aihepiireistä itselle sopiva työ. Työt voivat vaihdella suuresti oppilaan harrastusten ja mielenkiinnon mukaan. Työ voi olla myös laitteen kunnostusta tai huoltoa. Valinnaiset kurssit antavat hyvän mahdollisuuden työskennellä pienissä ryhmissä ja suunnitella itsenäisesti kurssilla tehtävää työtä.

Sisällöt ja työtavat

8. luokka

1. kurssi

Elektroniikka

Kurssilla valmistetaan jokin suurempi elektroniikkatyö soveltaen ja yhdistäen aiemmista yhteisistä kursseista opittuja tietoja, taitoja ja materiaalituntemusta, esim. varashälytyn, liiketunnistin, hämäräkytkin.

9. luokka

2. kurssi

Pienkojerakennuskurssi

Kurssilla käydään läpi mopon, pyörän tai rc-auton tekniikkaa ja toimintaperiaatteita sekä sovelletaan aiemmin opittuja asioita käytännössä näitä laitteita korjattaessa ja huollettaessa.

3. kurssi

Tekninen työ ja harrastus

Kurssilla tehdään oppilaan harrastuksessaan tarvitsema esine tai laite. Esimerkkeinä näistä voivat olla kalastushaavi, perhot, vaaput, puukko, biljardikepin salkku, kitaravahvistin tai liidokki.

23.3. YHTEINEN TEKSTILITYÖ

Sisällöt ja työtavat

7. luokka

1. kurssi

Vaatetuksen peruskurssi

- ylä- ja alaosan vaatteiden suunnitteleminen sekä ideointia yhdessä ja erikseen
- valmiskaavojen käyttäminen ja muokkaaminen
- työskenteleminen oman suunnitelman mukaan: kaavat, leikkaus, kokoaminen
- ompelukoneen ja saumurin monipuolinen käyttäminen

- kuluttajavalistusta: kustannuslaskentaa, kuitutietoutta ja hoito-ohjeita

2. kurssi

Lankatyöt

- erilaisia neulepintoja
- sanallisten ja piirrosmerkein tehtyjen neuleohjeiden tulkitseminen ja tekeminen
- pienehkön neuletyön suunnitteleminen ja tarkoitukseen sopivien materiaalien ja työvälineiden valitseminen ja työn toteuttaminen
- materiaalitietoa: kuitutietoa ja hoito-ohjeita
- itsearviointia
- mahdollisuuksien mukaan myös muita lankatyötekniikoita, esim. virkkaaminen, solmeilu tms.

8. luokka

3. kurssi

Kirjonta

- tutustuminen erilaisiin pistokirjontatapoihin (kansanomaisia suomalaisia ja joidenkin vieraiden kulttuurien tyypillisiä kirjontamalleja)
- tekniikan harjoittelu
- oman kirjontatyön suunnitteleminen ja toteuttaminen (esim. asuste, vaate tai kodintekstiili)
- kirjojan ompelukoneen käyttäminen

23.4. VALINNAINEN TEKSTIILITYÖ

Johdanto

Tavoitteet ovat kuten edellä, mutta pääpainona on saada oppilas itsenäisesti ja rohkeasti ideoimaan ja kokeilemaan uutta.

Sisällöt ja työtavat

8. luokka

1. kurssi

Vaatetuksen jatkokurssi 1

- oman asun suunnitteleminen ja toteuttaminen itse valitulla tekniikalla
- työjärjestyksen laatiminen
- eri vartalotyypeille sopivien mallien suunnitteleminen
- eri tietolähteiden hyväksikäyttäminen työskentelyprosessin aikana (lehdet, kirjat, tietokone)

Lisäksi oppilaalla on mahdollisuus esim. kutoa kangaspuilla, tutustua neulekoneeseen tai huovuttaa.

9. luokka

2. kurssi

Tilkkutyö

- tilkkutyön historiaa ja nykypäivää
- oman työn suunnitteleminen ja toteuttaminen
- värisommittelu ja kuosien yhdistäminen
- työhön voi liittää myös värjäystä, painantaa ja kirjontaa käsin tai koneella

3. kurssi

Vaatetuksen jatkokurssi 2

- oman asukokonaisuuden suunnitteleminen ja toteuttaminen (teemana esim. juhlat, rooli- tai fantasiavaate)
- kokonaisuudessa voi olla eri tekniikoin valmistettuja osia

Lisäksi oppilaalla on mahdollisuus kokeilla jotakin erikoistekniikkaa, esim. nahkатыötä tai silkkimaalausta.

Arviointi

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti ideoita ja suunnittelee ohjatusti tuotteita, joissa on pyritty ottamaan huomioon käytävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- ymmärtää suunnittelemansa tuotteet myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi, millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa
- osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä
- hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen ja esteettinen
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä
- osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa ja ymmärtää teknologian käsitteitä, järjestelmiä ja niiden sovelluksia
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi ja prosessin pohdinta

Oppilas

- kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja haluaa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin, ekologisista ja tarkoituksenmukaisuuskriteerein
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan ja luonnon välisiä riippuvuuksia
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan.

24. LIIKUNTA

Johdanto

Liikunnanopetuksen päämääränä on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys.

Liikunnanopetus tarjoaa oppilaalle sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista omaksua liikunnallinen elämäntapa. Monipuolisen liikunnanopetuksen avulla tuetaan oppilaan hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja yhteisöllisyyteen sekä luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Liikunnanopetuksessa tulee korostaa vastuullisuutta, reilua peliä ja turvallisuutta. Opetuksessa annetaan mahdollisuuksia liikunnallisiin elämyksiin ja tuetaan oppilaan itsensä ilmaisua.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa liikuntatarjonta pyritään rakentamaan sellaiseksi, että niin liikuntalinjan kuin muidenkin linjojen oppilaat pääsevät nauttimaan koulun liikuntamyönteisestä ilmapiiristä.

24.1. YHTEINEN LIIKUNTA

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- kehittää motorisia perustaitoja, fyysistä kuntoa ja oppii liikunnan lajitaitoja
- kehittää uimataitoaan
- oppii toimimaan turvallisesti ja asianmukaisesti liikuntatilanteissa
- oppii toimimaan ryhmässä
- opettelee hyväksymään itsensä ja suvaitsemaan erilaisuutta
- karaistuu toimimalla vaihtelevissa sääoloissa ja olosuhteissa eri vuodenaikoina
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

1. kurssi

Syyskauden perusliikunta I

- perusteiden opettelua ja harjoittelua yleisurheilulajeissa, eri ulkopalloilulajeissa, suunnistuksessa, salityöskentelyssä (pelit, rytmiikka, tanssi, voimistelu ja kuntoliikunta) ja uinnissa

2. kurssi

Kevätkauden perusliikunta I

- perusteiden opettelua ja harjoittelua talviliikunnassa (luistelu, jääpelit ja hiihto), salityöskentelyssä (pelit, rytmiliikunta, tanssi, voimistelu ja kuntoliikunta), ulkopalloilussa ja kuntoharjoittelussa

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- syventää ja kehittää lisää motorisia perustaitojaan, fyysistä kuntoaan sekä oppii lisää ja syventää liikunnan lajitaitojaan

- kehittää edelleen uimataitoaan
- osaa toimia turvallisesti ja asianmukaisesti liikuntatilanteissa
- osaa toimia ryhmässä ja oppii myös itsenäisen toiminnan muotoja
- hyväksyy itsensä ja suvaitsee erilaisuutta
- oppii ymmärtämään liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä
- oppii kehittämään ja tarkkailemaan toimintakykyään
- karaistuu toimimalla vaihtelevissa sääoloissa ja olosuhteissa eri vuodenaikoina
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

3. kurssi

Syyskauden perusliikunta II

- taitojen syventämistä ja harjoittelua yleisurheilulajeissa, eri ulkopalloilulajeissa, suunnistuksessa, salityöskentelyssä (pelit, rytmiikka, tanssi, voimistelu ja kuntoliikunta), uinnissa ja joissakin vapaavalintaisissa lajeissa
- tekniikan ja taktiikan korostamista eri lajeissa
- oman kunnon ja taitojen kehittymisen seuranta

4. kurssi

Kevätkauden perusliikunta II

- taitojen syventämistä ja harjoittelua talviliikunnassa (luistelu, jääpelit ja hiihto), salityöskentelyssä (pelit, rytmiikka, tanssi, voimistelu ja kuntoliikunta), ulkopalloilussa, kuntoharjoittelussa ja joissakin vapaavalintaisissa lajeissa
- tekniikan ja taktiikan korostamista eri lajeissa
- oman kunnon ja taitojen kehittymisen seuranta

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- soveltaa ja monipuolistaa motorisia perustaitojaan, fyysistä kuntoaan sekä liikunnan lajitaitojaan
- toimii turvallisesti ja asianmukaisesti liikuntatilanteissa
- osaa toimia itsenäisesti ja ryhmässä
- hyväksyy itsensä ja suvaitsee erilaisuutta
- ymmärtää liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä
- kehittää ja tarkkailee toimintakykyään
- nauttii karaistumisesta vaihtelevissa sääoloissa ja olosuhteissa eri vuodenaikoina
- tutustuu liikunnan harrastusympäristöihin ja osaa etsiä tietoa liikunnan harrastamismahdollisuuksista
- kokee liikunnan iloa ja haluaa jatkaa aktiivista liikkumista peruskoulun jälkeenkin

Sisällöt

5. kurssi

Syyskauden perusliikunta III

- taitojen soveltamista jo aikaisemmin opituissa syyskauden perusliikuntakurssien lajeissa
- vesipelastusta

- tutustumista uusiin lajeihin ja liikuntatietouden lisäämistä
- oman kunnon ja taitojen kehittymisen seuranta sekä lihahuolto

6. kurssi

Kevätkauden perusliikunta III

- taitojen soveltamista jo aikaisemmin opituissa kevätkauden perusliikuntakurssien lajeissa
- tutustumista uusiin lajeihin ja liikuntatietouden lisäämistä
- oman kunnon ja taitojen kehittymisen seuranta sekä lihahuolto

24.2. VALINNAINEN LIIKUNTA

Johdanto

Kurssit 1-6 kuuluvat soveltuvuuskokeella valittujen liikuntalinjalaisten opinto-ohjelmaan. Kurssit 7 ja 8 tarjotaan muille kuin liikuntalinjan opiskelijoille.

7. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- kehittää motorisia taitoja ja fyysistä kuntoa
- oppii monipuolisia lajitaitoja
- oppii tuntemaan pääkaupunkiseudun liikuntapaikkoja
- osaa kulkea turvallisesti pääkaupunkiseudun liikuntapaikoille
- osaa toimia luontevasti ja yhteistyökykyisesti erilaisissa liikuntaryhmissä oman ja vastakkaisen sukupuolen oppilaiden kanssa
- oppii tietyissä valitsemisissa lajeissa valmennuksellisia erityistaitoja
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

1. kurssi

Syyskauden erikoisliikunta I

- uusiin lajeihin tutustumista
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittämistä
- valmentautumista vapaavalintaisissa painopistelajeissa

2. kurssi

Kevätkauden erikoisliikunta II

- uusiin lajeihin tutustumista
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittämistä
- valmentautumista vapaavalintaisissa painopistelajeissa

8. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- syventää ja kehittää lisää motorisia taitoja ja fyysistä kuntoa
- oppii entisestään monipuolisempia lajitaitoja
- oppii tuntemaan lisää pääkaupunkiseudun liikuntapaikkoja

- osaa kulkea turvallisesti ja sujuvasti yhä useammille pääkaupunkiseudun liikuntapaikoille
- osaa toimia luontevasti erilaisissa ryhmissä ja eri opettajien ohjauksessa
- oppii valmennuksellisia erityistaitoja valitsemisissaan lajeissa ja oppii ymmärtämään valmennuksen lainalaisuuksia
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

3. kurssi

Syyskauden erikoisliikunta II

- uusiin lajeihin tutustuminen edelleen monipuolistuu
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittäminen syventyy
- valmentautumisen osuus syventyy

4. kurssi

Kevätkauden erikoisliikunta II

- uusiin lajeihin tutustuminen edelleen monipuolistuu
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittäminen syventyy
- valmentautumisen osuus syventyy

9. luokka

Tavoitteet

Oppilas

- soveltaa ja monipuolistaa motorisia taitoja ja kehittää edelleen fyysistä kuntoaan
- oppii entisestään monipuolisempia lajitaitoja
- osaa hyödyntää pääkaupunkiseudun liikuntapaikkatarjontaa luontevasti ja turvallisesti niin itsenäisesti kuin ryhmässä toimien
- osaa valmentautua kehittävästi niin ryhmässä kuin itsenäisesti toimien
- osaa analysoida omaa kehittymistään liikunnassa
- osaa halutessaan aloittaa uusien lajien harjoittelun harrastusmielessä
- osaa toimia myös yksinkertaisissa ohjaustehtävissä ja apuopettajana
- osaa lihashuollon peruseriaatteita
- kokee liikunnan iloa ja nauttii liikunnasta reilun pelin ja eettisesti kestävien periaatteiden mukaisesti

Sisällöt

5. kurssi

Syyskauden erikoisliikunta III

- uusiin lajeihin tutustuminen jatkuu edelleen
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittäminen jatkuu edelleen
- oppilaiden oma mahdollisuus vaikuttaa tuntisisältöihin korostuu
- oppilas voi halutessaan laajentaa valmennuksellista osuutta kurssista
- osallistutaan joihinkin ohjaus- ja toimitsijatehtäviin (esim. toimitsijatehtävät koulujenvälisissä kilpailuissa jne.)
- analysoidaan valmentautumista ja sen osa-alueita

6. kurssi

Kevätkauden erikoisliikunta III

- uusiin lajeihin tutustuminen jatkuu edelleen
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittäminen jatkuu edelleen
- oppilaiden oma mahdollisuus vaikuttaa tuntisisältöihin korostuu
- oppilas voi halutessaan laajentaa valmennuksellista osuutta kurssista
- osallistutaan joihinkin ohjaus- ja toimitsijatehtäviin (esim. liikunnan soveltuvuuskokeen ryhmänjohtajatehtävät, toimitsijatehtävät koulujenvälisissä kilpailuissa jne.)
- analysoidaan valmentautumista ja sen osa-alueita
- keskustellaan opetuksen ohessa urheilun etiikasta

7. tai 8. luokka (muille kuin liikuntalinjalaisille)

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu uusiin liikuntalajeihin
- kehittää motorisia taitoja ja fyysistä kuntoa
- oppii monipuolisia lajitaitoja
- oppii tuntemaan pääkaupunkiseudun liikuntapaikkoja
- oppilas osaa toimia luontevasti ja yhteistyökykyisesti erilaisissa liikuntaryhmissä oman ja vastakkaisen sukupuolen oppilaiden kanssa
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

7. kurssi

Ylimääräinen erikoisliikuntakurssi I

- perusliikuntakursseja laajempi lajivalikoima
- uusiin lajeihin tutustumista
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittämistä

9. luokka (muille kuin liikuntalinjalaisille)

Tavoitteet

Oppilas

- tutustuu uusiin liikuntalajeihin
- kehittää motorisia taitoja ja fyysistä kuntoa
- oppii monipuolisia lajitaitoja
- oppii tuntemaan pääkaupunkiseudun liikuntapaikkoja
- oppilas osaa toimia luontevasti ja yhteistyökykyisesti erilaisissa liikuntaryhmissä oman ja vastakkaisen sukupuolen oppilaiden kanssa
- oppilas saa harrastaa mieleisiään liikuntalajeja
- oppilas löytää sellaisia liikuntalajeja, joita haluaa harrastaa vapaa-ajallaan peruskoulun jälkeenkin
- kokee liikunnan iloa

Sisällöt

8. kurssi

Ylimääräinen erikoisliikuntakurssi II

- perusliikuntakursseja laajempi lajivalikoima
- uusiin lajeihin tutustumista
- motoriikan ja fyysisen kunnon kehittämistä
- liikuntakurssin suunnittelua
- oman liikuntaharrastuksen etsimistä

Työtavat

Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta. Tämä edellyttää yksilöllisten kehittymismahdollisuuksien huomioon ottamista. Liikunta ja oppimiskokemukset vahvistavat oppilaan itsensä tuntemista ja ohjaavat suvaitsevaisuuteen.

Opetuksessa tulee ottaa huomioon luonnon olosuhteet ja vuodenaajat, paikalliset olosuhteet, lähiympäristön ja koulun tarjoamat mahdollisuudet. Tulee myös huomioida oppilaan erityistarpeet, kasvun ja kehityksen erot, sukupuolten erilaiset tarpeet ja terveydentila.

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa käytetään koulun omia ja pääkaupunkiseudun tiloja ja suorituspaikkoja tehokkaasti ja monipuolisesti. Tämä mahdollistaa monipuoliset oppisisällöt ja auttaa jokaiselle oppilaalle mieluisan liikuntalajin löytämisessä myös myöhempiä elämänvaiheita varten. Tytöt ja pojat työskentelevät osalla tunneista yhdessä.

Liikuntalinjalaisten valinnaisilla kursseilla monipuolisuus on erityisessä avainasemassa. Joka toisessa jaksossa oppilaat tutustuvat mitä moninaisimpiin uusiin liikuntalajeihin, joka toisessa jaksossa taas valmennuksen kaltaisesti syvennyttään tarkemmin jonkin tietyn lajin hienouksiin. Tämän monipuolisuuden korostamisen toivotaan vaikuttavan siihen, että oppilas ei kyllästy tietyn yhden lajin liialliseen jauhamiseen ja toisaalta oman päälajin taidot kehittyvät paremmin, jos harjoitellaan myös muita lajeja. Näin oppilas oppii tuntemaan mahdollisimman paljon lajivaihtoehtoja siltä varalta, että oman varsinaisen suosikkilajin harrastaminen jostain syystä hiipuu.

Varsinaisten oppituntien lisäksi koulujenvälinen kilpailutoiminta, kerhotoiminta ja erilaisten liikuntatapahtumien järjestäminen on oleellinen osa liikuntakoulun arkea.

Arviointi

Arviointi koostuu kuntotekijöiden, taitojen ja harrastuneisuuden arvioinnista. Harrastuneisuuteen kuuluu esim. oppilaan aktiivisuus, yhteistyökyky ja oppilastovereiden huomiointi ryhmässä, sääntöjen kunnioitus ja asiallisten liikuntavarusteiden käyttö. Kaikki liikuntakurssit arvioidaan numeroarvostelulla 4-10. Aineen luonteesta johtuen hyväksytyin arvosanan 5 saamiseksi oppilaalla on oltava riittävästi läsnäoloja ja hänen on osallistuttava tuntityöskentelyyn.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Oppilas

- osaa ydintaidot juoksuissa, hyppyissä ja heitoissa
- osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
- osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmien merkityksen liikunnassa ja tanssissa
- osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
- osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
- osaa luistella sujuvasti
- hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
- hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja

- tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
- osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään
- osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudesta
- toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta

Aih kokonaisuudet

Liikunnan opetukseen liittyy aihekokonaisuuksista olennaisesti ihmisenä kasvaminen. Liikunnan avulla oppilas oppii ymmärtämään omaa fyysistä kasvuaan ja luomaan itsestään realistisen kuvan liikkujana. Toisaalta oppilas kehittää psyykkisiä ja sosiaalisia taitojaan toimimalla yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Erilaisten tunteiden hallinta ja käsittely, oikean ja väärän ymmärtäminen reilun pelin periaatteita noudattaen ja fyysisestä hyvinvoinnista ja hygieniasta huolehtiminen kuuluvat liikunnan opetukseen keskeisesti

Liikunnanopetus pohjautuu kansalliseen liikuntaperinteeseen, ja oppilas oppii sitä kautta ymmärtämään kansallista kulttuuri-identiteettiämme. Eri vuodenaikoina toteutettavat liikuntalajit tukevat ympärivuotisen liikuntaperinteemme vaalimista. Toisaalta tutustuminen vieraampiin muualta maailmasta peräisin oleviin lajeihin avaa ymmärrystä liikunnan kansainväliseen merkitykseen. Myös kansainvälinen yhteistyö Pohjois-Haagan yhteiskoulun kansainvälisen kilpailutoiminnan kautta avartaa liikunnan merkitystä kansojen yhdistäjänä.

Viestintä ja mediataito koskettavat läheisesti liikunta- ja urheilutoimintaa. Koulumme toiminnan tasolla se voi tarkoittaa esim. urheilutapahtumien uutisoinnin seurantaa ja siihen liittyvää kriittistä tarkastelua ja arviointia. Toisaalta koulun omista urheilutapahtumista voidaan välittää tietoa joko koulun omalle väelle tai ulkopuolisillekin tahoille. Myös koulun omien liikunta- tai urheilutapahtumien järjestämiseen voivat osallistua myös oppilaat ja vastata esim. tapahtumiin liittyvästä etukäteistiedottamisesta.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys koskettavat liikuntaa esimerkiksi oppilaiden toimiessa koulun ulkopuolisissa liikuntapaikoissa ja harjoittelukohteissa. Oppilaat tutustuvat moniin uusiin liikuntakohteisiin, ja on myös tärkeää tietää oikeudet ja velvollisuudet, joita liikuntapaikkojen käyttäjillä on. Asiallinen harjoittelupaikoilla käyttäytyminen sekä tiloista ja välineistä huolehtiminen on oleellinen osa koulumme liikuntakasvatusta.

Myös vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta liittyy liikuntakasvatukseen. Se ilmenee niin em. liikuntapaikkojen ja -välineiden käytössä, huollossa ja kunnioittamisessa kuin ennen kaikkea suhtautumisessa luontoon ja jokamiehen oikeuksiin suunniteltaessa, retkeiltäessä tai muuten ulkona liikuttaessa.

Turvallisuus ja liikennekäyttäytyminen liittyvät myös läheisesti liikuntaan. Koulumme oppilaat liikkuvat hyvin paljon ympäri pääkaupunkiseutua matkatessaan liikuntatoiminnan harjoittelu- ja kilpailupaikoille. On tärkeää osata kulkea turvallisesti ja asiallisesti ja oikeita reittivaihtoehtoja noudattaen. Toisaalta oppilaillemme tarjoutuu peruskoulun aikana oiva mahdollisuus laajentaa pääkaupunkiseudun tuntemustaan ja oppia turvalliset reitit hyvin moniin eri liikuntakohteisiin. Turvallisuus näkyy myös siinä, että kaikki liikuntalajit suoritetaan oikeaoppisesti ja turvallisesti. Kun opitaan noudattamaan ohjeita, sääntöjä ja reilun pelin periaatteita, niin liikunnasta nautitaan turvallisesti ja hyvillä mielin.

Tutustumalla erilaisten mittalaitteiden (esim. sykemittari) toimintaan voidaan nähdä liikunnan ja teknologian välisiä yhteyksiä. Myös liikuntasuoritusten kuvaaminen ja videointi tai tietotekniikan

hyödyntäminen tilastoinnissa yhdistävät luontevasti liikunnan ja teknologian. Toisaalta urheiluvälineiden teknologinen kehitys on myös mielenkiintoista seurattavaa. Myös antidopingtoiminnan teknisiin menetelmiin tutustuminen voi lujittaa uskoa eettisesti kestävään urheiluun.

25.KOTITALOUS

Johdanto

Valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista todellisissa arkielämän tilanteissa.

Oppiaineen tehtävänä on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta omasta terveydestään, ihmis-suhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyvyydestä ja turvallisuudesta.

Kotitalouden opetustilanteissa on olennaista toiminnallisuus ja ryhmässä toimiminen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottaminen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukeminen. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan maailmaan, yhteiskuntaan ja ympäristöön.

Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden kanssa ja tilaisuuden soveltaa käytäntöön useiden eri alojen tietoa.

Tavoitteet

Oppilas oppii

- ymmärtämään hyvien tapojen ja tasa-arvon merkityksen yksilön ja perheen hyvinvoinnin kannalta
- pohtimaan kotitalouden arjen hallintaa ja sen yhteyksiä omiin valintoihin ja toimintaan tekemään ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyviä perustehtäviä ja käyttämään tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja kestävän kehityksen mukaisia aineita, välineitä ja työtapoja
- toimimaan harkitsevana ja vastuunsa tuntevana kuluttajana sekä tiedostamaan kulutukseen liittyviä ongelmia
- tiedostamaan kotitalouksien toimintaan liittyvää kansallista kulttuuria sekä kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia
- ymmärtämään ravitsemussuositusten merkityksen urheilevalle nuorelle hyvän terveyden ylläpitäjänä ja valitsemaan ruoan ja ruoan valmistusmenetelmät hyvinvointiaan edistävästi ja soveltaa tietoaan sekä taitojaan käytännössä

Sisällöt

25.1. YHTEINEN KOTITALOUS

7. luokka

1. kurssi

Ravitsemus ja ruokakulttuuri

- ravitsemussuositukset ja turvallinen ruoka
- ruoan laatu ja turvallisuus
- perusruoanvalmistusmenetelmät
- aterioiden suunnittelu ja erilaisia ruokailutilanteita suomalaisessa ruokakulttuurissa
- ruokakulttuurien muuttuminen

2. kurssi

Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta

- oman rahankäytön suunnittelua
- kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet
- tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö
- kulutuksen ympäristövaikutukset

8. luokka

3. kurssi

Koti ja ympäristö

- asunnon ja tekstiilien hoito
- kotitalouden jätehuolto
- kotitalouskoneiden ja kodinlaitteiden käyttö

25.2. VALINNAINEN KOTITALOUS

8. luokka

1. kurssi

Ruoka, ympäristö ja suomalainen ruokakulttuuri

- syvennetään koti ja ympäristökurssilla (7. luokka) hankittuja tietoja sekä sovelletaan niitä käytäntöön harjoitustöissä
- perehdytään kansallisten ruokien valmistamiseen ottaen huomioon nykypäivän ravitsemussuositukset

9. luokka

2. kurssi

Juhlat ja tapakulttuuri

- hyvät tavat, tapakulttuuri ja kodin juhlat
- sosiaalinen vastuu ja välittämisen ilmapiiri
- tasa-arvo ja ajankäyttö perheessä

3. kurssi

Kansainvälinen ruokakulttuuri

- tutustaan erilaisiin ruokakulttuureihin ja ruoka-aineisiin sekä opetellaan valmistamaan tyypillisimpiä ruokalajeja

Työtavat

Kotitalous oppiaineena mahdollistaa monipuolisten työtapojen ja oppimismenetelmien käytön. Kotitalouden oppimista edistävät oppilaan omakohtaiset kokemukset ja harjaantuminen työnteossa, joten käytännön työskentely on korostunut. Tärkeintä kotitalouden opiskelussa on tiedon etsiminen ja sen arviointi sekä soveltaminen käytännön työhön. Soveltuvien osien käytetään tietotekniikka hyväksi.

Itsenäiset, pari- ja ryhmätyötehtävät kehittävät taitoa töiden suunnittelussa ja opettavat ottamaan vastuuta yhteisen päämäärän saavuttamisesta.

Arviointi

Kotitalouden arvioinnin lähtökohtana on oppilaan taitojen ilmeneminen arjen hallinnan eri tasoilla. Oppilaan toiminta kehittyy toistavasta soveltavaksi ja edelleen uudistavaksi ja kriittisesti

perustelevaksi. Opettaja havainnoi jatkuvasti oppilaiden tietojen ja taitojen tasoa ja kehittymistä ottaen huomioon oppilaiden yksilölliset edellytykset ja tavoitteet. Lisäksi oppilaat arvioivat itseään asettamiensa tavoitteiden saavuttamisessa. Kotitehtäviä arvioivat myös huoltajat.

Kotitalouden opiskelussa arvioidaan taitoja, tietoja ja asennoitumista opiskeluun ja työskentelyyn. Kriteereinä ovat mm. oppilaan kyky itsenäiseen, vastuulliseen ja oma-aloitteelliseen työskentelyyn, tiedonhankintataidot ja niiden soveltaminen sekä ongelmanratkaisutaito. Ihmissuhdetaitoja arvioitaessa korostetaan yhteistyökykyä, toisen huomioon ottamista sekä halua myönteisen oppimisympäristön kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Arvioinnin tueksi voidaan järjestää suullisia ja kirjallisia kokeita sekä käytännön työkokeita. Välitön suullinen palaute kuuluu olennaisena ja luontevana osana erityisesti käytännön taitojen arviointiin.

Päätösarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ja ryhmässä
- tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa

Käytännön työtaidot

Oppilas

- tuntee ruoka-aineen ominaisuuksia, tavallisimpia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää niitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuosituksia noudattaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja –välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästären, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteen peruslajittelusta

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

Oppilas

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
- tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuut ja vaikutusmahdollisuudet

Arvioinnin kriteerit arvosanalle 5

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

- ei omatoimisuutta
- vaikeuksia opetuksen seuraamisessa ja ryhmään sopeutumisessa
- harvoin myönteinen, aktiivinen ja vastuuta ottava
- häiriökäyttäytymistä esiintyy

Käytännön työtaidot

- oppilas on opettajan ohjattava
- työskentelee vastahakoisesti ja kausittain
- huolimaton ja laiminlyö kotitehtäviään
- ei osoita harrastuneisuutta aineeseen

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

- osaa etsiä tietoa ohjauksessa
- ei löydä opittavaa asiaa oppikirjasta
- ei kykene ongelman ratkaisuun
- pintatietoa

Aih kokonaisuu det

Ihmisenä kasvaminen

Kotitaloudessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja tasapainoisen elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Kotitaloustunneilla tutustutaan sekä perinteisiin suomalaisiin että kansainvälisiin ruokiin ja eri maiden tapakulttuureihin. Monikulttuurisuus näkyy kotitaloudessa lisäksi oppilaiden erilaisissa ruokavalioissa.

Viestintä ja mediataito

Kotitaloustunneilla etsitään ja hyödynnetään kotitalouden tietoja eri lähteistä sekä arvioidaan erilaisen tiedon luotettavuutta.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys

Kotitaloudessa oppilaat pyrkivät työskentelemään oma-aloitteisesti, itsenäisesti ja vastuullisesti yksin ja ryhmässä.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Kotitalouden sisällöissä korostuvat omaan ja toisten hyvinvointiin sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävien valintojen tekeminen. Ruokatalouden, asunnon ja tekstiilienhoidon yhteydessä opitaan käyttämään tarkoituksenmukaisia aineita, välineitä ja työtapoja. Kotitalouden sisältöihin kuuluvat myös kulutuksen ympäristövaikutukset, kotitalouden jätehuolto sekä kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet ja kuluttamiseen liittyvien ongelmien tiedostaminen.

Turvallisuus ja liikenne

Kotitalousluokassa työskenneltäessä korostetaan koneiden ja välineiden turvallista käyttöä sekä oppimisympäristön ja työtapojen turvallisuuden tärkeyttä.

Ihminen ja teknologia

Kotitalousopetuksessa tutustutaan teknologiaan arkielämässä eli opitaan erilaisten kotitalouskoneiden ja kodin laitteiden käyttöä sekä pohditaan teknologian vaikutusta kodin ruokatalouteen ja puhtaanapitoon esimerkiksi valmisruokien ja eri käyttö- ja puhdistusmateriaalien kautta.

26. OPINTO-OHJAUS

Johdanto

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan, omaa ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. Oppilaanohjauksen tarkoituksena on edistää hyvinvointia ja koulutyön tuloksellisuutta niin oppilaan kuin koulun tasolla sekä ehkäistä syrjäytymistä. Sen avulla pyritään edelleen lisäämään myös koulutuksellista, etnistä ja sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Ohjauksen avulla tuetaan oppilaan turvallista ja joustavaa siirtymistä opintopolun nivelvaiheissa, kuten alakoulusta yläkouluun sekä peruskoulusta toiselle asteelle siirryttäessä. Tällöin myös opettajat ja muut koulun edustajat, kuten oppilashuoltoryhmän jäsenet, tekevät tarvittavassa määrin yhteistyötä keskenään. Alakoulun ja toisen asteen edustajien sekä koulun yhteistyökumppaneiden, esim. sosiaalitoimen, kanssa tehtävää työtä yläkoulun kanssa kehitetään tältä osin edelleen. Erityisesti huomioidaan integraatio-oppilaiden sekä erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen tarve.

Tavoitteet

Oppilas

- muodostaa kokonaiskäsityksen koulun toimintatavoista sekä koulun tarjoamista opiskelumahdollisuuksista
- tuntee koulun tarjoamat muut kuin opetuspalvelut ja osaa tarvittaessa käyttää niitä
- huomaa elämässään itsetuntemukseen, vastuullisuuteen, toisten huomioimiseen ja itsenäisyyteen, samoin kuin osallistumiseen ja ihmisenä kasvamiseen liittyvien tekijöiden tarkastelemisen ja työstämisen tärkeyden
- hankkii yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja erilaisissa ryhmäkokoonpanoissa toimimiseksi ja ymmärtää näiden taitojen kehittämisen merkityksen arkielämässä sekä erityisesti myöhempien opintojen ja työelämän kannalta
- pyrkii kehittämään oppimisvalmiuksiaan ja tunnistamaan oppimisessaan mahdollisia harjoitusta tai tukea tarvitsevia osa-alueita sekä tarvittaessa etsimään apua oppimisvaikeuden voittamiseksi
- tuntee erilaisia oppimistyyliä
- pyrkii kehittämään opiskelu- ja oman toiminnan arviointitaitojaan
- oppii etsimään tietoja ja hankkimaan taitoja opiskelua, tulevaisuutta sekä elämää koskevia suunnitelmia ja valintoja varten käyttäen lähteinä myös tieto- ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia
- tuntee pääpiirteittäin Suomen koulujärjestelmän
- hankkii tietoja yhteiskunnasta, työelämästä ja yrittäjyydestä
- hankkii tietoa Suomen elinkeinorakenteesta, työelämästä ja yrittäjyydestä sekä suomalaisesta yhteiskunnasta pyrkien käsittelemään tietoa oman elämänsä ja tulevaisuutensa näkökulmasta
- kartuttaa tiedollisia valmiuksia työelämään hakeutumisesta ja osaa työpaikan hakemiseen liittyviä teknisiä perustaitoja, kuten työhakemuksen laatimisen
- hankkii tietoa opiskelusta ja työnteosta ulkomailla
- mieltää monikulttuurisuuteen ja kansainvälisyyteen liittyvien kysymysten avoimen ja suvaitsevaisuuteen sekä tasa-arvoon tähtäävän tarkastelun tärkeyden
- harjaannuttaa päätöksentekotaitojaan sekä suunnittelee ja arvioi tulevaisuuttaan myös muuttuvissa olosuhteissa
- saa tukea ja ohjausta siirtyessään koulutuksen eri nivelvaiheissa perusopetuksen sisällä ja perusopetuksen päättövaiheessa
- saa tukea ja ohjausta ammatillisessa suuntautumisessa, myös sukupuolirajat ylittävissä oppiaine-, koulutus- ja ammatinvalinnoissa

- pyrkii käyttämään ohjaukseen liittyvää opittua ja koettua tieto- ja taitoainesta kasvaessaan ihmisenä sekä osallistuvana kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä

Sisällöt

Oppilaanohjaus tarjoaa oppilaalle kokonaisuuden, joka muodostuu

- luokkamuotoisesta ohjauksesta
- yksilöllisiin kysymyksiin syventävästä henkilökohtaisesta ohjauksesta
- sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta
- työelämään tutustumisesta.

Oppilaalla on mahdollisuus saada henkilökohtaista ohjausta, jolloin hänelle tarjoutuu mahdollisuus keskustella opintoihinsa, koulutus- ja ammatinvalintoihinsa sekä elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Ohjausta voidaan soveltuvin osin järjestää myös pienryhmissä, jolloin pääsääntöisesti on tarkoitus käsitellä kaikille yhteisiä tai kunkin ryhmään osallistuvan opiskelijan henkilökohtaisia, muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia ohjauksellisia kysymyksiä.

Perusopetuksen päättövaiheessa oppilas voi saada ohjausta ja tukea jatko-opiskeluvalinnoissa sekä muussa koulutus- ja työuran suunnittelussa. Hänellä on myös mahdollisuus saada tietoa opetus- ja työhallinnon sekä muiden yhteiskunnan laitosten tarjoamista ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluista sekä niiden käytöstä.

Henkilökohtaista- ja pienryhmäohjausta antaa opinto-ohjaaja. Myös luokanvalvoja ohjaa oppilasta omalla osa-alueellaan sekä aineenopettajat oman oppiaineensa opiskelussa ja oppiaineeseen liittyvien opinto- ja ammattialoihin perehtymisessä.

Työelämään tutustumisjaksosta kerrotaan luvussa työelämäyhteistyö.

Luokkamuotoinen ohjaus

Pohjois-Haagan yhteiskoulussa luokkamuotoista ohjausta annetaan seitsemännellä luokalla yksi ja yhdeksännellä luokalla yksi kurssi.

Seitsemännellä luokalla kurssi jakautuu ohjaukselliseen osioon (0,6 kurssia) ja tietotekniseen osioon (0,4 kurssia). Ohjauksellisessa osiossa keskitytään em. ohjauksen tavoitteiden mukaisesti työympäristöön, koulun tapoihin, ryhmiin integroitumiseen ja opiskelutekniikan hiomiseen liittyviin kysymyksiin. Tunneilla käydään myös läpi sekä toteutetaan tekniseltä osalta valinnaisainevalintaan liittyvät asiat.

Tietoteknisessä osiossa oppilas voi kehittää tietotekniikan tarjoamia valmiuksia opiskelussaan. Osiolla pyritään varmistamaan jokaisen oppilaan tietoteknisten perusvalmiuksien hallinta ja tiedonhakuun liittyvä riittävä osaamisen taso sekä syventämään näitä taitoja edelleen. Tehtävät kurssin osiossa perustuvat kulloiseenkin tietotekniseen osaamiseen, ja niissä otetaan huomioon ryhmän koostumus ja koulun tietotekniikan opetukseen ja käyttöön sovittu strategia.

Yhdeksännellä luokalla pääpaino luokkamuotoisessa opiskelussa on aiemmin mainittujen tavoitteiden suunnassa työelämään ja jatko-opintoihin liittyvien teemojen käsittelyssä.

Työtavat

Oppilas työskentelee tunneilla ja pienryhmissä tehtävien mukaan. Pienryhmissä käytetään kuitenkin pääosin sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvaa keskustelua. Lisäksi on tutustumiskäyntejä,

vierailijoita, projektitöitä ja yhteistilaisuuksia muiden luokkien tai ryhmien kanssa. Työtapoja on mahdollista kehittää kulloisenkin tilanteen vaatimalla tavalla. Oppilaalla on mahdollisuus koulutuskokeiluun toisessa koulussa.

Henkilökohtaisen ohjauksen pääasiallinen työmuoto on keskustelu.

Arviointi

Oppiaine arvioidaan arvosanalla hyväksytty / hylätty. Hyväksytyyn suoritukseen vaaditaan osallistuminen luokkatunneilla tapahtuvaan työskentelyyn ja annettujen tehtävien tekeminen.

Aih kokonaisuudet

Opinto-ohjaukseen liittyvät aihekokonaisuudet ovat seuraavat:

- ihmisenä kasvaminen
- osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

27. VALINNAISAINEET

27.1. TIETOTEKNIikka

Johdanto

Tietotekniikan opetuksen tehtävänä 7. – 9. luokilla on mahdollistaa tietotekniikan hyväksikäyttö muiden oppiaineiden työskentelyssä sekä kohottaa oppilaan valmiuksia työskennellä itsenäisesti tietotekniikkaa hyödyntäen. Tietotekniikka kehittää oppilaan viestintä- ja mediataitoja.

7. tai 8. luokka

Tavoitteet

Oppilas oppii

- käyttämään koulun laitteistoja
- tuntemaan yleisimmät käyttäytymissäännöt
- ratkaisemaan yleisimmin esiintyviä ongelmia itsenäisesti
- hyödyntämään tietotekniikkaa eri oppiaineissa ja oppimistilanteissa

Sisällöt

1. kurssi

- sähköposti
- Internet ja kriittinen tiedonhaku
- julkaisuohjelma
- tekstinkäsittely

2. kurssi

- taulukko
- digitaalisen kameran käyttö
- kuvankäsittely
- esitysgrafiikka
- opintokäynti, esim. Heurekaan, jossa tutustutaan, mikä toimii tietotekniikkaa hyväksikäyttäen ja miten se toimii

9. luokka

Tavoitteet

8. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas oppii ohjelmoimaan.

Sisällöt

3. kurssi

- kotisivun teko Front Page -ohjelmaa hyödyntäen

4. kurssi

- ohjelmointia kielenä Visual Basic

Työtavat

Tietotekniikan oppiminen on koneen hallintaa ja erilaisten ohjelmien toimimisen hahmottamista, olipa ohjelman valmistaja kuka hyvänsä. Tietojen löytämistä Internetistä harjoitellaan, sillä se on

hyvin vaikeaa suurimmalle osalle oppilaista. Oikean tiedon erottaminen virheellisestä vaatii myös harjoittelua.

Arviointi

Tietotekniikan arvosana määräytyy ensisijaisesti oppilaan tuntiaktiivisuuden ja työhalukkuuden perusteella. Oppilaalla ei tarvitse olla pohjatietoja tietotekniikasta pärjätäkseen kiitettävästi.

28.LIITTEET

LIITE 1

SUOMI TOISENA KIELENÄ -OPETUSSUUNNITELMA

LIITE 2

VIERAIDEN KIELTEN TAITOTASOKUVAUKSET

LIITE 3

TODISTUSPOHJAT

LIITE 4

TIETOSTATEGIA

LIITE 5

SOVELTUVUUSKOEKOULUJEN MATEMATIIKAN OPETUSSUUNNITELMA

Johdanto

Helsinkiläiset soveltuvuuskoekoulut haluavat tarjota matematiikasta kiinnostuneille oppilaille matematiikan lisäopintoja ja siten hyvän pohjan jatko-opintoihin. Soveltuvuuskoekoulujen matematiikkaluokille ja – linjoille oppilaat valitaan yhteisellä soveltuvuuskokeella. Oppisisällöt voivat eri soveltuvuuskoekouluissa vaihdella vuosiluokkien kesken. Matematiikan vuosiviikkotuntimäärä voi myös vaihdella kouluittain. Vuosiviikkotuntimäärä (matematiikan kurssien määrä) on jokaisessa koulussa vähintään 12.

Matematiikan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan luovaa ja täsmällistä ajattelua, ja sen tulee ohjata oppilasta löytämään ja muokkaamaan ongelmia sekä etsimään ratkaisuja niihin. Matematiikan merkitys on nähtävä laajasti – se vaikuttaa oppilaan henkiseen kasvamiseen vastuulliseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Matematiikka edistää oppilaan omaa tavoitteellista toimintaa, vastuuta ympäristöstä ja kestävästä tulevaisuudesta.

Matematiikan opetuksen on edettävä systemaattisesti ja sen tulee luoda kestävä pohja matematiikan käsitteiden, rakenteiden ja ratkaisumallien omaksumiselle sekä käyttämiselle reaali maailmassa. Konkreettisuus on tärkeä apuväline yhdistettäessä helsinkiläisen oppilaan arkipäivän kokemuksia ja ajattelua matematiikan abstraktiin järjestelmään. Tieto- ja viestintätekniikkaa voidaan käyttää oppilaan oppimisprosessin tukemisessa.

Työtavat

Oppimistilanteet tulee rakentaa keskustelunomaisiksi, kokeileviksi ja ongelmakeskeisiksi. Oppilaita ohjataan ajatteluun ja oikean ratkaisun löytämiseen osuvien kysymysten asettelulla, ongelman hahmottamisella, tehtävän rajaamisella sekä aiemmin opittujen menetelmien soveltamiseen uusissa tilanteissa. Laskimia ja tietokoneita käytetään luonnollisina apuvälineinä päässälaskua ja vihkotyöskentelyä unohtamatta. Oppilaita rohkaistaan toimimaan yhteistyössä esimerkiksi parin kanssa.

7. luokka

Tavoitteet

- matemaattisten tietojen ja taitojen lisääminen
- matemaattisen ajattelun ja kiinnostuksen lisääminen
- matemaattisten taitojen vahvistaminen ja monipuolistaminen
- oikeiden merkintöjen käyttö
- ajattelua tukevien piirrosten tekeminen

Sisällöt

1. kurssi

Luvut ja laskutoimitukset

- luonnolliset luvut, kokonaisluvut, rationaaliluvut
- vastaluku, itseisarvo, käänteisluku
- murtolukujen supistaminen ja laventaminen sekä desimaaliluvun esittäminen murtolukuna
- peruslaskutoimitukset kokonais-, murto- ja desimaaliluvuilla myös negatiivisilla luvuilla
- lausekkeiden sieventäminen
- pyöristäminen ja arviointi sekä laskimen käyttö
- aikalaskut ja aikaväli
- yhtäsuuruusmerkin käyttö välivaiheiden kirjoittamisen yhteydessä
- tarkat arvot
- yksiköiden käyttö ja muuntaminen

2. kurssi

Geometria

- lukuparin esittäminen koordinaatistossa
- kulman mittaaminen, kulmien välisiä yhteyksiä
- tasokuvioihin liittyviä käsitteitä ja osia
- säännölliset monikulmiot
- kolmion ja ympyrän välisiä yhteyksiä
- yhtenevyys ja yhtenevyyskuvauksia: peilaukset, kierto ja siirto tasossa
- geometrista konstruointia
- todistamisen pohjustaminen
- yksiköiden käyttö ja muuntaminen

3. kurssi

Algebra 1

- muuttuja-käsite
- lauseke ja sen sieventäminen
- lausekkeen arvon laskeminen
- potenssi, eksponenttina kokonaisluku, kymmenpotenssimuoto
- potenssilauseke ja sen sieventäminen
- juuren käsite ja laskutoimituksia neliöjuurella
- luonnolliset luvut, kokonaisluvut, rationaaliluvut ja reaalityyppiset luvut
- polynomien käsite

4. kurssi

Algebra 2

- polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku

- alkuluku, luvun jakaminen alkutekijöihin, lukujen jaollisuussääntöjä
- lukujonojen tutkimista ja muodostamista
- polynomin kertominen polynomilla

8. luokka

Tavoitteet

7. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas oppii

- työskentelemään keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

Sisällöt

5. kurssi

Yhtälöt, epäyhtälöt ja verrannollisuus

- yhtälö, epäyhtälö, määrittelyjoukko ja ratkaisujoukko
- ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- vaillinaisen toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- suhde ja verrannollisuus
- verranto
- tulon nollasääntö
- kaavan muokkaus esimerkiksi fysiikan kaavoilla

6. kurssi

Tasogeometria

- arviointi ja mittaaminen, merkitsevät numerot
- yhdenmuotoisuus ja yhtenevyys, mittakaava
- tasokuvioiden piirin ja pinta-alan laskeminen
- ympyrä ja siihen liittyviä käsitteitä: ympyrän kehän pituus, ala, kaaren pituus ja sektorin pinta-ala
- Pythagoraan lause
- tarkat arvot
- muistikolmiot

7. kurssi

Prosenttilasku

- prosenttikäsitteen vahvistaminen
- prosenttilaskut
- korkolasku
- promille

8. kurssi

Funktiot ja tilastot

- riippuvuuden havaitseminen ja sen esittäminen muuttujien avulla
- funktion käsite
- funktion kuvaajan tutkimista: funktion nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen
- suoran yhtälö
- suoraan ja kääntäen verrannollisuus

- yksinkertaisten funktioiden tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen koordinaatistoon - toisen ja korkeamman asteen kuvaajien piirtäminen ja tulkitseminen
- frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi
- keskiarvon, tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen
- hajonnan käsite
- diagrammien tulkinta
- tietojen kerääminen, muuntaminen ja esittäminen käyttökelpoisessa muodossa

9. luokka

Tavoitteet

7. ja 8. luokan tavoitteiden lisäksi oppilas

- saa hyvät valmiudet jatko-opinnoille

Sisällöt

9. kurssi

Trigonometria ja avaruusgeometria

- trigonometriaa ja suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen
- kappaleiden nimeäminen ja luokittelu
- kappaleiden tilavuuden ja pinta-alan laskeminen
- piirtäminen kavaljeeriperspektiivissä
- tarkoilla arvoilla laskeminen
- likiarvot
- vastauksen järkevyyden arviointi

10. kurssi

Todennäköisyyslaskenta, yhtälöt ja yhtälöparit

- todennäköisyyden käsite
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä
- sanallisten tehtävien ratkaiseminen yhtälöiden avulla
- yhtälöpari ja sen ratkaiseminen algebrallisesti ja graafisesti
- yhtälöryhmän ratkaiseminen algebrallisesti

11. kurssi

Algebra 3

- polynomilaskennan syventäminen
- muistikaavat
- Pascalin kolmio
- todistamisen harjoittelua

12. kurssi

Rationaalilausekkeet

- rationaalilausekkeen sieventäminen
- määrittelyjoukot
- tekijöihin jako

Lisäksi kaikilla matematiikan kursseilla opetellaan

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten luokittelua, vertailua, järjestämistä, mittaamista, rakentamista, mallintamista, sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä sekä niiden esittämistä
- vertailussa ja riippuvuuksissa käytettävien käsitteiden tulkinta ja käyttö
- matemaattisten tekstien tulkintaa ja tuottamista
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä
- Matematiikka on kehittynyt ja kehittyy edelleen osana ihmiskunnan kulttuuria. Matematiikan opetuksessa kerrotaan myös matemaattisten oivallusten ja matematiikan soveltamisen historiasta.

Opintojen aikainen arviointi

Arviointi pohjautuu kokeisiin. Tuntityöskentely, kotitehtävien teko ja aktiivinen osallistuminen vaikuttavat arvosanaan.

Päätösarviointi

Päätösarvioinnissa noudatamme Opetushallituksen päätösarvioinnin kriteerejä.